

Hankasalmi
Hyvän arjen kunta.

Liite valtuuston päätös 12.12.2016 talousarvioksi

Hankasalmen kunnan talousarvio 2017 ja taloussuunnitelma 2017-2020

1	LÄHTÖKOHDAT	3
1.1	Kuntalain taloussäännökset	3
1.2	Hankasalmen kunnan strategia 2010 – 2014	4
1.3	Hankasalmen kunnan taloudellinen tilanne ja tulevaisuuden näkymät	4
1.4	Taloussuunnitelman laadinnan perusteet	8
1.4.1	Väestön määrä	9
1.4.2	Työllisyys	11
1.4.3	Vastuualueiden käyttötalous	11
1.4.4	Verotus	12
1.4.5	Yhteistyömahdollisuudet kuntien välillä	13
1.5	Talousarvion sitovuus	13
1.6	Taloussuunnitelman tavoiteasetanta	14
2	TALOUSSUUNNITELMAN YHTEENVETO	15
2.1	Kuntatason taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	15
2.2	Tiivistelmä vastuualueittain	17
2.3	Käyttötalous	23
2.3.1	Yhteenveto käyttötalouden talousarviosta	23
2.4	Rahoitus	24
2.5	Henkilöstö	26
2.6	Investoinnit	26
3	KÄYTTÖTALOUS JA TOIMINTA	27
3.1	Keskusvaalilautakunta	27
3.2	Tarkastuslautakunta	28
3.3	Kunnanhallitus	29
3.3.1	Keskus- ja luottamushenkilöhallinto	30
3.3.2	Yleishallinto	31
3.3.3	Maaseutu- ja työllistämispalvelut	34
3.4	Perusturvalautakunta	36
3.4.1	Hallinto ja toimisto	36
3.4.2	Sosiaalipalvelut	37
3.4.3	Vanhuspalvelut	41
3.4.4	Terveyspalvelut	46
3.5	Sivistyslautakunta	48
3.5.1	Hallinto ja toimisto	48
3.5.2	Koulutuspalvelut	48
3.5.3	Vapaa-ajan palvelut	51
3.5.4	Lasten päivähoitopalvelut	54
3.6	Ympäristölautakunta	57
3.6.1	Ympäristöpalvelut ja rakennusvalvonta	57
3.6.2	Talon palvelut	60
3.6.3	Konsernin kiinteistöhallinto	65
3.6.4	Infrapalvelut	68
3.6.5	Vesihuoltolaitos – kirjanpidollinen muu taseyksikkö	70
3.7	Toimenpideohjelma taseen alijäämän kattamiseksi	72
4	LASKELMAT	74
4.1	Tuloslaskelma	74
4.2	Rahoituslaskelma	75
5	INVESTOINTISUUNNITELMA 2016-2019	76
6	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2016-2019	80
7	KUNNAN TUKI YRITYSTOIMINNALLE	84
8	AVUSTUKSET TALOUSARVIOSSA 2016	86
9	KULJETUSKUSTANNUKSET	87
10	KONSERNIN TYTÄRYHTIÖT	88
10.1	Kiinteistö Oy Hankasalmen Haka	88
10.2	Kiinteistö Oy Hankasalmen Somerinkulma	89
10.3	Kiinteistö Oy Hankasalmen Virastotalo	90
10.4	Kiinteistö Oy Vuokrahanka	91

1 LÄHTÖKOHDAT

1.1 Kuntalain taloussäännökset

Kuntalain 110 §:ssä todetaan:

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

tämän ohella lain voimaantuloa määrittävissä pykälissä määritetään muun muassa:

148 § Alijäämän kattamista ja arviointimenettelyä koskevat siirtymäsäännökset

Edellä 110 §:n 3 momentissa säädettyä velvollisuutta kattaa kunnan taseeseen kertynyt alijäämä sovelletaan ensimmäisen kerran tilikauden 2015 tilinpäätöksessä taseeseen kertyneeseen alijäämään.

Sen estämättä, mitä 110 §:n 3 momentissa säädetään velvollisuudesta kattaa kunnan taseeseen kertynyt alijäämä, alijäämän tulee olla katettu viimeistään tilikauden 2022 tilinpäätöksessä, jos kunnan taseeseen kertynyt alijäämä on tilikauden 2015 tilinpäätöksessä yli 500 euroa asukasta kohden.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kuntalain 65 §:n 3 momentin säännöksiä taloussuunnitelman yhteydessä alijäämän kattamiseksi päätetyistä yksilöidyistä toimenpiteistä sovelletaan vuoden 2016 loppuun.

E erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä koskevan 118 §:n 1 ja 3—5 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran tilikautena 2017 ja 2 momenttia ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu tilikauden 2020 tilinpäätöksessä. Edellä 2 momentissa säädettyssä tapauksessa arviointimenettelyä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu tilikauden 2022 tilinpäätöksessä. Vuosina 2015 ja 2016 erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63 a §:ää ja sen perusteella annettua asetusta.

Arviointimenettelyä kuntayhtymässä koskevaa 119 §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu tilikauden 2020 tilinpäätöksessä.

1.2 Hankasalmen kunnan strategia 2010 – 2014

Hankasalmen kunnan uutta kuntastrategiaa rakennetaan olemassa olevan mission ja vision kautta. Kesäkuuhun 2017 mennessä valmistuva strategia, joka on tarkoitus valmistella nykyisen kunnanvaltuuston toimesta, mutta niin, että uusi keväällä 2017 valittava kunnanvaltuusto uuden strategian hyväksyy, lähtee siis rakentumaan seuraavasta missiosta ja visiosta.

Hankasalmen kunnan tehtävä (missio)

Hankasalmi on hyvä kunta asua, kasvaa, kasvattaa, ikääntyä, tehdä työtä, yrittää ja harrastaa.

Visio

Hankasalmi on hyvän arjen kunta.

Tehtäväämme toteutamme ja tavoitteeseemme pyrimme seuraavilla arvoilla:

Yhteisöllisyys

Yhteistyökykyisyys

Vastuullisuus

Osallisuus

Yrittäjäyys

Päämäärät, joiden kautta arvomme ja tavoitteemme toteutuvat ovat tällä hetkellä (mutta tulevat päivitetyn uudessa strategiassa):

Kunnan päätöksentekijät ja työntekijät ovat kiinnostuneita kuntalaisten ja kunnan sidosryhmien mielipiteistä ja ottavat ne huomioon.

Tehokkaasti ja taloudellisesti järjestetyillä palveluilla on turvattu kuntalaisten hyvinvointi.

Maaseutumainen Hankasalmi edistää päätöksillään kestävästä kehityksestä kuntalaisten tarpeista lähtien.

Hankasalmella päätösten vaikutukset kuntalaisiin ja yrityksiin arvioidaan valmistelussa.

Hyvinvoivat ja osaavat työntekijät turvaavat palvelujen vaikuttavuuden ja mahdollisuuden kunnan kehittämiseen

Näitä päämääriä kevään 2017 kuluessa vahvistetaan tai muutetaan ja niiden toteutumiseksi laaditaan selkeät tavoitteet – luodaan kuntastrategian päivitys. Kuntastrategia tullaan laatimaan uuden kuntalain § 37 mukaisesti. Ja keväällä 2017 valittu kunnanvaltuusto strategian syksyn aluksi hyväksyy.

1.3 Hankasalmen kunnan taloudellinen tilanne ja tulevaisuuden näkymät

Hankasalmen kunnan 1990-luvulle saakka vahvana säilynyt taloudellinen tilanne heikkeni ajanjaksolla 1996–2000. Kuluvan vuosikymmenen alussa toteutettiin muun muassa kunnan vuokratulojen yhtiöittäminen ja valtion sekä kuntien välistä tulonjakoa tarkistettiin, mikä johti etenkin vuonna 2003 mutta myös vuonna 2004 ylijäämäisiin tilinpäätöksiin.

Tuon jälkeen kunnan taloudellinen tilanne heikkeni uudelleen. Vuosina 2005 - 2007 tehtiin alijäämät tilinpäätökset. Vuosien 2008 - 2010 tilinpäätökset olivat kuitenkin selkeästi ylijäämäisiä, kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteet onnistuivat ja taseeseen syntynyt alijäämä saatiin katetuksi. Vuoden 2011 talousarvio oli laadittu ylijäämäiseksi, mutta sosiaali- ja terveystoimen menojen kasvu – erityisesti erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun menojen kohdalla – johti selkeästi yli miljoonan euron alijäämävaiheeseen

tilinpäätöstoteumaan. Kyseiset seikat ovat olleet keskeisimpiä seikkoja Hankasalmen kuntatalouden vaikeuksiin tuosta lähtien.

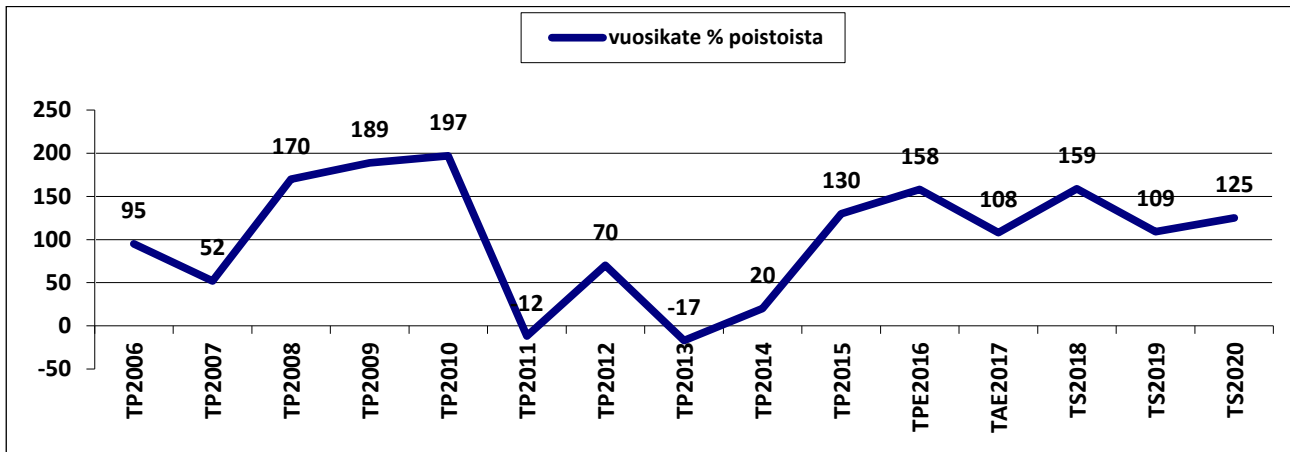
Vuoden 2012 talousarvio otti huomioon tulevaisuuden kuntatalouden haasteet. Valtion leikkaukset peruspalvelujen valtionosuuksista ja kiinteistöveron poisto verotulotasausjärjestelmästä leikkasivat Hankasalmen kunnan tulorahoituksesta yli 800 000 euroa. Lisäksi edellä jo mainittu lastensuojelun menojen kasvu vuoden 2011 kuluessa heijastui käyttötalouden menoihin myös vuonna 2012. Tämän vuoksi hallinnon rakenteita ja palvelujen tuottamistapoja tarkasteltiin vuoden 2012 talousarvioon ja esimerkiksi kunnan johtamisessa siirryttiin yhden johtajan organisaatioon. Lisäksi korotettiin verotuksen ja esimerkiksi vesilaskutuksen tasoa, jotta keskeiset palvelut kunnassa kyettäisiin turvaamaan.

Talouden haasteet johtivat kuitenkin siihen, että tilinpäätös 2012 painui hivenen alijäämäiseksi. Vuonna 2013 alijäämä oli jo lähes 1,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2014 alijäämää kertyi lisää myös yli miljoona euroa. Poikkeuksellisen isojen lastensuojelu- ja erikoissairaanhoidon kulujen ohella selittävä tekijä alijäämäisille vuosille on ollut se, että käytännössä peruspalvelujen valtionosuuksien leikkaaminen on jatkunut vuodesta 2012 saakka. Vuodelle 2015 laadittiin selkeästi ylijäämäinen talousarvio, joka lopulta toteutui 0,5 miljoonaa euroa ylimääräisenä. Tuloksessa on huomioitava kertaluonteinen testamenttivarojen tulotus.

Vuodelle 2016 talousarviossa lähdettiin tavoittelemaan myös selkeää ylijäämää. Tuloslaskelmaan kirjattuna tavoitteena on 0,6 miljoonan euron ylijäämä ja talousarvion sanallisessa osiossa henkilöstön palkattomien vapaiden ja/tai lomautusten kautta tavoitellaan jopa 0,9 miljoonan euron ylijäämää. Tämän hetkisen talouden seurannan perusteella selkeä ylijäämäinen tilinpäätös on myös toteutumassa.

Peruspalvelujen valtionosuuksiin on siis vuoden 2011 hallitusohjelman jälkeen tehty leikkauksia toistuvasti. Käytännössä vuoden 2017 loppuun mennessä Hankasalmella tehtyjen ratkaisujen myötä on vuositasolla kadonnut noin 1,5 miljoonaa euroa rahoituspohjasta. Ja tässä arviossa on huomioitu väestön väheneminen ja siitä on jo vähennyttävä vuoden 2017 kilpailukykysovimuksen tuoma leikkaus valtionosuuksiin, joka samassa suhteessa pienentää kunnan menoja. Tuloverotuksen osalta yhden prosenttiyksikön korotus kun merkitsee hieman yli 0,5 miljoonan euron tulolisäystä Hankasalmella, niin valtionosuusleikkausten vaikutusten merkitys on kunnan taloudelle suuri.

Käyttötalouden tasapainottaminen vaatii vuotuisen toimintakatteen nousun painamista keskimääräisestikin alle 1,5 %:n tasolle tulevina vuosina. Lähtökohtana kunnassa on, että olemassa olevat palvelut on kyettävä turvaamaan ja osin niitä on tilojen kohentamisella tuettavakin, jotta kunta on houkutteleva asuin- ja yrityspaikkakuntana nyt ja tulevaisuudessa. Alijäämäisiä tilinpäätöksiä ei kuitenkaan ole enää mahdollista tehdä, koska niiden kautta kunta ajautuisi väistämättömästi kriisikunnaksi. Vuoden 2017 talousarvio on laadittu ylijäämäiseksi, mutta sen kautta ei varsinaisesti kyetä kattamaan taseessa olevaa alijäämää. Siksi sen kanssa rinnakkain päivitetään vuonna 2015 hyväksyttyä talouden tasapainottamissuunnitelmaa, Hankasalmi-ohjelmaa. Vuoden 2020 mennessä taseeseen kertynyt alijäämä on saatava katetuksi. Vuoden 2015 positiivinen tilinpäätös muutti aikataulua kunnan aiemmista suunnitelmista, koska kunnan taseessa olevan alijäämän määrä tippui alle 500 euron/kuntalaista kohden. Yhtenä kertaluontoisena alijäämän kattamisen keinona tullaan käyttämään sähköomaisuuden myyntiä, mikäli tämä talousarvioesitys hyväksytään.

Kuva: Hankasalmen kunnan vuosikate %:a poistoista

Talous on terve, jos vuosikate kattaa poistot säännöllisesti 100 %:sti. Talous on puolestaan kriisissä, jos vuosikate painuu negatiiviseksi. Hankasalmen kunta on elänyt viimeiset vuodet mitä suurimmissa määrin vedenjakajalla, jossa tarvitaan selkeitä toimia, jotta estetään talouden kriisiytyminen. Suunta on jo oikea, muttei vielä riittävä, koska vuosina 2018-2019 tulos nyt arvioitavissa olevalla rahoitus pohjalla painuu negatiiviseksi ilman uusia rakenteellisia tai toiminnallisia muutoksia tai kertaluonteisia myyntituloja. Talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudella on kuitenkin luotava pohja talouden tasapainottamiseen. Ja vuoden 2020 loppuun mennessä taseeseen kertyneen alijäämän kattamisessa tullaan onnistumaan. Alijäämän kattamiseen tullaan käyttämään keinona myös sähkö- ja metsäomaisuuden myyntiä ja samalla myyntituloilla rahoitetaan investointimenoja.

Kuntatalouteen ja kunnan tulevaisuuteen vaikuttaa voimakkaasti asukkaiden määrä kunnassa. Hankasalmella väkiluvun laskua saatiin hillittyä ennen taantumaa positiivisen muuttoliikkeen kautta. Tätä kehityskulkua pyritään jatkossa synnyttämään uudelleen esimerkiksi Kirkonkylän uusien houkuttelevien tonttien avulla, joita uuden osayleiskaavan kautta on kunnan päätaajamaan luotavissa. Niemisjärvellä Pienmäen alue on myös luotavissa uudeksi kasvukohteeksi. Keski-Suomen ja Jyväskylän seudun työllisyyden on kuitenkin kohennettava, ennen kuin positiivisesta muuttoliikkeestä voidaan Hankasalmella haaveilla.

Syntyneiden määrä kunnassa oli vuosina 2007-2013 korkeampi kuin muutoin 2000-luvulla, vuosina 2014 - 2015 seurasi osin tästäkin syystä vähenemä syntyneissä, mutta se ei vielä ole huolestuttavaa ja vuoden 2016 syyskuun loppuun mennessä on kulvana vuonna syntynyt jo saman verran lapsia kuin vuonna 2015 yhteensä, eli tilanne on normalisoitumassa. Tosin väestön väheneminen jatkossakin näyttää todennäköiseltä – mikäli Jyväskylän seudun taloudellinen ja työllisyyskehitys ei kohene nykyisestä. Ilman muuttovoittoa nykyisellä ikärakenteella väestön määrä kaikissa maaseutukunnissa sekä useimmissa kaupungeissakin vähenee. Väestön määrällä on voimakas vaikutus kunnan työvoimaan, huoltosuhteen kehittymiseen sekä vero- ja valtionosuustulojen kehittymiseen, siksi sitä seurataan ja ennakoidaan mahdollisimman tarkasti. Hankasalmen huoltosuhte on suhteessa kaltaisiimme kuntiin kuitenkin kohtuullisen hyvässä tilassa.

Työttömyysaste Hankasalmella painui vuonna 2008 parhaimmillaan vain noin 8 %:iin. Kyseinen kehityskulku oli sekä kuntalaisten hyvinvoinnin että kunnan talouden kannalta erittäin positiivinen asia. Maailman talouden kriisiytyminen näkyi jo vuonna 2009 työttömyyden vähittäisenä nousuna ja siitä eteenpäin työttömyys on ollut koko Keski-Suomessa huolestuttava ongelma. Sekä väestön määrän kehitymisestä että työttömyydestä on omat lukunsa jatkossa tässä talousarviokirjassa.

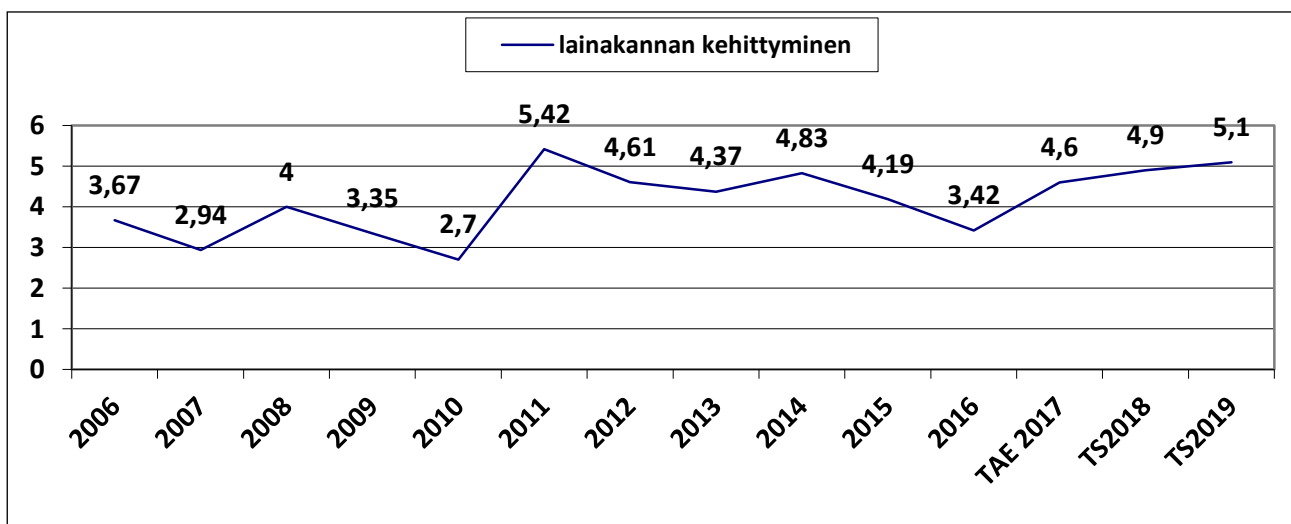
Lainakanta oli vuoden 2012 lopussa 4,61 miljoonaa euroa, mikä teki asukasta kohden 845 euroa. Lainakannan kasvua hillittiin ennen 2010-luvun alkua, millä varauduttiin tulossa oleviin mittaviin investointeihin. Vuosina 2008 – 2009 mittavin investointimeno oli Aseman koulun peruskorjaus. Vuosille 2010 - 2012 sijoittui kunnan mittavin lähivuosien yksittäinen investointi, eli jätevedenpuhdistamon rakentaminen ja siirtolinjojen vetäminen Niemisjärveltä uuteen puhdistamoon.

Vuosina 2013 – 2014 valmistuivat Aseman Pikkukoulun ja Niemisjärven koulun peruskorjaukset, päiväkodin rakentaminen Niemisjärvellä koulun yhteyteen sekä vanhusten palvelutalon (Kotiranta) rakentaminen kirkonkylään. Ne eivät vielä ole kasvattaneet pitkäaikaista lainakantaamme merkittävästi, koska palvelutalo Kotirantaa lukuun ottamatta investoinnit toteutettiin lyhytaikaisilla kuntatodistuslainoilla.

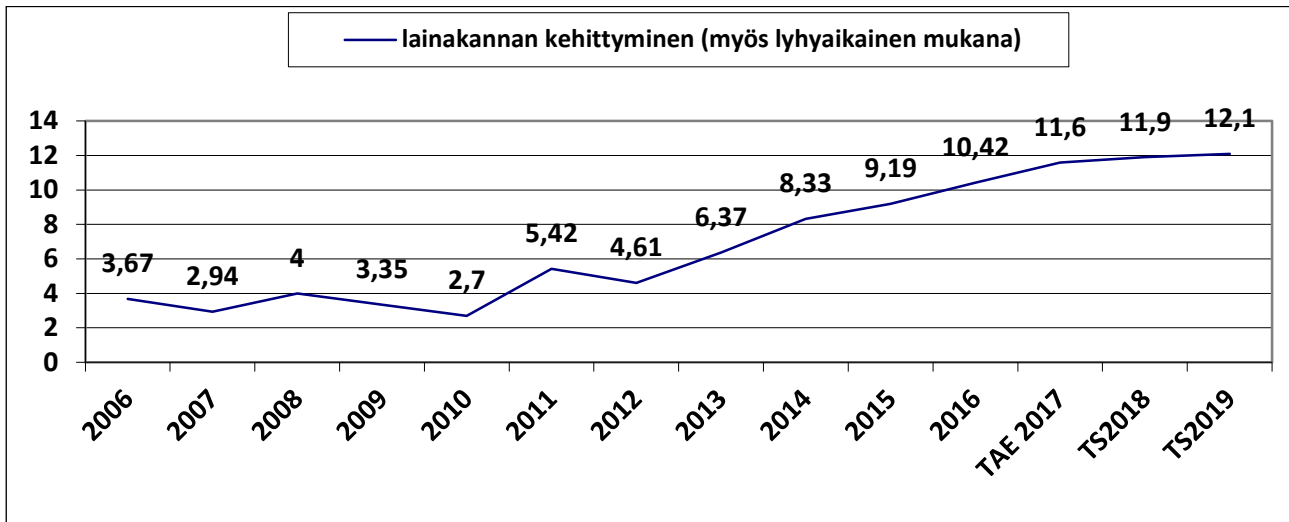
Vuoden 2015 investointiohjelman suurimmat investoinnit olivat Palolaitoksen peruskorjaus ja laajentaminen, joka valmistui sitten vuonna 2016, sekä Metsätähden palvelutalon laajentaminen ja Sairaalan muutostyöt kahdeksi eri palvelutaloksi. Vuoden 2015 aikana aloitettu Monitoimitalon peruskorjaus jatkuu peruskorjauksen pääosalla vuonna 2016 ja lopullisesti Monitoimitalo valmistuu 2017. Muita liikuntapaikkainvestointeja on siirretty odottamaan ”Liikunnan, virkistykseen ja vapaa-ajan suunnitelman” valmistumista ja uusi valtuusto saa vuonna 2017 tuon suunnitelman hyväksyttäväkseen ja sitten sen mukaisesti aletaan jatkossa edetä liikuntapaikkojen suhteen.

Vuoden 2017 investointisuunnitelma keskittyykin kunnossapitoon ja korjauksiin. Vanhusten palvelutalojen ulkoilualueita kohennetaan. Kevään 2017 kuluessa valtuuston talousarviokokouksen päätöksen mukaisesti tuodaan käsittelyyn Aseman ja kirkonkylän välisen kevyen liikenteen väylän rakentamisen käynnistäminen. Talousarvion käsittelyn yhteydessä ei tehty vielä ratkaisua, onko kunta poikkeuksellisesti valmis kantamaan päävastuun hankkeesta taloudellisesti, koska valtion rahoittamana hanke ei näytä käynnistyvän ja etenevän. (tätä kappaletta muokattu valtuuston 12.12.2017 päätöksen mukaiseksi)

Investointien rahoittamiseen varaudutaan edellisistä vuosista poiketen ottamaan pitkäaikaista lainoitusta, mikä on huomioitu myös talousarvion korkomenoissa. Kunnan lainamäärästä kokonaisuudessaan pääosa on tämänkin jälkeen lyhytaikaista lainaa. Lainamäärän kasvusta huolimatta kunnan lainanrahan määrä on pienempi kuin kuntien keskimääräinen lainamäärä Keski-Suomessa tai Suomessa ylipäätään. Talousarvioesitys perustui 2,5 miljoonan talousarviolainan nostoon sekä taloussuunnitelmavuodet noin miljoonan euron vuosittaiseen lainakannan kasvuun – paitsi vuonna 2020, jonne lainan nostoa ei vielä ole suunniteltu. Koska valtuusto ei vielä tehnyt päätöstä talousarviokokouksessa kevyen liikenteen väylän rakentamisen käynnistämisestä, lainannostossa lähdetään 1,7 miljoonan euron arviosta ja seuraavia kahta taulukkoa ja tätä kappaletta talousarvokirjassa muokattu 12.12.2016 valtuuston päätöksen mukaiseksi

Kuva: Pitkäaikaisen lainakannan kehittyminen vuodesta 2006 (milj. euroa)

Kuva: koko lainakannan kehittyminen (sekä pitkäaikaiset että lyhytaikaiset lainat)

Edellä kuvattu kehitys lainakannassa syntyisi nyt suunnitelmassa olevan investointiohjelman kautta huomioiden myös investointiohjelman mahdollinen pieni nousu. Mahdollisen Asema – kirkonkylä kevyen liikenteen väylä ei tässä vaiheessa sisälly kuvauksiin, koska siitä tehdään ratkaisu vasta keväällä 2017. Vuotta 2019 pidemmälle ei ole lähdetty arviota laatimaan, koska sote- ja maakuntauudistus vaikuttaa myös tähän seikkaan voimakkaasti. Suunnitellulla investointiohjelmalla vieraan pääoman kehittyminen tapahtuisi tällä tavoin. Tavoiteltu sähköomaisuuden myynti pienentää lainakannan kasvua, mutta sitä ei ole nyt vieraan pääoman määrään huomioitu. Pitkäaikaisen ja lyhytaikaisen lainan suhde voi suunnitelmavuosina muuttua korkokannasta riippuen.

1.4 Taloussuunnitelman laadinnan perusteet

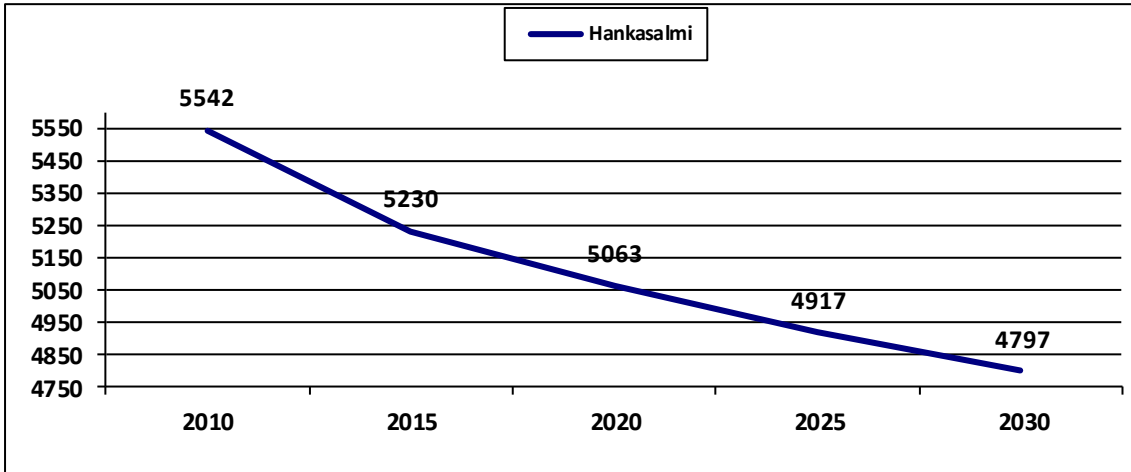
Talousarviovuosi 2017 tähtää ylijäämäiseen tulokseen. Tuloksessa on huomioitava, että tasetililtä tuloutetaan jäljellä oleva testamenttivarallisuus kaikkiaan noin 450 000 euroa seniorikeskuksen luomisen sekä muiden vanhuspalveluihin tehtyjen toiminnallisten muutosten rahoitukseen. Vastaavasti vuonna 2016 tuloutuksen määrä laskee suunnittelusta 400 000 eurosta 150 000 euroon. Metsämaan myyntituloja on arvioitu syntyvän 300 000 euron edestä ja kyseinen myynti siirtyy sekin vuodelta 2016 vuodelle 2017. Mahdollinen sähköomaisuuden myyntituotto on tuloslaskelmassa huomioitu vuodelle 2018 ja sen toteutuminen muuttaa tuon vuoden tuloslaskelman ylijäämäiseksi ja pienentää todennäköisesti lyhytaikaisen lainan määrää. Sähköomaisuuden myyntiin pyritään jo vuoden 2017 kuluessa, mutta varovaisuuden periaatteella tuotto on viety vuodelle 2018.

Jotta taloussuunnitelmavuodet toteutuisivat suunnitelmaa paremmin ja jotta taloussuunnitelma voisi toteutua, tullaan talousarvion yhteyteen päivittämään Hankasalmi –ohjelmaa, joka on kunnan talouden tasapainottamisohjelma. Tuon ohjelman suuntaviivojen kautta taseessa oleva alijäämä tullaan kokonaisuudessa kattamaan viimeistään vuoden 2020 loppuun mennessä. Vuosien 2015 ja 2016 kuluessa ollaan alijäämän kattamisessa onnistuttu jopa suunnitelmaa paremmin. 2015 vuoden tulos oli ennakoitua parempi ja vuonna 2016 tavoiteltu selkeä ylijäämä saavutetaan myymättä suunnitellusti omaisuutta. Vuoden 2015 odotettua parempi tulos johtaa kuitenkin siihenkin, että Hankasalmella on alkuperäistä alijäämän kattamissuunnitelmaa, joka pohjautui vuoteen 2022 mennessä tehtäviin toimenpiteisiin, lyhyempi aika saada talous tasapainoon. Siksi omaisuuden myymiselle ei ole oikein selkeitä vaihtoehtoja.

Taloussuunnitelman laadinnassa on otettu huomioon mm. seuraavat kunnan talouteen tai toimintaan oleellisesti vaikuttavat seikat:

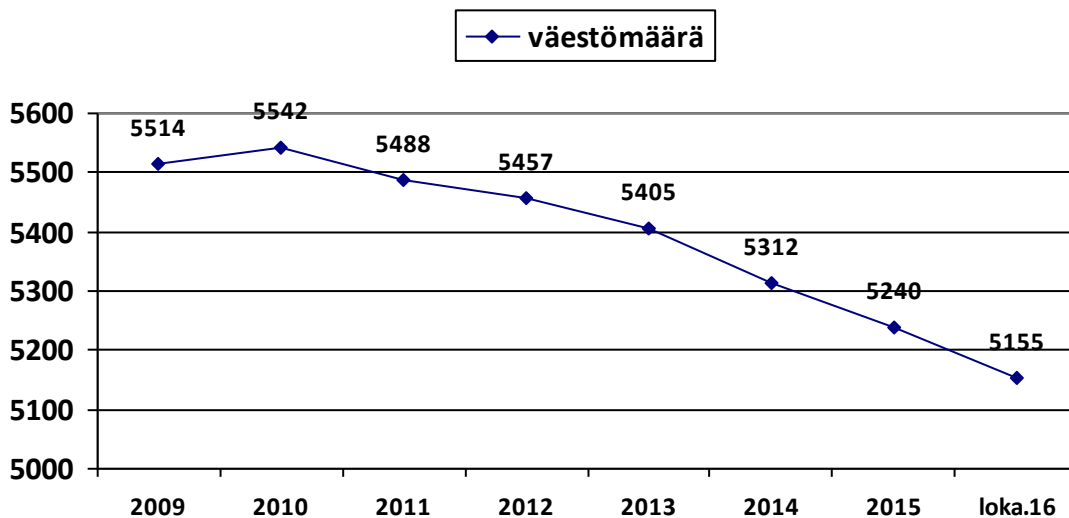
1.4.1 Väestön määrä

Väestön määrän ja rakenteen kehitymisellä on suurin merkitys niin toimintojen järjestämiselle Hankasalmissa, kuin niiden rahoituksellekin. Tilastokeskuksen vuoden 2015 ennuste lähtee Hankasalmen kohdalla selkeästä väestön määrän vähenemästä tulevina vuosina.

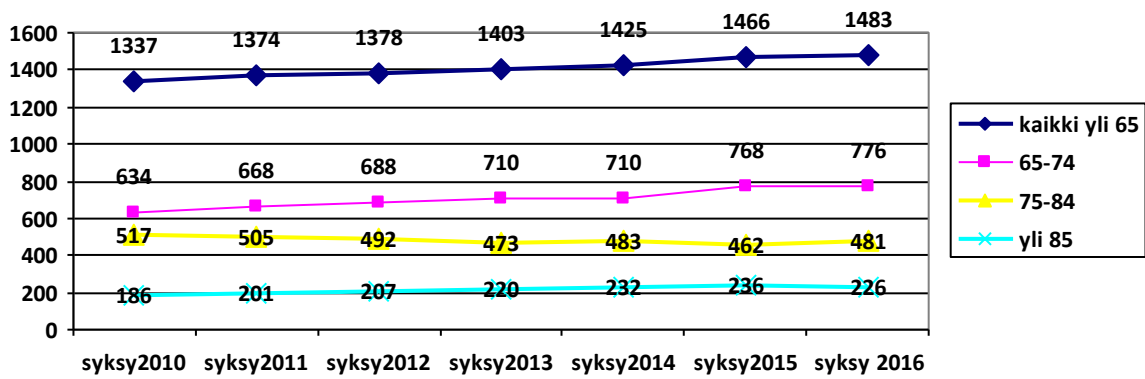
Kuva: Tilastokeskuksen ennuste 2015

Keski-Suomen maakuntaa ja Jyväskylän seutua muuta maata rajummin esimerkiksi työllisyyden suhteen kohteleva talouden taantuma onkin viime vuosina kääntänyt voimakkaasti muuttoliikkeen suuntaa 2000-luvun ensimmäistä vuosikymmentä negatiivisempaan suuntaan. Se täytyy ottaa huomioon kunnan taloutta ja toimintoja suunniteltaessa. Meillä on mahdollisuus kääntää tulevaisuudessa tilastokeskuksen vuoden 2015 ennustetta, joka pohjautuu lähinnä viime vuosien kehitykseen, positiivisempaan suuntaan. Mutta juuri nyt väestö vähenee kunnassa, ja sitä on kuvattu seuraavissa taulukoissa.

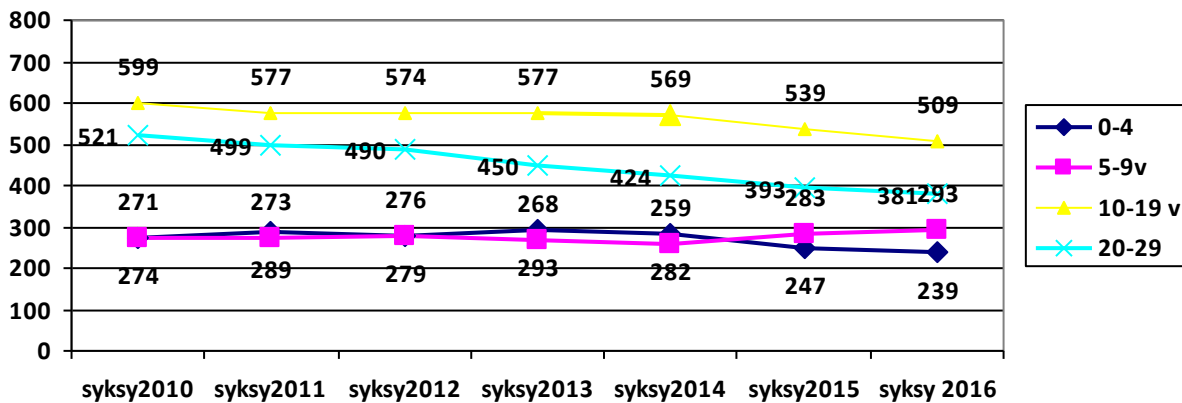

Kuva: Väestömäärän kehittyminen

Hankasalmen kehitys ei poikkea kokoistensa ja kaltaistensa kuntien väestökehityksestä, mutta kunnan elinvoimaisuuden säilymiseksi kehityskulkuun olisi saatava aikaan muutosta. Hyvät ja toimivat peruspalvelut, riittävät vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet ja työpaikat ovat erittäin tärkeässä roolissa tontti- ja kaavoituspolitiikan ohella väestön määrän suhteen.

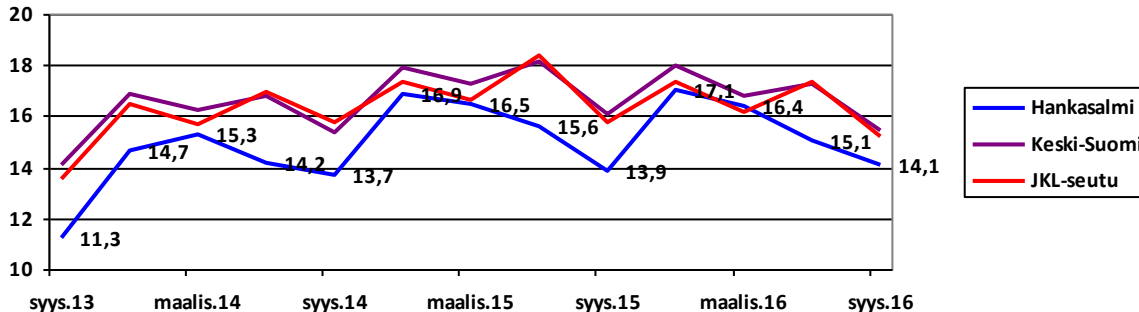
Kuva: väestökehitys iäkkäät

Kuva: lapset ja nuoret väestössä

Väestön rakennetta koskeissa ennusteissa Hankasalmella huomionarvoista on se, että yli 75-vuotiaiden määrä ei kunnassa kasva tulevaisuudessa huolestuttavan voimakkaasti ja vuoteen 2020 mennessä esimerkiksi ei käytännössä ollenkaan. Lasten määrän säilyminen nykytasolla seuraavatkin ennakoitavissa olevat vuodet kuvaa hyvin myös kunnan ennakoitua elinvoimaisuutta. Huoltosuhde sen sijaan kasvaa vahvasti työikäisten määrän pienentyessä, mikä on koko Suomen suuri ongelma. Nuorten ja nuorten aikuisten määrä on kunnassa pienentynyt viime vuodet ja kehitys on ollut huolestuttava - ennusteiden mukaan tilanne tasaantuu ja viimeisen vuoden kuluessa näin on myös tapahtunut. Muutosta väestörakenteesta ja -määrässä on nyt seurattava kaiken aikaa ja pyrittävä löytämään keinoja työikäisten määrän säilymiseen mahdollisimman suurena Hankasalmella tulevaisuudessakin.

1.4.2 Työllisyys

Kuva: Työttömyysprosentin kehitys

Vuoden 2014 maaliskuussa kunnan työttömyysprosentti oli huolestuttavasti jo 15,3 ja työttömyys on siitä lähtien pysynyt hyvin korkealla tasolla – alle 12 % ei syksyn 2013 jälkeen olla päästy. Työttömyys kasvattaa kunnan toimeentulotukimenoja ja näin ollen myös sosiaalitoimen menoja. Samoin sillä on vaikutusta kunnan verotuloihin. Kunnilla on myös vastuunsa työmarkkinatukimenojen kattamisesta ja kunnan osuuden määrä työmarkkinatukimenoista on noussut todella suureksi myös Hankasalmissa.

Työttömyyden rakenteessa nuorisotyöttömyys ei ole Hankasalmissa ongelma – mutta iso haaste on yli 50 –vuotiaiden työllistämässä. Työttömyyden kehitystä ja sen rakennetta seurataan ja on seurattu Hankasalmissa kuukausittain ja ennen kaikkea tilannetta myös kohentamaan. Vuoden 2015 kuluessa jo käynnistettiin uusia keinoja kuntouttavan työtoiminnan kasvattamiseksi ja niitä jatkettiin vuoden 2016 aikana. Vuodelle 2017 luodaan kuntouttavaan työtoimintaan uusia toimintamalleja ja toiminta siirretään kokonaisuudessaan perusturvan vastuulle.

1.4.3 Vastuualueiden käyttötalous

Vuoden 2017 talousarvio ja taloussuunnitelma seuraaville vuosille mahdollistaa vastuualueille sen, että ne voivat toteuttaa hyvälaatuiset palvelut kuntalaisille. Kaikkia vastuualueita koskee kuitenkin toimintojen tehostamisen vaade ja rakenteellisten muutosten aikaan saaminen.

Kokonaisuudessaan toimintakate ei kasva vuoden 2016 talousarvioon nähden vuoden 2017 talousarviossa. Mutta kun otetaan huomioon se, että kilpailukykysojimus leikkaa vastuualueilta henkilöstömenoja, niin noin 1 % toimintamenojen kasvun vuoden 2016 alkuperäiseen talousarvioon nähden talousarvio vuodelle 2017 mahdollistaa. Vuodet ovat muutoin melko vertailukelpoisia keskenään, sillä vuoden 2016 alkuperäisessä talousarviossa oli mukana 400 000 euroa testamenttivarallisuuden tuloutusta, kun sitä vuodelle 2017 on nyt varattu 450 000 euroa. Molempien vuosien talousarvioissa 300 000 euroa metsämaanmyyntituloa. Näistä seikoista siis vuoden 2016 osalta vuoden 2016 tilinpäätöksessä tulee lopulta toteutumaan vain 150 000 euron tuloutus testamenttivaroista tasetililtä.

Vastuualueiden taloussuunnitelmavuosien 2017–2020 käyttötalouden nettomenojen kehitys on saatava vähintään alle 1,5 % kasvutasolle, kun aiemmin on tavoiteltu 3 – 4 % kasvutasoa, jotta kunnan talous säilyy tasapainossa. Palveluihin käytettävissä olevia menoja ei ole tuloihin nähden varaa kasvattaa.

Käytännössä tämä merkitsee sitä, että eri tulosyksiköjä ohjataan tekemään sellaisia priorisointeja ja valintoja, joilla keskeisimmät ja välttämättömimmät palvelut pääosin kyetään turvaamaan. Sen lisäksi on tarpeen jatkaa jo aloitettuja rakenteellisia uudistuksia. Kunnan rakennemuutokseen liittyviä

henkilöjärjestelyjä on hoidettava tarvittaessa yt-menettelyjäkin käyttäen, mutta ennen kaikkea luontaiset poistumat on hyödynnettävä muutoksessa.

Lastensuojelumenojen ja erikoissairaanhoidon laskutuksen palautuminen kuntien keskimääräiselle kulutasolle käytännössä tasapainottaisi kunnan talouden, mutta vain tietyltä osin voimme itse näihin kuluihin vaikuttaa. Kaikki keinot kyseisten kulujen hillitsemiseksi on kuitenkin syytä käyttää. Talouden tasapainotusohjelmassa ja taloussuunnitelmassa on kuitenkin vuodelle 2019 leikattu lastensuojelumenoja nykytasostaan 200 000 euroa ja kyseinen muutos on hyvin suurella varovaisuudella arvioitu. Sote- ja maakuntauudistuksen toteutuminen vuoden 2019 alusta saattaisi aiheuttaa menoihin suuremmankin pienenemän jo aikaisemmin, mutta maakuntauudistuksen toteutumista ei ole nyt taloussuunnitteluun lähdetty ennakoimaan.

1.4.4 Verotus

Tuloveroprosentti korotettiin Hankasalmella 20 % tasolle vuonna 2008. Kiinteistöveroista yleistä kiinteistöveroa ja muun kuin vakinaisen asunnon kiinteistöveroa puolestaan korotettiin vuonna 2006. Vuodelle 2010 korotettiin yleistä kiinteistöveroa 0,75 %:sta 0,9 %:iin, vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroa 0,3 %:sta 0,4 %:iin ja muiden asuinrakennusten kiinteistöveroa 0,85 %:sta 0,95 %:iin.

Vuodelle 2012 verotusta tarkisteltiin seuraavalle tasolle:

tuloveroprosentti 20,5

yleinen kiinteistövero 1,1

vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero 0,5

muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero 1,1

voimalaitoksen kiinteistövero 2,5

Vuodelle 2014 talousarviossa päädyttiin korottamaan kunnan tuloveroprosentti tasolle 21,5 %.

Vuodelle 2015 valtuusto hyväksyi kunnan verotuksen seuraavalle tasolle:

– tuloveroprosentti 22

– yleinen kiinteistöveroprosentti 1,2

– vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,6

– muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 1,2

– voimalaitoksen kiinteistöveroprosentti 2,5

Näistä prosenteista vuonna 2016 kunnanvaltuusto korotti voimalaitoksen kiinteistöveroprosenttia tasolle 3,10.

7.11.2016 § 29 kunnanvaltuusto hyväksyi vuodelle 2017 kunnan verotuksen pysymään vuoden 2016 tasolla.

Verotuksen taso kunnassa ja tarve korottaa veroprosentteja säännöllisesti kertoo yleisistä kuntatalouden haasteista sekä tarpeista tehostaa palvelurakenteita Hankasalmella. Vuodelle 2017 verotusta ei kuitenkaan katsottu sen korkean tason vuoksi mahdolliseksi keinoksi enää talouden tasapainottamiseksi, kuten ei katsottu edellisenä vuonnakaan.

1.4.5 Yhteistyömahdollisuudet kuntien välillä

Yhteistyö kuntien välillä on lisääntynyt niin kuntien omista tarpeista käsin kuin lakien edellyttäminäkin. Hankasalmen kunta on kuulunut vuoden 2004 alusta osaksi Jyväskylän seutukuntaa ja yhteistoiminta Jyväskylän ja sen lähikuntien kanssa on kasvanut vuosien kuluessa. Naapureista Konneveden kanssa jaamme yhteisen kansalaisopiston ja sen kohdalla yhteistyöllä on vuosikausien perinteet.

Keskeisimmät yhteistoimintamuodot vuonna 2017 tuon kansalaisopiston lisäksi ovat Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskus, JYTE, joka tuottaa Jyväskylän vastuukuntana toimiessa Jyväskylän, Uuraisten ja Hankasalmen terveystalot. Laukaan hallinnoimassa maaseututoimen yhteistoiminta-alueessa Hankasalmi on mukana Jyväskylän seudun ja Joutsan seudun kuntien kanssa. Työterveysliikelaitos Aalto tuottaa Hankasalmella työterveyspalvelut. Ympäristöterveydenhuollon tuottaa kunnalle Jyväskylä. Ja pelastustoimissa kaikki Keski-Suomen kunnat kuuluvat Jyväskylän hallinnoimaan pelastuslaitokseen.

Hankasalmi itse isännöi maatalouslomituksen järjestämistä Laukaalle, Konnevedelle, Ääneskoskelle ja Uuraisille vuoden 2016 loppuun saakka. Vuoden 2017 alusta lomituksen järjestäminen siirtyy Keuruun hallintoon lähes koko Keski-Suomen osalta. Hankasalmella tulee olemaan Keuruun lomitushallinnon yksi etäpiste.

Hankasalmen kunnan talous-, palkka- ja henkilöstöraportointitietojärjestelmät tuotetaan Jyväskylän talouspalvelukeskuksen kautta.

Taloussuunnitelmavuosina 2017-2019 tulee keskeisin prosessi kaikissa kunnissa olemaan sote- ja maakuntauudistus, joka johtaa valmistelussa olevan lainsäädännön johdosta uuden maakuntamallin syntymiseen. Kunnilta katoaa tuon uudistuksen myötä sosiaali- ja terveystoimen palvelujen järjestäminen ja rahoitus tehtävistään – samoin todennäköisesti kyseisten palvelujen tukipalvelut. Mahdollista kuitenkin on sekin, että uudistus ei toteudu kaavaillussa muodossaan ja /tai aikataulussaan, joten kunnan on edelleen suunniteltava palvelujen tuottamistakin.

1.5 Talousarvion sitovuus

Käyttötalouden osalta talousarvio on valtuustoon nähden sitova vastuualueittain käyttötalousneton osalta, poikkeuksena vesihuoltolaitos. Vastuualueen sisällä tapahtuvista muutoksista ja sitovuudesta päättää lautakunta. Kunnanhallituksen vastuualueen osalta muutoksista päättää kunnanhallitus. Kunnanvaltuuston kokouksessa talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetyt yksittäiset talousarviopykälässä mainitut asiat sitovat kuitenkin kaikkia lautakuntia ja vastuualueita.

Kullakin vastuualueella on velvollisuus päivittää käyttötalousuunnitelmansa välittömästi, mikäli osoittautuu, että talousarvion pohjaksi tai sen pohjalta laadittu vastuualueen käyttötalousuunnitelma ei jonkun tai joidenkin kustannuspaikkojen osalta olisi toteutumassa.

Talousarvion noudattamiseen ja toteutumisen seuraaminen on ehdottoman välttämätöntä. Talousarvion toteutumista on neljännesvuosittain käsiteltävä lautakunnissa päätöspykälänä, jossa annetaan selvitys kunnanhallitukselle talouden ja toiminnan toteutumisesta talousarviovuoden kyseisessä vaiheessa. Mikäli tässä yhteydessä ilmenee, että talousarvioon pohjautuva käyttötalousuunnitelma on joiltain osin ylittymässä, on samassa yhteydessä taloudesta vastaavien viranhaltijoiden annettava selvitys lautakunnalle ja edelleen kunnanhallitukselle, miten arvioitavissa olevat talousarviomäärärahojen ylitykset kyetään kattamaan talousarviovuoden aikana vastuualueen sisällä.

Vesihuoltolaitos on ollut vuodesta 2002 alkaen laskennallisesti eriytettyä liiketoimintaa. Vesihuoltolain (9.2.2001/119) muutoksen 1.9.2014 vaatimusten mukaisesti vesihuoltolaitoskokonaisuus on eriytetty kunnan kirjanpidossa muodostamalla siitä kirjanpidollinen taseyksikkö 1.1.2015 alkaen. Hulevesien käsittelystä huolehtii kunta MRL:n mukaisesti. Taseyksikön talousarvio käsitellään kunnan talousarvion 2017 ja taloussuunnitelman 2017 - 2020 yhteydessä. Taseyksikön tulojen tulee enintään neljän vuoden pituisella suunnittelukaudella kattaa toiminnan kustannukset ja pitkällä aikavälillä myös investoinnit siltä

osin kuin niitä ei kateta oman pääoman ehtoisella rahoituksella. Vesihuoltolaitoksen talousarvio on sisällytetty kunnan talousarvioon.

Toiminnalliset tavoitteet ovat vastuualueittain sitovia lautakuntatasolla, ellei yksittäisen mittarin kohdalla ole mainittu valtuustotason sitovuudesta. Toiminnalliset tavoitteet tulee mitoittaa siten, että ne ovat saavutettavissa käytettävissä olevilla talousarviomäärärahoilla.

Investointien sitovuustaso valtuustoon nähden on rakennusten ja rakennelmien osalta hankekohtaisesti, liikennealueet yhteensä ja muut investointikohteet lautakuntakohtaisesti. Muuna taseyksikkönä käsiteltävän vesihuoltolaitoksen sitovia eriä ovat investointimenot ja -tulot. Vesihuoltolaitoksen kahdelle tai useammalle vuodelle jaksottuvassa hankkeessa valtuusto hyväksyy hankintamenon kustannusarvion.

Kustannuspaikkojen välisistä muutoksista lautakunnittain päättää asianomainen lautakunta tai kunnanhallitus kunnanhallituksen vastuualueen osalta.

Rahoitus- ja tuloslaskelmaosan muutoksista päättää valtuusto.

1.6 Taloussuunnitelman tavoiteasetanta

Kunkin vastuualueen ja tulosityksikön kohdalla esitetään strateginen tavoite keinot ja mittarit, mitkä on johdettu koko kuntastrategiasta. Kuntastrategian päivityksen kesäkuussa 2017 valmistuttua on kaikkien tulosityksikköjen tarkistettava talousarvioon 2018 strategiset tavoitteensa vastaamaan uutta kuntastrategiaa.

Lisäksi toiminnallisille tavoitteille on asetettu seuraavat vaatimukset:

- tavoitteet kuvaavat palvelujen saatavuutta ja vaikutusta kuntalaisille
- tavoitteilla on yhteys kunnan taloudellisiin resursseihin
- tavoitteiden toteutumista pitää pystyä seuraamaan

2 TALOUSSUUNNITELMAN YHTEENVETO

2.1 Kuntatason taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts2020
Kuntatalous							
Tulorahoituksen riittävyys juoksevien menojen kattamiseen	Vuosikate (milj. €) Vuosikate €/asukas Vuosikate poistoista, %	2,1 405 130	2,3 433 141	1,7 337 109	2,7 520 156	1,9 365 109	2,2 436 125
Maksuvalmius	Kassan riittävyys, pv -keskim. kunnissa 35 pv -riittävä 14 -30 pv	7	14	19	30	37	41
Käyttötalouden nettomenot	Toimintakate * €/asukas	-6069 (-6146)	-6278 (-6355)	-6347 (- 6435)	-6319 (6614)	-6674	-6841
Toiminta Palvelutaso	Kuntalaiskysely, (tehdään vuonna 2017) Hyvinvointikertomus (laaditaan vuosittain)						
Lähde: Tilastokeskus	Asukasluku 31.12.2014	5234	5200	5150	5100	5075	5025

(* toimintakate TP 2015 – TA 2017 suluissa ilman testamenttirahoitusta – ja 2018 suluissa ilman sähköosakkaiden myyntiä)

Talouden tunnuslukuja	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Tulorahoituksen riittävyys pitkän aikaväli menojen kattamiseen: -lainojen hoitamiseen	Lainanhoitokate * > 2 hyvä 1-2 tyydyttävä < 1 heikko	3,3	1,8	1,2	1,7	1,2	1,6
-investointien tekemiseen	Investointien tulorahoitusprosentti	11,3	93,21	72	173	164	311
Vieraan pääoman määrä	Lainamäärä €/asukas	1569	1122*	2252	2333	2384	2388
Toimintatuottojen osuus toimintakuluista	% ulkoisista ja sisäisistä kuluista	29,3	28,7	23,1	26,0	22,5	22,5
Kunnallisveron taso	Tuloveroprosentti	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0
Kiinteistöveron taso	Kiinteistöveroprosentti						
	-yleinen	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
	-vak. asuinrakennus	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
	-muu asuinrakennus	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
	-voimalaitos	2,5	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1

2016 vuodesta lainanhoitokate laskettu rahoituslaskelmakaavasta poiketen arvioimalla lyhennykset jakamalla arviointi lainasumma kahdeksalla (kertalyhenteisen lyhytaikaisen lainan muodostaessa lainakannasta yli puolet). Todellinen lainakanta TA-vuonna 2016 on 2004 euroa/asukas – talousarviokirjassa 2016 siinä kohdella virhe

Toiminnan kysyntä-/laajuustietoja	Mittari	Tunnusluku Ta 2017
Asukkaita	lukumäärä 31.12.2015	5240
Kuntalaisten ikärakenne 31.12.2015 (Tilastokeskus, ennakkollinen ikärakenne)	osuus % 0 – 14 vuotiaita 15 – 64 vuotiaita 65 – 74 vuotiaita yli 75 vuotiaita	15,0 56,9 14,8 13,3
Väestöennuste (Tilastokeskuksen ennuste 2015)	vuonna 2020 vuonna 2030 vuonna 2040	5063 4797 4615
Huoltosuhde 31.12.2014 (Tilastokeskus)	Työvoiman ulkopuolella ja työttömänä olevat yhtä työllistä kohti	1,85
Työvoiman rakenne eli kunnassa asuva työllinen työvoima yhteensä toimialoittain riippumatta siitä, missä kunnassa työpaikka sijaitsee 31.12.2014 (Tilastokeskus)	Työlliset yhteensä, lukumäärä Maa- ja metsätalous, kalatalous, osuus % Kaivostoiminta ja louhinta Teollisuus Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito Rakentaminen Tukku- ja vähittäiskauppa ; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus Kuljetus ja varastointi Majoitus ja ravitsemustoiminta Informaatio ja viestintä Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1868 13,1 0,8 11,6 0,1 0,3 7,5 10,2 6,0 3,5 1,3 0,9

	Kiinteistöalan toiminta	0,4
	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	3,4
	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	5,0
	Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sos.vak.	5,1
	Koulutus	6,0
	Terveys ja sosiaalipalvelut	16,0
	Taiteet, viihde ja virkistys	1,4
	Muut palvelutoiminta	3,9
	Kotitalouksien toiminta työnantajina	1,5
	Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0,0
	Toimiala tuntematon	2,0
Työllisten määrä 30.9.2015 ^{x)}	Lukumäärä	2255
Työttömyys 30.9.2015 ^{x)}	Lukumäärä	319
	Osuus %	14,1

^{x)} Luvuissa otettava huomioon, että työllisten määrää ja työttömyysprosenttia verrataan työvoimaan 31.12.2015

2.2 Tiivistelmä vastuualueittain

Kunnanhallitus

Vuonna 2017 kunnanhallitus vastaa kunnan hallintosäännön ja kunnan strategian päivittämisestä kevään 2017 kuluessa sekä johtaa kunnan toimintaa sote- ja maakuntauudistuksen valmistelussa Keski-Suomessa. Hyvinvointikertomus ja päätösten vaikutusten ennalta-arviointi vakiinnutetaan kunnan toimintatavoiksi taloussuunnitelmavuosien kuluessa.

Uusien luottamushenkilöiden kouluttaminen ja perehdyttäminen sekä uuden hallintosäännön mukaisten muutosten toteuttaminen toimintatapoihin ja muiden sääntöjen ja ohjeistusten päivittäminen uuden kuntalain ja uuden hallintosäännön mukaiseksi ovat kesän ja syksyn keskeisiä prosesseja.

Henkilöstöpolitiikassa jatketaan henkilöstökertomuksen kokoamista ja työtyytyväisyyskyselyjen toteuttamista. Kyseisten asiakirjojen tietojen pohjalta toteutetaan tarvittavia toimenpiteitä henkilöstön työssä jaksamisen ja työssä viihtymisen eteen. Varhaisen välittämisen mallin toteutumista käytännössä

seurataan ja tuetaan. HR-ohjelmiston ja talouden seurannan ohjelmistojen laajeneminen koko esimieskunnan käyttöön ja niiden aktiivinen hyödyntäminen on vuoden 2017 keskeinen tavoite.

Tiedotuksessa jatketaan yhteistyötä Hankasalmen Sanomien kanssa kunnan 4 kertaa vuodessa ilmestyvän tiedotuslehden julkaisemiseksi. Sähköistä viestintää kehitetään ja lisätään muutoinkin. Esityslistat ja pöytäkirjat liitteineen julkaistaan sähköisesti. Kunnan www-sivujen käyttöä sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä tullaan edelleen tehostamaan. Samoin viestintää sosiaalisessa mediassa kehitetään vuoden 2016 hyvien kokemusten pohjalta. Haasteena tässä työssä on se, ettei kunnalla ole omaa tiedotustoimintaan keskittyvää työntekijää.

Työllisyyspolitiikan kohdalla erityinen huomio kohdennetaan siihen, että omalla pitkäaikaistyöttömien tukityöllistämällä, jos siihen on mahdollisuuksia, kohennetaan mahdollisimman hyvin tämän kohderyhmän työkykyä. Samalla vastataan kunnalle taloudellisten sanktioidenkin kautta osoitettuihin velvotteisiin. Kuntouttava työtoiminnan työpaja siirtyy kunnanhallitukselta vastuualueelta sosiaalitoimen hallinnoitavaksi, jolloin koko kuntouttava työtoiminta on yhden hallintokunnan vastuulla.

Sähköisen asioinnin kehittäminen on yksi vuoden 2017 keskeisistä kehittämiskohteista kunnassa.

Perusturvalautakunta

Sosiaalipalvelujen haasteena tulevana vuonna on perustoimeentulotuen siirtyessä Kelalle uuden toimistotiimin työskentelyn aloittaminen ja kehittäminen ja sosiaalitoimen tehtävien organisoiminen sosiaalityöntekijöiden, palveluohjaajan ja perhetyöntekijän kesken. Lisäksi tarkoituksena on vakiinnuttaa vuoden 2016 toukokuussa aloitettu kehitysvammahuollon avohuollon ohjaus (0,5 htv) ja kehittää ohjausta tarvetta vastaavaksi. Panostamalla avohuollon ohjaukseen vältetään kalliimpien palveluiden käyttöä. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvua pyritään hillitsemään yhteistyössä elinkeino- ja sivistyspalveluiden kanssa työpajatoimintojen ja kuntouttavan työtoiminnan avulla.

Kolmannen sosiaalityöntekijän viran myötä ostopalvelujen tarve sosiaalityössä on vähentynyt. Talous- ja velkaneuvonta- sosiaalipäivystys-, psykologi- ja perheneuvolapalvelut sekä sijaishuoltoyksikön ja lastenvalvojapalvelut ostetaan Jyväskylän kaupungilta. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukselta ostetaan sosiaaliamiespalvelut. Perheasioiden sovittelupalvelut ostetaan Jyväskylän seurakunnan perheasiain neuvottelukeskukselta. Sosiaalipalveluiden asiakasprosesseja on tarkoitus edelleen kehittää siten, että palveluiden järjestäminen sosiaalihuollon ja lastensuojelun lakisääteisten määräaikojen puitteissa pystyttäisiin varmistamaan. Omaishoidon tuessa ja perhehoidossa on varauduttu lakisääteisiin indeksikorotuksiin. Lyhytaikainen perhehoito voi mahdollistaa asiakkaan nopeamman siirtämisen pois sairaalahoidosta. Vammaispalvelujen talousarvio perustuu nykyisiin asiakasmääriin.

Sosiaalipalveluissa on pystytty viime vuosien aikana merkittävästi vähentämään asumispalveluiden ostopalveluja. Vuoden 2017 talousarviossa on lisäystä asumispalveluiden ostopalveluissa, josta osa selittyy määrärahan siirrolla vammaispalveluiden palveluasumisesta ja osa palvelutarpeen kasvusta. Kotikunnan vaihto-oikeutta on käyttänyt kaksi asiakasta, joiden asumispalvelut kustantaa Hankasalmen kunta. Tehostettua palveluasumista joudutaan edelleen ostamaan niille asiakkaille, joille omassa kunnassa ei ole heidän palvelutarpeeseensa soveltuvia ympärivuorokautisia asumispalveluita. Kaikki yksityisissä palvelukodeissa nykyisin asuvat henkilöt ovat alle 75-vuotiaita mielenterveyskuntoutujia, vammaisia tai kehitysvammaisia ikäjakauman ollessa 19–69 vuotta. Kehitysvammaisten laitoshoidon ostetaan Vaalijalan kuntayhtymältä, koska Keski-Suomessa ei ole tarjolla vastaavaa palvelua, mikä lisää ostopalvelujen kustannuksia.

Vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen kustannusten vuosittain nousu on saatu katkaistua siirtymällä joulukuun alussa 2015 alkaen keskitettyyn taksintilausnumeron käyttöön. Vuoden 2017 vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen kustannukset on arvioitu 5000 euroa pienemmäksi vuoteen 2016 verrattaessa.

Vanhuspalveluiden vuoden 2017 talousarvioehdotukseen sisältyvät palvelutalojen ja laitoshoidon lisäksi kotihoidon palvelut, tukipalveluina kotiin kuljetettavat ateriat ja turvapalvelut, sotainvalidien palvelut, päiväkeskuspalvelut ja vanhuspalvelujen rakennemuutokseen tarkoitetut määrärahat.

Päiväkeskuspalvelujen sisältöä ja järjestämistapaa kehitetään vuonna 2017 uudenlaisen seniorikeskustoiminnan kautta. Entisen sairaalan tiloihin perustettiin vuonna 2016 11-paikkainen palveluasumisyksikkö Tammela, ja toinen osa kiinteistöstä jäi vanhustenhuollon laitospalveluiden käyttöön 16-paikkaisena Tammirannan yksikkönä. Tammirantaan siirtyy Metsätähden palvelutalosta omaishoitajien vapaiden aikainen jaksohoito lokakuussa 2016. Valtakunnallisten suositusten mukaisesti omaishoidontuen piirissä tulisi olla 6-7% 75 vuotta täyttäneistä kuntalaisista. Hankasalmella omaishoidon tukea hakeneita henkilöitä on kuitenkin tätäkin vähemmän. Vanhuspalvelujen talousarviota laadittaessa on käytetty kuluneen vuoden toteutuneita talouslukuja, jotka poikkeavat jonkin verran edellisen vuoden talousarviosta.

Vanhustenhuollon uudistetun palvelurakenteen mukaista henkilöstömitoitusta on valmisteltu vuosina 2014 ja 2015 toteutettujen yhteistoimintaneuvottelujen yhteydessä. Vuoden 2016 aikana vanhuspalvelujen muutosprosessin tukemiseen on käytetty jäljellä olevaa testamenttivarallisuutta. Kotiutustiimi käynnistettiin elokuussa 2014 kotihoidossa. Sen toiminta on nyt vakiintunutta ja sen avulla on pystytty lyhentämään sairaalajaksoja. Lisäksi kotiutustiimi, kotihoitoon siirtyneiden sairaanhoitajien työpanos sekä yhteistyö ambulanssihenkilöstön ja vartiointiyrityksen kanssa on mahdollistanut kotona annettavan hoidon tehostamista myös yöaikaan. Toimintaa kehitetään edelleen vuonna 2017. Voimavarahoitaja aloitti tehtävissään elokuussa 2015. Hänen palkkaamiseensa on käytetty testamenttivarallisuutta. Voimavarahoitaja tukee sekä asiakkaiden selviytymistä että toimii linkkinä muun henkilöstön, erilaisten verkostojen ja asiakkaan välillä. Fysioterapeutti on aloittanut kotihoidossa alkuvuodesta 2016, mutta henkilövaihdoksen vuoksi toiminta on päässyt kunnolla käyntiin vasta kesän aikaan. Fysioterapeutin työpanos on myös merkittävä asiakkaiden kuntoutuksen, toimintakyvyn ylläpitämisen ja kotona pärjäämisen kannalta.

Kotihoidon Optimointi otettiin kokeilukäyttöön syyskuussa 2015 ja sen jatkamisesta päätettiin lautakunnan kokouksessa elokuussa 2016. Optimoinnin henkilöstövaikutukset ovat olleet pääosin positiivisia. Työn jakautuminen koetaan tasapuolisemmaksi ja muuttuviin tilanteisiin pystytään reagoimaan optimoinnin avulla nopeasti ja tehokkaasti. Optimoinnin hyödyntämistä tarkastellaan ensi vuonna myös uudistuvien keskitettyjen sijaisjärjestelyjen osalta. Vuonna 2015 toteutetun remontin myötä palvelutalo Metsätähti on 20-paikkainen tehostetun palveluasumisen yksikkö. Lokakuusta 2016 alkaen kaksi jaksohoidon käytössä ollutta paikkaa muuttuu vakituiseen palveluasumisen paikoiksi. Kaikkien muutosten jälkeen kunnassa voidaan järjestää tehostettua palveluasumista 84 henkilölle ja laitoshoidoa 16:lle.

Hankasalmi on mukana seudullisessa vanhuspalveluiden kehittämisen yhteistyössä. SOTE 2020-hankeen johdosta on laadittu ehdotus Keski-Suomen ikäihmisten palvelujen järjestämissuunnitelmaksi vuonna 2020. Se sisältää suositustoimenpiteitä kunnille ja kuntayhtymille siitä, millaisiin toimenpiteisiin on syytä panostaa ikäihmisten palvelukokonaisuuden valmistelemiseksi ennen sote -järjestämislain voimaantuloa. Hallituksen kärkihanke, Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa, on Keski-Suomen osalta muotoutunut Kukoistava kotihoito –hankkeeksi. Siinä keskitytään asiakaslähtöisen, vaikuttavan ja kustannustehokkaan ympärivuorokautisesti toimivan kotihoidon kehittämiseen. Lisäksi Hankasalmen kunta on mukana Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen –ohjelmassa, joka on osa Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta –kärkihanketta. Edellä mainittujen toteutuminen riippuu hankerahoituksen saamisesta. Rahoituspäätös saadaan syyskuun 2016 loppuun mennessä.

Jyväskylän terveydenhuollon yhteistoiminta-alueen (JYTE) toiminta on vakiintunutta. Vuodelle 2016 budjetoitiin 3,5 keskimääräinen sairaansijan käyttö terveyskeskussairaaloihin, vuoden 2015 lukema oli 2,5. Vuonna 2014 käyttö oli keskimäärin noin 13 sairaansijaa. Kuluvan vuoden käyttö on palannut aiempien vuosien tasolle, ollen tammikuusta elokuuhun 10 sairaansijaa. Varsinkin alkuvuosi oli erittäin ruuhkainen. Vuonna 2017 varaudutaan myös kahdeksan sairaansijan käyttöön vuositasolla. Kotiutumistiimin toimintaa kehitetään edelleen, jotta asiakkaiden sijoittuminen voidaan optimoida tarpeen mukaiseen hoitopaikkaan entistä paremmin. Sairaalahoitoa tarpeen muututtua sairaanhoidolliseksi, Hankasalmen oma tuotanto pystyy hoitamaan entistä paremmin asiakkaan niin kotiin kuin hoivapaikoillekin.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa käytävät sopimusohjausneuvottelut järjestettiin 21.9.2016. Sairaanhoitopiirin tarjous vuodelle 2017 on 6.876.000 €, joka on 74 000 euroa suurempi kuin kuluvan vuoden ennuste elokuun lopun toteuman jälkeen. Tämän lisäksi terveystoimeen kohdentuu n. 260 000 euroa eläkeperusteisia kuel-maksuja. Kalliiden hoitojen tasausraja on sama kuin vuonna 2015 eli 60.000 euroa. Erikoissairaanhoitopalveluihin sisältyvät keskussairaalan omana toimintana tuotetut palvelut, hoito

muissa sairaaloissa, erityisvelvoitteet (potilasvakuutus) sekä uutena toimintana kotisairaaloiminnan pilotointi Jyväskylän kaupungissa. Lisäksi palveluita ovat perusterveydenhuollon päivystys, ensihoitopalvelut ja sosiaalitoimen palvelut (palveluasuminen ja kehitysvammahuolto). Hankasalmen kunta ei ole siirtänyt palveluasumisen osalta järjestämisvastuuta sairaanhoitopiirille.

Jyväskylän kaupungin hallinnoima Keski-Suomen SOTE 2012 –hanke käynnistyi 6.10.2014. Hankkeeseen osallistuvat myös muut Keski-Suomen kunnat, sairaanhoitopiiri ja KOSKE. Hankkeen tavoitteena on asukas- ja asiakaslähtöinen tuotantorakenne ja toimintamalli, jolla turvataan Keski-Suomen asukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelut tulevaisuudessa. Hanke päättyy 31.10.2016. Vuoden 2016 aikana ko. hankkeessa on tehty eri työryhmissä maakunnan sote valmistelua vuoden 2019 uudistuksen vuoksi. Vuosien 2015 ja 2016 aikana Hankasalmen kunta on ollut mukana myös maakunnallisessa Vammaisten ja ikäihmisten perhehoidon koordinointi -pilottihankkeessa. Lisäksi vuoden 2017 talousarvioon on huomioitu Mannerheimin lastensuojeluliiton ja kunnan kumppanuushankkeeseen liittyvät kustannukset.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan vastualueen nettoraami vuodelle 2017 on 9 100 000 euroa. Vuoden 2016 talousarvioon verrattuna määräraha on 182 000 euroa suurempi. Sivistyslautakunnan vastualueen suurimmat kustannukset kohdistuvat koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluihin, jossa säädökset ja määräykset säätelevät mm. varhaiskasvatushenkilöstön mitoitusta, varhaiskasvatuksen saatavuutta, erityisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden osalta opetusryhmien kokoa, perusopetuksen oppilaan saaman opetuksen vähimmäistuntimäärää, lukiokoulutuksen vähimmäiskurssimäärää sekä varhaiskasvatuksen että opetustoimen henkilöstön kelpoisuuksia.

Sivistyspalveluissa on henkilöstöä yhteensä 200, joista toistaiseksi voimassa olevassa työ/virkasuhteessa 113 henkilöä. Suuri määräaikaisten osuus sijoittuu kansalaisopiston tuntiopettajiin (77), nuorisopalvelujen hanketyöntekijöihin (3) sekä koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluissa (7) työskenteleviin määräaikaisiin työntekijöihin. Vakituisten henkilöstön koulutukseen on laskettu 500 euroa/henkilö, kuten muissakin hallintokunnissa, yhteensä 56 500 euroa.

Osana Hankasalmi-ohjelmaa sivistyspalveluissa on valmisteltu keväästä 2016 alkaen henkilöstö- ja palvelusuunnitelmaa, jonka tarkoituksena on ottaa huomioon henkilöstön eläköitymiset sekä valmistella koulutus-, varhaiskasvatus ja vapaa-ajan sektoreilla tapahtuvia toiminnallisia muutoksia. Suunnitelma toimii pohjana myös talousarviosuunnittelulle.

Sisäiset erät (ateriat, vuokrat, siivous, talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmistot) sekä koulukuljetuskustannukset muodostavat vuosittain merkittävän menoerän, joihin ei juurikaan ole voitu vaikuttaa. Vuoden 2017 osalta on otettava huomioon, että sisäisten siivouskulujen (14 300 €) ja vuokrien (62 700 €) osuus kasvaa yhteensä 77 000 euroa.

Koulukuljetusten optimointi on tehty lukukauden 2016 alussa, jolla on pyritty tarkistamaan kustannuksia ja mahdollisuuksia vähentää niitä. Kuljetusten tarkastelua jatketaan sekä toiminnallisista että taloudellisista lähtökohdista myös vuonna 2017.

Koulutuspalvelut

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman valtakunnalliset perusteet vahvistettiin syksyllä 2014 ja paikallinen opetussuunnitelma otettiin käyttöön esiopetuksen sekä vuosiluokkien 1–6 osalta 1.8.2016. Vuosiluokkien 7–9 osalta uuden opetussuunnitelman käyttöön otto tapahtuu porrastetusti vuosina 2017, 2018 ja 2019. Perusopetuksen uusi tuntijako astui samalla voimaan 1.8.2016 alkaen. Tuntijako vahvistettiin Hankasalmella 226 vuosiviikkotuntiin, joka on neljä vuosiviikkotuntia enemmän kuin valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) säädetään.

Opetushallitus käynnisti nuorten ja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden päivittämisen valtioneuvoston päätettyä syksyllä 2014 lukiolaissa tarkoitettua koulutuksen yleisistä

valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta. Laaditut paikalliset opetussuunnitelmat otettiin käyttöön lukion aloittavilla opiskelijoilla 1.8.2016 lukien, ja käyttöönotto etenee vuosiluokka kerrallaan.

Ylioppilastutkinto muuttuu sähköiseksi vaiheittain. Ensimmäiset sähköiset kokeet on tehty syksyllä 2016 ja kokonaan ylioppilastutkinto on sähköinen keväästä 2019 alkaen. Uudet esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmat muuttavat koulujen toimintakulttuuria, toimintatapoja ja oppimisympäristöä. Oppimista tapahtuu kaikkialla ja digitalisaatio on huomioitava myös koulujen arjessa ja toiminnoissa. Uusissa opetussuunnitelmissa painottuvat opetuksen ilmiöpohjaisuus, osaamisperusteisuus ja laaja-alainen osaaminen (tulevaisuuden taidot), yhteisöllinen oppiminen ja yksilöllisten opintopolkujen rakentaminen. Opettajien osaamisen kehittämiseen on syytä kiinnittää huomiota, jolla varmistetaan uusien opetussuunnitelmien jalkautuminen käytäntöön huomioiden myös tarvittavat laitteistot ja ohjelmistot.

Syksystä 2017 alkaen perusopetuksen erityisopetusresurssia järjestellään uudelleen siten, että oikeus erityisopetukseen oikea-aikaisesti toteutuu omassa lähikoulussa. Aseman koulun erityisluokanopettaja on eläköitymässä tammikuun 2017 lopussa ja uudelleen järjestelyjen myötä tehtävä siirtyy Niemisjärven kouluun erityisopetuksen päätoimista tuntiopettajan tehtäväksi 20 t/vko. Muutoksella pyritään panostamaan erityisopetuksen järjestämiseen oikea-aikaisesti kaikilla kouluilla.

Syksyllä 2017 lukion rehtori ja koulukeskuksen koulusihteeri eläköityvät, jonka johdosta koulukeskuksen johtajuus- ja toimistohenkilöjärjestelyitä on suunniteltu toteutettavan seuraavasti: lukon rehtorin tehtävät yhdistetään Kuuhanaveden koulun rehtorin tehtävään 1.8.2017 alkaen ja yhtenäiskouluun ja lukioon perustetaan yhteinen apulaisrehtorin virka 1.8.2017 alkaen. Koulusihteerin siirtyessä eläkkeelle 1.9.2017 alkaen, yhtenäiskoulun ja lukion toimistotehtäviä hoitaa 1.1.2016 vakinaistettu toimistotyöntekijä. Johtajuusjärjestelyllä yhtenäistetään yhtenäiskoulun ja lukion toiminta-, hallinto- ja johtajuuskulttuuria.

Varhaiskasvatuspalvelut

Laki lasten päivähoidosta muuttui varhaiskasvatusta laiksi 1.8.2015 alkaen. Lisäksi lakia on muutettu 1.8.2016 alkaen siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Laki määrittää Opetushallituksen varhaiskasvatusta ohjaavaksi asiantuntijavirastoksi. Opetushallitus määräsi 18.10.2016 uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista ja niiden mukaisesti laadittavat paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat on otettava käyttöön 1.8.2017 alkaen.

Varhaiskasvatuspalveluissa vuodelle 2016 tehtiin selkeitä toiminnan muutoksia Hankasalmi-ohjelman kautta, jossa määrärahoja leikattiin 48 000 euroa vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden. Varhaiskasvatuksessa ennakoitiin vuoden 2016 talousarviovalmistelun yhteydessä lain sallima suhdeluvun muutos sekä päätettiin päiväkotien aukioloaikojen supistamisesta 1.8.2016 alkaen, jonka perusteella on säästettiin yhden henkilötyövuoden kustannukset (32 800 €) vuoden 2016 talousarviossa. Tämän lisäksi vuoroahoito on siirretty Sillankorvan päiväkodista Metsätähden päiväkotiin 1.8.2016 alkaen. Nämä toimenpiteet konkretisoituvat täysimääräisesti vuoden 2017 aikana.

Lasten syntyvyys on laskenut Hankasalmella edellisistä vuosista ja siksi kotihoidontuen osuutta on vähennetty kuluvaan vuoteen nähden 20 000 euroa. Hankasalmi kuuluu seudullisen varhaiskasvatuksen palvelualueeseen. Palveluja myydään Jämsälle kaksi kokopäiväpaikkaa ja Jyväskylälle yks sekä Jyväskylästä ostetaan yksi vuorohoidon paikka seudullisen sopimuksen mukaisesti. Sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista annetussa laissa säädetään lasten päivähoidosta perittävien maksujen määräytymisestä sekä määräämisen perusteena olevista tuloista tällä hetkellä. Hallitus päätti antaa eduskunnalle esityksen laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista, jonka ehdotetaan tulemaan voimaan 1.3.2017. Varhaiskasvatuksesta perittävät maksutulot ovat vähentyneet jo useamman vuoden ajan johtuen yhteiskunnallisesta tilanteesta (mm. työttömyys).

Vapaa-ajan palvelut

Vapaa-ajan palveluissa vuodelle 2016 tehtiin selkeitä leikkauksia Hankasalmi-ohjelman myötä, jossa määrärahoja leikattiin 54 000 euroa vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden. Uusia palveluihin kohdistuvia

leikkauksia tulevalle vuodelle ei esitetä. Keväällä 2016 aloitettiin kehittämisprosessi Jyväskylän yliopiston Liikuntatieteellisen tiedekunnan Liikuntakasvatuksen laitoksen ja Hankasalmen kunnan kesken. Hankkeen tavoitteena on selvittää Hankasalmen kunnan liikunta-, virkistys-, ja vapaa-ajan sektorin keskeisimmät kehittämiskohteet. Todettuja kehittämiskohteita viedään eteenpäin ja kehitetään vuosien 2017–2025 aikana. Lopullinen suunnitelma valmistuu kevään 2017 aikana.

Monitoimitalon II vaiheen saneeraus valmistunee alkukevään 2017 aikana ja saneeraus näkyy muun muassa kohonneina sisäisinä vuokrina ja siivouskuluina liikuntapalveluissa sekä myös koulukeskuksessa. Liikuntapalveluissa esitetään, että Monitoimitalon liikuntasalin (1.9.2017 alk.) sekä Aseman ja Niemisjärven ja Ristimäen koulujen liikuntasalien (1.9.2017 alk.) käyttövuorot muutetaan maksullisiksi 70 €/tunti/lohko/toimintakausi. Ympäristötoimelta sisäisenä laskutuksena tulevat (henkilöiden ja koneiden) tunneista aiheutuneet kulut on arvioitu yhteensä 70 900 euroa (palvelujen ostot). Luku on arvio, tilanteeseen vaikuttavat mm. lumen ja pakkasen määrä talvikaudella.

Kulttuuripalveluissa Suomi 100 vuotta -teemavuoden tapahtumia ajatellen yhteisöille suunnattuihin kohdeavustuksiin osoitetaan 2000 euroa viimevuotista enemmän. Nuorisopalvelujen toiminnot toteutuvat perusnuorisotyön lisäksi niin Etsivän nuorisotyön, Työpajatoiminnan sekä Tieto- ja neuvontatyön hankkeiden kautta. Nuorisopalvelujen kokonaisuudessa on lisäystä 8 000€ kuluvaan vuoteen verrattuna, joka selittyy henkilöstömenoilta hankkeissa, joihin saatava avustussumma on kuitenkin yhteensä 132 000 euroa. Aseman nuoriso tilojen osalta tulee todennäköisesti ensi vuoden aikana uudelleen arvioinnin aika. Nuorisolaki on uudistumassa vuoden 2017 alusta alkaen. Se korvaa voimassa olevan nuorisolain vuodelta 2006. Lain tarkoituksena on vahvistaa nuorten edellytyksiä osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa sekä edistää nuorten yhdenvertaisuutta.

Ympäristölautakunta sekä rakennus- ja valvontalautakunta

Ympäristötoimen organisaatio on muuttunut vuosien 2012-2016 aikana, tavoitteena toiminnan tehostaminen ja palvelujen tuottamisen parantaminen. Kehitystyö jatkuu vielä vuoden 2017 ja 2018 aikana.

Meneillään on talonpalveluiden uudelleenjärjestelyt. Talonpalveluissa on vuoden 2017 aikana käytössä selkeä, tehtäväkuvauksin varustettu organisaatorakenne, jossa kullakin tulosityksiköllä oma tulosvastuullinen esimies.

Suunnitelmallisen ja pitkäjänteisen kiinteistönpidon toimintatapojen ja menetelmien yhtenäistäminen ja kehittäminen sekä investointien kokonaistaloudellinen tuottaminen ja kiinteistöjen arvon säilyttäminen ovat edelleen kehityskohteina. Perusajatuksena on, että tilat ja talonpalvelut eivät ole itsetarkoitus, vaan ovat palvelemissa käyttäjien toimintaa.

Kunnalle hankittu kiinteistötietojärjestelmä on otettu käyttöön. Vuoden 2017 aikana oleellisin osa kiinteistöjen tiedoista muutetaan sähköiseen muotoon ja viedään tietokantaan. Käyttäjille on avattu kiinteistötietojärjestelmään sähköinen palautekanava, jonka kautta vikailmoitukset ja työpyynnöt siirtyvät dokumentoidusti työnjohdolle, ja edelleen talonpalveluiden työntekijöille. Ilmoittaja saa halutessaan järjestelmästä tiedon korjauksen tai tilatun tehtävän valmistumisesta.

Rakennushankkeissa käytetään projektipankkia, jonka avulla kunta saa haltuunsa kaiken rakentamisen yhteydessä tuotetun materiaalin myös helposti arkistoitavassa ja kiinteistötietokantaan siirrettävissä olevassa sähköisessä muodossa.

Vuoden 2016 aikana siivoustyön seuranta ja laadun tarkkailua on kehitetty siivoustoimelle hankitun mitoitus- ja ohjausohjelmiston avulla. Laadun osalta siivousteiden laadunmittaukset on otettu käyttöön. Siivouskohteille on laadittu kullekin omat siivoustyötä koskevat sopimukset.

Infrapalveluiden vuoden 2017 toimintaohjelmassa ovat edelleen hulevesien vähentäminen viemäriverkoston osalta, investointiohjelmassa mainittujen asemakaavateiden peruskorjaus ja katuvalojen saneeraus.

Jätelain uudistuksen mukanaan tuomat muutokset edellyttävät kunnassa uusia järjestelyjä, jotka valmistellaan kevään 2017 aikana.

Rakennusjärjestyksen uusiminen ja sähköisen arkiston käyttöönotto on suunnitelmissa.

Vuoden 2017 investointiohjelman suurimpia kohteita talonrakennuksen osalta ovat monitoimitalon peruskorjauksen loppuun saattaminen, sekä Kuuhankaveden koulun korjaukset.

Asuntotuotantotoimen vuoden 2017 tavoitteena on kuntakonsernin vuokra-asuntojen kunto- ja/tai korjattavuusarvioiden päivitys ja strategisen suunnittelun ja ennakkoluulottoman toiminnan välinein tyhjiä asuntojen vähentäminen taloudellisesti kestäväälle tasolle.

Ympäristötoimen tulosyksiköt tuottavat aktiivisesti osaamistaan kehittävän henkilöstönsä avulla kuntalaisille koko kunnan tasolla tarkasteltuna kustannustehokasta ja tarpeenmukaista palvelua.

2.3 Käyttötalous

Käyttötalouden toimintatulot ovat 9 825 000 euroa, toimintamenot 42 517 000 euroa ja nettomenot 32 692 000 euroa ilman rahoituseriä ja poistoja.

Toimintatulojen ja menojen laskua selittää lomituksen poistuminen Hankasalmen kunnan järjestämisvastuulta.

Vuoden 2015 tilinpäätökseen sisältyy 400 000 ja vuoden 2017 talousarvioon sisältyy 450 000 euroa käyttötalouteen kohdennettavia lahjoitusvaroja (testamentti). Vuoden 2016 osalta kyseinen summa on talousarviossa 400 000 euroa, mutta joulukuun 2016 valtuustossa tuo määräraha pienennetään 150 000 euroon.

Kunnallisten palvelujen nettokustannuksiksi asukasta kohden tulee 6 347 euroa.

Taloussuunnitelmavuonna 2018 palvelujen nettokustannuksia on pienentämässä sähköosakkeiden myynnistä arvioitu myyntituottotavoite.

2.3.1 Yhteenveto käyttötalouden talousarviosta

HANKASALMEN KUNTA 1000 e	Tp 2015	Ta 2016 alkup.	Ta 2016 muutos	Ta 2016 muutettu	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Toimintatulot	13 183	12 628	-280	12 348	9 825			
Myyntitulot	6 615	6 221	0	6 221	3 883			
Maksutulot	2 568	2 391	0	2 391	1 890			
Tuet ja avustukset	1 346	1 204	0	1 204	1 000			
Muut toimintatulot	2 654	2 812	-280	2 532	3 051			
Toimintamenot	44 952	45 276	110	45 386	42 517			
Henkilöstökulut	18 509	18 359	45	18 404	16 060			
Palvelujen ostot	19 838	20 586	65	20 651	20 382			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 049	2 107	0	2 107	2 035			

Avustukset	2 497	2 262	0	2262	1 832			
Muut toimintamenot	2 059	1 962	0	1962	2 208			
Toimintakate	-31 769	-32 648	-390	-33038	-32692	-32 230	-33 870	-34 380
Poistot	1 634	1 600		1600	-1600	-1700	-1700	-1750

Ta 2015 avustustulot ja avustusmenot sisältävät 400.000 euroa testamenttivarojen käyttöä. Ta 2016 sisältää 150.000 euroa ja Ta 2017 450.000 euroa testamenttivarojen käyttöä.

Ta 2017 muut toimintatulot sisältää 300.000 euroa metsätilojen myyntivoittotuloja, kuten alkuperäinen Ta 2016, jonne tehty muutos marraskuussa 2016 ja siirretty tuottotavoite vuodelle 2017.

Ts 2018 sisältää sähköomaisuuden myyntiä 1.500.000 euroa ja ts 2019 ja ts2020 sosiaalikulujen leikkausta 200.000 euroa vuotta kohden.

KÄYTTÖTALOUS VASTUUALUEITTAIN

Toimintakate 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2016	Ta 2016	Ta 2017	Ta-muutos	
		alkuperäinen	muutos	muutettu		%	
Tulot	13 183	12 628	280	12 348	9 825	-2523	-20,4
Keskusvaalilautakunta	9	0		0	0		
Tarkastuslautakunta	0	0		0	0		
Kunnanhallitus	3 748	3 229		3 229	488	-2741	-84,9
Perusturvalautakunta	2 590	2 659		2 659	2 457	-202	-7,6
Sivistyslautakunta	1 110	981		981	931	-50	-5,1
Ympäristölautakunta	5 726	5 759	280	5 479	5 949	470	8,6
Menot	44 952	45 276	110	45 386	42 517	-2869	-6,3
Keskusvaalilautakunta	14	0		0	23	23	+100
Tarkastuslautakunta	23	25		25	25	0	0
Kunnanhallitus	5 682	5 454		5 454	2 668	-2786	-51,1
Perusturvalautakunta	23 657	24 129		24 129	23 807	-322	-1,3
Sivistyslautakunta	10 096	9 899	110	10 009	10 045	36	0,4
Ympäristölautakunta	5 480	5 769		5 769	5 949	180	3,1
Netto	-31 769	-32 648	-390	33 038	32 692	-346	-1,0
Keskusvaalilautakunta	-5	0		0	-23	23	+100
Tarkastuslautakunta	-23	-25		-25	-25	0	0
Kunnanhallitus	-1 933	-2 225		-2 225	-2 180	-45	-2,0
Perusturvalautakunta	-21 067	-21 470		-21 470	-21 350	-120	-0,6
Sivistyslautakunta	-8 987	-8 918	-110	-9 028	-9 115	87	1,0
Ympäristölautakunta	246	-10	-280	-290	0	-290	-100,0

2.4 Rahoitus

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 19 130 000 euroa ja verotuloja 15 340 000 euroa vuonna 2017.

Vuoden 2010 alusta toteutettiin valtionosuusuudistus, jossa nykyiset sektorikohtaiset valtionosuudet keskitettiin pääosin valtiovarainministeriöön. Valtionosuusjärjestelmän perusrakenne säilyi uudistuksessa lähtökohtaisesti nykyisellään. Vuoden 2015 alusta voimaan astui uusi valtionosuusjärjestelmä, joten siksi vuosien 2016 – 2019 osalta taloussuunnitelmassa esitetään pääosin vain kokonaisarvio toteutuvasta valtionosuudesta vuosien 2017 – 2019 osalta. Suunnitelmavuosien osalta rahoitus pohja voi siis muuttua valtionosuuksien suhteen suurestikin.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin tuli vuoden 2012 alussa ensimmäinen leikkaus, ja samalla kiinteistövero poistettiin verotulontasausjärjestelmästä. Hankasalmen kunnan osalta nämä muutokset pienensivät tulopohjaa hieman yli 800 000 euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien leikkaukset ovat kasvaneet kaiken aikaa vuosina 2012 - 2017. Leikkausten rahoituspohjaa vähentävä kumulatiivinen vuosikohtainen kokonaisvaikutus on vuonna 2017 Hankasalmen kunnalle n. 1,5 miljoonaa euroa (verrattuna siis siihen, ettei valtionosuuksia olisi leikattu vuosina 2012-2016 ollenkaan). Tästä arviosta on jo vähennetty pois kilpailukykysovimuksen vaikutus sekä ne vaikutukset, jotka aiheutuvat toimeentulotuen siirtymisestä Kelalle, koska niiden valtionosuuksien leikkausten määrän edestä katoaa kunnalta myös toimintamenoja.

Vuoden 2016 suuri nousu valtionosuuksissa johtui 1) kustannustenjaon tarkistuksesta, 2) ansiotulo-vähennyksen 250 000 euron tuloveromenetyksen korvaamisesta kunnille valtionosuuksissa ja 3) valtionosuusmuutoksen positiivisesta vaikutuksesta Hankasalmen kunnalle.

Vuoden 2017 selkeä lasku valtionosuuksissa niihin tulevista kustannusten nousun aiheuttamista korotuksista huolimatta taas aiheutuu viidestä keskeisestä seikasta: 1) kilpailukykysovimus (vaikutus noin 370 000 euroa), toimeentulotuen siirto kunnilta Kelalle (vaikutus noin 200 000 euroa), 3) valtionosuusleikkauksista (vaikutus noin 180 000 euroa), 4) väkimäärän väheneminen (arvioitu vaikutus noin 250 000 euroa) sekä 5) verotulotasauksen vaikutus (140 000 euroa).

Valtionosuudet ja verotulot

1000 euroa	Tp 2012	Tp 2013	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	TA 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts2020
Valtionosuudet	17228	17821	18035	18350	19600	19130	19600	20000	20400
-peruspalvelujen valtionosuus	13130	13407	13552	13810					
-verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	4760	5056	5065	5100					
-opetus- ja kulttuuri-toimen valtionosuudet	-662	-642	-582	-560					
Verotulot	13784	14214	15065	15600	15300	15340	15330	15780	16230
-tulovero	12147	12462	13175	13569	13320	13300	13200	13600	14000
-yhteisövero	621	695	730	698	640	720	750	800	850
-kiinteistövero	1016	1057	1160	1333	1340	1320	1380	1380	1380
Yhteensä	31012	32035	33100	33950	34900	34470	34930	35780	36630

Verotuloiksi vuodelle 2017 arvioidaan 15 340 000 euroa. Verotulojen kohdalla yhteisöverotuottojen arvioidaan maltillisesti hieman nousevan. Tulovero itse asiassa vuonna 2016 toteutumassa olevaan tuloutukseen nähden laskee vuonna 2017. Siihen on syynä kilpailukykysovimus, jonka kautta palkat eivät nouse ja niitä jossain määrin jopa leikataan. Lisäksi työllisyyden taso sekä maan hallituksen päättämät vähennykset vaikuttavat myös tuloverokertymään. Kiinteistöverotuksen kohdalla tulokertymä on lähtökohtaisesti vuoden 2016 tasolla.

Vuoden 2017 on vuosikatteeksi on budjetoitu 1 738 000 euroa. Investointisuunnitelman nettomenot ovat 2,4 miljoonaa euroa, mikä on kokonaisuudessaan budjetoitu rahoitettavaksi lainalla.

2.5 Henkilöstö

Kunnanvaltuusto hyväksyi alkuvuodesta 2013 kunnalle uuden henkilöstöstrategian. Kyseinen strategia ohjaa kunnan henkilöstöpolitiikkaa, kunnes kunnan uusi hallintosääntö ja uusi kuntastrategia tulevat vuonna 2017 hyväksytyiksi ja niiden kautta luodaan uusi ohjeistus henkilöstöpolitiikkaankin.

Vuoden 2017 kuluessa kunnan palkkausjärjestelmä arvioidaan kokonaisuudessaan. Käytännössä toteutetaan TVA-palkkauksen tarkistus, joka jo vuonna 2016 on osan henkilöstöryhmistä kohdalta aloitettu.

Henkilöstön määrässä ja rakenteessa talousarvion suunnittelukaudella on tapahduttava muutoksia ja luontaisten poistumia on hyödynnettävä henkilöstömäärän supistamisessa. Osana Hankasalmi-ohjelmaa on saavutettava säästöjä henkilöstömenoissa henkilöstömäärää hallitusti vähentämällä.

Sote ja maakuntauudistuksen valmistelun kautta aletaan valmistautua kunnan henkilöstömäärän ja –rakenteen suureen muutokseen, koska uudistuksen toteutuessa ainakin kunnan palveluksessa oleva sote-henkilöstö sekä kyseisten palvelujen tukihenkilöstö siirtyy tulevan maakunnan palvelukseen.

Varhaisen välttämisen mallin toteutuminen ja intran käytön tehostaminen ja parantaminen ovat muita vuoden 2016 keskeisimpiä toiminnallisia haasteita. Uusi palvelujohtajamalli tuo lisää mahdollisuuksia kunnan henkilöstöhallintoon ja –johtamiseen. HR-järjestelmän hyödyntämistä esimiestyössä kehitetään.

2.6 Investoinnit

Suunnitelmassa olevat investointihankkeet ovat muun muassa turvallisuuteen ja infran toiminnallisuuteen sekä vapaa-aikaan liittyviä parannuksia. Niiden kohdalla ohjelmassa on yksi iso rakennushanke, eli Monitoimitalon peruskorjaus, joka saatetaan loppuun vuoden 2017 kuluessa.

Sote-investointeja ja niiden tukipalveluihin liittyviä investointeja tehdään hyvin suurella harkinnalla, koska sote-kiinteistöjen kohtalo tulevassa sote-uudistuksessa on hyvin epäselvä. Palvelutalojen ulkoilualueiden toimivuutta parannetaan ja Metsätähden vanhaa palvelutalo-osaa tehdään pieniä korjauksia.

Liikenneväylien kohdalla viedään eteenpäin aiempien suunnitelmien mukaisesti kaavateiden päällystyksiä ja korjauksia, mutta määräraha niihin on asetettu vuotuiselle 220 000 euron tasolle. Puistojen ja leikkipaikkojen kunnostamiseen kohdennetaan vähäisiä resursseja. Vesilaitoksen toiminnan turvaamiseen kohdennetaan määrärahoja.

Liikunta-, virkistys ja vapaa-ajansuunnitelman kautta syntyviin hankkeisiin varataan vuotuinen määräraha vuodesta 2017 alkaen. Muutoin investoinneissa korostuvat tilojen sisäilmaan ja kuntoon liittyvät pienet korjaustoimenpiteet.

Aseman-Kirkonkylän välisen kevyen liikenteen väylän rakentamisen aloittaminen kunnan omana työnä, koska valtiolla ei ole hankkeeseen ollut kohdentaa rahoitusta, eikä sellaista ole näkyvissä tulevaisuudessakaan, on harkinnassa. Mutta asiasta ei tehty talousarvion yhteydessä vielä päätöstä, eikä se siis sisälly talousarvion lukuihin. Kyseinen kohde olisi toteutuessaan Hankasalmen kunnan ”Suomi 100-vuotta” juhlahanke, eli hanke, jolla laitetaan Hankasalmella Unelmat liikkumaan. (tätä ja seuraavaa kappaletta muokattu 12.12.2017 valtuuston päätöksen mukaiseksi)

Investoinnit vuodelle 2017 talousarvioesityksen mukaan ovat nettona noin 1,6 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuosille 2017 – 2020 investoinnit nettona ovat yhteensä noin 5 miljoonaa euroa.

3 KÄYTTÖTALOUS JA TOIMINTA

3.1 Keskusvaalilautakunta

Tehtävä: Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

- Vaalien valmistelutoimenpiteet
- Ennakoäänestyksen järjestäminen ja ennakoäänestysasiakirjojen tarkastaminen
- Varsinaisen äänestyksen järjestäminen (vaalilautakunnat)
- Kunnallisvaaleissa lisäksi ehdokashakemusten vastaanotto ja tarkastaminen, ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen, ennakoäänten laskenta ja kaikkien äänten tarkastuslaskenta, tiedottaminen ja vaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen

Toiminnan painopisteet vuonna 2017 ja suunnittelukaudella:

- Äänestysaluejako ja vaalilautakuntien määrä säilyy ennallaan (Asema, Kirkonkylä, Niemisjärvi)
- Kuntavaalit 2017, presidentin vaali 2018, eduskunta- ja europarlamenttivaalit 2019, vuonna 2020 ei ole säännön mukaisia vaaleja.

Taloussuunnitelma

KESKUSVAALILAUTAKUNTA 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Toimintatulot	9	0	0	17	17	0
Myyntitulot	0					
Maksutulot						
Tuet ja avustukset	9			17	17	
Muut toimintatulot						
Toimintamenot	14	0	23	26	30	0
Henkilöstökulut	10		17	20	24	
Palvelujen ostot	3		5	5	5	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1		1	1	1	
Avustukset						
Muut toimintamenot						
Toimintakate	-5	0	-23	-9	-13	0
Poistot	0	0	0	0	0	0

3.2 Tarkastuslautakunta

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lisäksi valtuusto valitsee toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman tilintarkastajan (JHTT-tilintarkastaja/ JHTT-yhteisö). Tilintarkastuspalvelut kunta ostaa valtuuston päätökseen perustuen tilintarkastus-yhteisö BDO Auditor Oy:ltä. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii JHTT, HTM Aki Rusanen.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös hyvää tilintarkastustapaa noudattaen. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista, valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, miten valtuuston tilikaudelle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Taloussuunnitelma

TARKASTUSLAUTAKUNTA 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0
Myyntitulot						
Maksutulot						
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatulot						
Toimintamenot	23	25	25	25	25	25
Henkilöstömenot	7	7	7	7	7	7
Palvelujen ostot	16	18	18	18	18	18
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0
Avustukset						
Muut toimintamenot						
Toimintakate	-23	-25	-25	-25	-25	-25
Poistot	0	0	0	0	0	0

3.3 Kunnanhallitus

KUNNANHALLITUS 1000 e	Tp 2015	Ta 2016 alkup.	Ta 2016 muutos	Ta 2016 muutettu	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Toimintatulot	3 748	3 229			488			
Myyntitulot	2 948	2 573			225			
Maksutulot	422	325			0			
Tuet ja avustukset	373	328			257			
Muut toimintatulot	5	3			5			
Toimintamenot	5 682	5 454			2 668			
Henkilöstömenot	3 747	3 664			1 384			
Palvelujen ostot	1 091	1 195			813			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	54	61			36			
Avustukset	633	365			301			
Muut toimintamenot	156	169			134			
Toimintakate	-1 933	-2 225			-2 180	*-713	-2 246	-2 280
Poistot	111	70			70	65	60	55

*vuodelle 2018 arvioitu toteutumaan sähköosakkeiden myynnin tuotto – voi toteutua taloussuunnitelmakauden kuluessa muunakin ajankohtana

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Uuden kuntalain mukaisen päivitetyn kuntastrategian luominen ja kunnan hallintosäännön päivittäminen	Ennen kuntavaaleja Hankasalmen kunnalla on oltava hyväksyttynä uusi uuden kuntalain mukainen hallintosääntö, jonka pitää pohjautua kuntastrategiaan, jota luodaan samanaikaisesti. Kuntastrategiasta päättää uusi valittu valtuusto.	Kuntastrategian kautta luodaan tavoitteet ja niitä kuvaavat tuleviin talousarvioihin ja tilinpäätöksiin ja strategian toteutumista seurataan sekä TA:n että TP:n laadinnan yhteydessä niiden kautta	Valmistelun suhteen: kunnanjohtaja (ja hänen alaisuudessaan vastuualueiden johtajat) Päätöksen teon suhteen: Kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto

Keskeisimmät riskit tavoitteen toteutumiselle

- isot kuntaorganisaation ulkoiset muospaineet (mm. sote- ja maakuntauudistus) voi johtaa sen kaltaisiin ennakoimattomiinkin muutoksiin, joiden kautta valmisteltava strategia ja/tai hallintosääntö joudutaan nopeasti päivittämään uudestaan. Tai strategian tavoitteet osoittautuvat toimimattomiksi.
- kokonaisvaltainen strategian ja sääntöjen uusiminen sekä uusi kuntalaki edellyttävät henkilöstöltä ja luottamushenkilöiltä muutoksia toimintatapoihin ja toiminnan painopisteet uudelleen suuntaamista – vanhoista, vakiintuneista tavoista on vaikea päästä irti
- riskit pyritään hallitsemaan selkeällä aikatauluttamisella, vastuilla ja seurannalla – sekä tiedottamisella ja sisäisellä koulutuksella

3.3.1 Keskus- ja luottamushenkilöhallinto

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Hyvinvointikertomuksen vakiinnuttaminen kunnan päätöksenteon tueksi,	Sähköisen hyvinvointikertomuksen hyödyntäminen. Vastuualueiden sitouttaminen hyvinvointityöhön	Toisaalta sähköisen hyvinvointikertomuksen tietokannasta valittujen indikaattorin kautta seurataan kunnan omaa kehitystä ja toisaalta verrataan Hankasalmea muihin kuntiin	Kunnanjohtaja ja eri vastuualueiden johto

Keskeisimmät riskit kyseisen tavoitteen toteutumiselle

- kyetäänkö valitsemaan kuvaavimmat indikaattorit ja toisaalta sopivimmat verrokkikunnat
- miten saadaan kaikki vastuualueet sitoutumaan hyvinvointityöhön
- riskit hallitaan johtoryhmän ja kunnanhallituksen sitoutumisella yhteisesti hyvinvointityöhön

Tehtävä: Kunnan johtamisesta vastaaminen.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

Kunnanjohtajan, kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston toiminta sekä kunnan elinkeinotoiminta.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnittelukaudella:

- Hyvän arjen Hankasalmi –strategian päivittäminen kevään 2017 aikana vuosille 2017 – 2021 sekä sen jälkeen syksyllä elinkeino- ja työllisyys-poliittisen ohjelman päivittäminen.
- SOTE-uudistuksen valmistelun johtaminen Hankasalmen kunnan osalta yhdessä perusturvalautakunnan kanssa
- Kuljetuspalveluissa optimointijärjestelmän käyttöönotto ja kuljetuskustannusten kasvun hillintä
- Hallintosäännön uudistaminen ja kunnan muiden sääntöjen päivittäminen vastaamaan uutta kuntalakia ja kunnan uutta hallintosääntöä sekä viranhaltijoiden perehdyttäminen koko kokonaisuuteen
- Maaseudun kehittäminen Leader-rahoituksella Maaseutukehityksen kautta

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
väestömäärän kehityksen kääntäminen positiivisempaan suuntaan	Tilastokeskuksen tilasto	5234	5200	5150	5100	5075	5050
elinkeinotoiminnan tukeminen työpaikkojen turvaamiseksi ja synnyttämiseksi Hankasalmella	kunnan alueella sijaitsevien työpaikkojen määrä (2007 → 2008 hävisi 57 työpaikkaa, sen jälkeen kasvua taantumaan saakka)	Tot 10 1572 (+12)	Tot 11 1533 (-39)	Tot 12 1524 (-9)	Tot 13 1527 (+3)	Tot 14 1502 (-25)	

Henkilöstön määrä (htv1)	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Keskus- ja luottamushenkilöhallinto						
Vakituiset (sis. 0,4 elinkeinopäällikön osuuden)	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Sijaiset						
Työllistetyt						
Muut määräaikaiset						
Oppisopimus						
Yhteensä	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365*(osa-aikaprosentti/100)

Keskus- ja luottamus- henkilöhallinto, 1000 e	Ta 2016 alkup.	Ta 2016 muutos	Ta 2015 muutettu	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Luottamushenkilöhallinto							
Tulot	161			131			
Menot	863			926			
Netto	-702			-795	*+692	-820	-832
Elinkeinopalvelut							
Tulot							
Menot	103			113			
Netto	-103			-113	-118	-120	-122
Välikäsi -hanke							
Tulot							
Menot	12			4			
Netto	-12			-4	0	0	0
Keskus- ja luottamus- henkilöhallinto yhteensä							
Tulot	161			131			
Menot	978			1043			
Netto	-817			-912	+574	-940	-954

* talouden tasapainotuksen edellyttämä sähköomaisuuden myynti aiheuttaa (tavoite noin 1,5 miljoonaa euroa)

3.3.2 Yleishallinto

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Kunnan johtamisen ja esimiestyön tukeminen	henkilöstöraportointi-järjestelmän käytön vakiinnuttaminen esimiestyön tueksi mm. varhaisen välittämisen mallin ja henkilöstön tasapuolisen kohtelun tarpeisiin	- pitkien sairauspoissaolojen kehittyminen - arviot johtamisesta työhyvinvointikertomuksessa	palvelujohtaja ja kunnanjohtaja (tukenaan palkanlaskenta ja esimiehet)
Sähköisen asioinnin kehittäminen	Intran ja HR:n käytön vakiinnuttaminen kunnan henkilöstön parissa. Siirrytään pääsääntöisesti sähköiseen viestintään.	Palkanlaskentaan ei enää saavu paperilomakkeita pitkäaikaisessa työ- tai virkasuhteessa olevilta.	kunnanjohtaja, palvelujohtaja ja atk-suunnittelija ovat päävastuulliset viranhaltijat

	Lisätään sähköisen asioinnin mahdollisuuksia	Sähköinen asiointi kuntalaisilta kasvaa selkeästi vuosittain	yhteistoiminnassa keskenään
--	--	--	-----------------------------

Keskeisimmät riskit kyseisen tavoitteiden toteutumiselle

- riskit ovat päivittämisen suhteen ajankäytöllisiä, eli työ tehdään normaalin muun työn ohessa, siksi nämäkin tavoitteet nyt siirtyneet
- esimiesten vaihtuessa raportointiohjelman opettaminen uudelle työntekijälle jää vähäiseksi tai kokonaan puuttumaan
- käyttäjien toimintatapojen muuttaminen ottaa aikansa, eli esimerkiksi osa ei aktiivisesti käytä sähköpostia, intraa ja nettiä – nyt se olisi välttämätöntä henkilöstöltä

Tehtävä:

Tuottaa kunnan hallinto- ja talouspalvelut sekä atk-palvelut sekä henkilöstöhallintopalvelut.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Hallinto- ja talouspalvelut :
 - o Keskusarkiston ylläpito
 - o Asiakirjahallinnosta vastaaminen
 - o Kunnanvaltuuston ja -hallituksen kokousten valmistelu ja päätösten täytäntöönpano
 - o Talouden suunnittelu ja seuranta
 - o Talous- ja palkkahallinnosta vastaaminen
- Atk-palvelut :
 - o Kunnan tieto- ja viestintäjärjestelmien ylläpito ja kehittäminen
 - o Kunnan laiteympäristön ylläpito ja tietoturva huolehtiminen
 - o Työntekijöiden ja luottamushenkilöiden sovellus- ja laitetuki
 - o Kunnan tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuudesta ja kehittämisestä vastaaminen
- Henkilöstöhallinto :
 - o Virka- ja työsuhdeasioiden hoito ja työhyvinvoinnin tukeminen
 - o Työterveyshuollon järjestäminen

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnittelukaudella:

- Asiakirjahallinnon suunnitelmien päivittäminen ja vahvistaminen
- Talousseurannan menetelmien käytön tehostaminen ja osaamisen vahvistaminen
- Arkistojen ajantasalle saattaminen ja sähköisen arkistoinnin kehittäminen
- Henkilöstöraportoinnin ja taloussuunnittelun ohjelmistojen käyttäjäosaamisen vahvistaminen
- Talousseurannan menetelmien ja osaamisen tehostaminen
- Sähköisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen ja parantaminen jatkuu
- Microsoftin Active Directoryyn siirtyminen koko hallinnon osalta jatkuu
- Työssäjaksamisen tukemista jatketaan
- verkkoyhteyksien kehittäminen
- Sähköisen asioinnin mahdollisuuksien lisääminen

Tavoitteen määrittely

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Tehokas asiakirjahallinto, tiedon sähköinen säilytys					5%	10%	15%

Sap HR -ohjelman käyttö	ohjelman käyttöaste		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Sap-talousjärjestelmän käyttö	käyttäjä-koulutukset		1/vuosi käyttäjä	uudet käyttäjät	uudet käyttäjät	uudet käyttäjät	uudet käyttäjät
Taloussuunnittelu-ohjelman käyttöönotto henkilöstömenojen osalta	ta 2017 henkilöstötiedot		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Sähköisten lomakkeiden lisääminen	lomakkeiden määrä	0	3	Yli 10	Lähes kaikki	Kaikki mahdolliset	Kaikki mahdolliset
AD-käytön lisääminen	kaikki v.2017 mukaan			100%	100%	100%	100%
Verkkoyhteyksien kehittäminen	nopeuden nosto ja langattomuuden lisääminen						

Henkilöstön määrä (htv1)	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Hallinto- ja talouspalvelut, atk-palvelut ja henkilöstöhallinto						
Vakituiset	11,46	11,96	11,86	11,86	11,86	11,86
Sijaiset	0,75		1,58			
Työllistetyt			0,42			
Muut määräaikaiset	0,25	1	1	1		
Oppisopimus						
Yhteensä	12,46	12,96	14,86	12,86	11,86	11,86

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365*(osa-aikaprosentti/100)

Yleishallinto	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
1000 e						
Hallinto- ja talouspalvelut						
Tulot	20	22	22			
Menot	473	486	469			
Netto	-453	-464	-447	-454	-461	-467
Atk-palvelut						
Tulot	8	7	6			
Menot	227	248	245			
Netto	-220	-241	-239	-243	-246	-250
Henkilöstöhallinto						
Tulot	77	50	50			
Menot	166	218	203			
Netto	-89	-168	-153	-155	-158	-160
Yleishallinto yhteensä						
Tulot	105	78	78			
Menot	866	951	917			
Netto	-761	-873	-838	-851	-863	-876

3.3.3 Maaseutu- ja työllistämispalvelut

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

1. Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Työttömyyden taso alle maakunnan ja Jyväseudun keskiarvon	Uusien työpaikkojen edistäminen. Tukityöllistäminen kuntaan ja yrityksiin.	Työttömyys% Hankasalmi Jyväseutu Keski-Suomi	elinkeinopäällikkö
2. Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Yritystoiminnan toimitilatarpeisiin vastaaminen	Päivitetään vapaat toimitilat. Tonttirekisteri ajan tasalla. Markkinoidaan vapaita toimitiloja suurin kontaktein.	Yritysten toimitilatarpeisiin löytyneet ratkaisut	elinkeinopäällikkö
3. Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Maatilayritysten ja muun yritystoiminnan investoinnit	Yritystenomistajanvaihdosten ja investointien edistäminen	Työpaikkakehitys Maatilayritysten liikevaihto	elinkeinopäällikkö

Keskeisimmät riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

- Yleinen työllisyystilanne ja työnantajien mahdollisuudet työllistää.
- Jyväskylän työvoimatoimiston sivupisteen toiminnan jatkuminen Hankasalmella.
- Väestön keskittyminen isoihin kaupunkikeskuksiin ja työvoiman saatavuus.
- Maatilatalouden kannattavuuskehitys

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan

- Työvoiman ammattitaidon ylläpitäminen mm. pitkäaikaistyöttömiä tuki työllistämällä.
- Hyvät peruspalvelut ja toimiva infra.
- Hyvä yrittämisen ilmapiiri ja yrityshankkeiden tukeminen.

Tehtävä:

Maaseutuhallinnon tehtävät ja maaseudun kehittäminen osana Laukaan yhteistoiminta-aluetta. Kunnallisesta työllistämisestä sekä yrityksiin työllistämisestä vastaaminen. Elinkeinojen kehittämistehtävät kunnanjohtajan tukena.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- EU ja kansallisten tukien hakuprosessin hoitaminen osana Laukaan yksikköä, jossa maatala- ja muun yritystoiminnan vahvistaminen investointeja ja sukupolvenvaihdoksia edistäen.
- Vastata kunnallisesta työllistämisestä yrityksiin ja kuntaorganisaatioon.
- Yritysneuvonta ja yritystoiminnan edistäminen.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2016 ja suunnittelukaudella:

- Maatilojen investointien edistäminen.
- Yritysten käyttöön vapaiden toimitilojen kartoitus ja päivitys sekä toimitilojen ja teollisuustonttien markkinointi. Koulutustilaisuudet
- Hankasalmen työttömyysaste alle Jyvässeudun ja maakunnan keskiarvon. Työllisyydenhoidossa painopiste alle 25 -vuotiaissa nuorissa ja pitkäaikaistyöttömissä sekä yrityksiin työllistämässä.

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Maatilayritysten taloudellinen menestyminen	Maatilojen tulot	18,46 milj.					
	Maatalouden tulot	10,26 milj.					

Henkilöstön määrä (htv1)	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Maaseutu- ja työllistämispalvelut						
Vakituiset	51,20	35,80	0,8	0,8	0,8	0,8
Sijaiset	5					
Työllistetyt, kunnallinen työllistäminen	20,45	23,0	20,0	20,0	20	20
Työllistetyt, yrityksiin työllistäminen	1,1	3,0	5,0	6,0	7,0	10,0
Muut määräaikaiset	43	35	0,6	0,6	0,6	0,6
Oppisopimus						
Yhteensä	120,75	96,80	26,4	27,4	28,4	31,4

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365(osa-aikaprosentti/100)*

Maaseutu- ja työllistämispalvelut 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Maaseutupalvelut						
Tulot	0	0	0			
Menot	108	106	119	121	123	124
Netto	-108	-106	-119	-121	-123	-124
Lomituspalvelut						
Tulot	3128	2683	0	0	0	0
Menot	3122	2684	0	0	0	0
Netto	7	-1	0	0	0	0
Kunnallinen työllistäminen						
Tulot	264	207	150	152	155	157
Menot	582	635	427	433	440	447
Netto	-317	-428	-277	-281	-285	-290
Tukityöllistäminen yrityksiin						
Tulot	43	100	118	120	122	123
Menot	40	99	118	120	122	123
Netto	3	1	0	0	0	0
Maaseutu- ja työllistämispalvelut yhteensä						
Tulot	3435	2990	268	272	276	280
Menot	3850	3524	-664	674	684	694
Netto	-415	-534	-396	-402	-408	-414

3.4 Perusturvalautakunta

PERUSTURVALAUTAKUNTA 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Toimintatulot	2 590	2 660	2 457	2 139	2 171	2 203
Myyntitulot	52	40	35			
Maksutulot	1786	1 687	1 566			
Tuet ja avustukset	625	691	544			
Muut toimintatulot	127	242	312			
Toimintamenot	23 658	24 129	23 807	23 809	24 166	24 528
Henkilöstömenot	6 240	6 371	6 227			
Palvelujen ostot	15 220	15 727	15 687			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	299	213	234			
Avustukset	1 406	1 372	1 022			
Muut toimintamenot	493	446	637			
Toimintakate	-21 068	-21 470	-21 350	-22 120	-22 182	-22 583
Poistot	64	70	70	65	60	55

Tp 2015 ja TA 2016 tuet ja avustukset sisältävät testamenttivaroja 400 t€ vanhuspalveluiden rakennemuutokseen. TA 2017 ko. tuloutus on 450 t€. Lisäksi perustoimeentulotuen valtionosuus n. 200 t€ leikkautuu tuloista pois verrattuna vuoteen 2016.

3.4.1 Hallinto ja toimisto

Perusturvan sihteerityöt organisoidaan uudestaan ja Hankasalmi-ohjelman mukainen yhden henkilötyövuoden säästö tehdään perusturvan osalta toimistosihteerien osalta eläköitymisen kautta. Nykyisen kolmen sihteerivakanssin sijaan 1.1.2017 alkaen perusturvassa on sihteeritiimi (2 htv), joka vastaa koko perusturvan toimistotehtävistä sekä osasta sosiaalityöntekijävistä (mm. välitystiliasiakkaat, itsenäistymisvarat, henkilökohtaisten avustajien palkat) lisäksi hallinnossa on palvelujohtaja viidenkymmenen prosentin palkkakustannuksilla.

Hallinto ja toimisto, perusturva 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Hallinto ja toimisto						
Tulot						
Menot	227	244	245	-248	-252	-256
Netto	-227	-244	-245	-249	-252	-256

3.4.2 Sosiaalipalvelut

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Ehkäisevien sekä varhaisen vaiheen palvelujen, toimintojen ja työtteen vahvistaminen korjaavien palvelujen käytön vähentämiseksi	Varhaisen tuen tarjoaminen eri toimijoiden välisenä yhteistyönä	Sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen piirissä 0-17 –vuotiaita vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä	lastensuojelun ja lapsiperhepalvelujen sosiaalityöntekijät/ perhetyöntekijä/ johtava sosiaalityöntekijä
	Vahvistetaan hyvinvointia antamalla tukea erilaisissa elämäntilanteissa oleville yksilöille ja perheille, jotta he selviytyvät arjen tilanteista.	Lastensuojelun avoimuusohjelmien piirissä 0-17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä ≤ 6,5 %	lastensuojelun sosiaalityöntekijä/ johtava sosiaalityöntekijä
		Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä ≤ 1,3 %	lastensuojelun sosiaalityöntekijä/ johtava sosiaalityöntekijä
		Kehitysvammahuollon avoimuusohjelmassa olevat asiakkaat % kohderyhmästä	Kehitysvammahuollon ohjaaja/johtava sosiaalityöntekijä palveluohjaaja, johtava sosiaalityöntekijä
		Monialaisen työvoimapalvelun (TYP:n) asiakkaat	palveluohjaaja, johtava sosiaalityöntekijä

		Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä vuoden aikana ≤ 23 %	palveluohjaaja
		Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuneiden määrä vuoden aikana ≥ 70	

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

1. Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Sosiaalipalvelujen palveluprosessien jatkuva kehittäminen	Kehitetään työkäytäntöjä ja sisäisiä palvelurakenteita asiakaslähtöisemmiksi ja taloudellisimmiksi.	Hakemusten käsittely ja palvelutarpeen arviointi moniammatillisissa työryhmissä, tot. 100 %	sosiaalityöntekijät/ johtava sosiaalityöntekijä
	Asiakkaiden tarpeiden ja tilanteiden tunnistamisessa, toimintakyvyn arvioinnissa ja päätöksenteossa hyödynnetään työryhmän ammattitaitoa.	Hakemusten käsittelyn/ palvelutarpeen arvioinnin/päätöksenteon toteutuminen lakisääteisessä määräajassa, tot. 100 %	sosiaalityöntekijät /johtava sosiaalityöntekijä
	Päätöksenteko perustuu lainsäädäntöön ja kuntakohtaisiin linjauksiin ja päätösten perusteet käydään läpi asiakkaiden kanssa.	Toimenpiteitä aiheuttaneiden oikaisuvaatimusten määrä vuoden aikana ≤ 1	sosiaalityöntekijät/ johtava sosiaalityöntekijä

Keskeisimmät riskit kyseisen tavoitteen toteutumiselle

- palvelujen kysyntä ja tarve lisääntyvät ennakoitua enemmän eri palveluissa
- asiakkaiden entistä monialaisemmat ongelmat
- kustannukset lisääntyvät (myös vaihtoehtokustannukset) eri palveluissa
- toimeentulotuen perusosan tehtäväsiirto Kelalle ja palveluohjauksen tarpeen lisääntyminen
- pitkäaikaistyöttömien määrän lisääntyminen ja työllisyystilanteen edelleen heikkeneminen

Miten riskit hallitaan/miten niihin voidaan reagoida

- tarkistetaan asiakaskriteereitä ja –ohjeistusta tarpeen mukaan
- kehitysvammahuollon asiakasprosessien toimivuutta kehitetään edelleen
- varahenkilöjärjestelyn varmistaminen
- keskittyminen perustehtäviin
- moniammatillisen yhteistyön edistäminen Kelaan, kunnan ja muiden toimijoiden välillä
- työpajatoiminnan kehittämiseen panostaminen
- työttömien terveystarkastusten jatkaminen sekä jatkotoimenpiteiden tehostaminen ja kehittäminen
- työttömien aktivoinnin tehostaminen varhaisessa vaiheessa

2.Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Henkilöstön	Erilaiset	Koulutussuunnitelman	palvelujohtaja

työhyvinvoinnin ja ammattitaidon ylläpitäminen	työturvallisuusriskit minimoidaan ja järjestetään mahdollisuus ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen koulutuksen avulla. Koulutussuunnitelman tekoon osallistuu myös henkilöstö.	mukaiset koulutukset toteutuneet % Kehityskeskustelut 1 krt/v, tot. 100 % Koulutuspäivät/ hlö/v ≥ 3 pv	johtava sosiaalityöntekijä/palvelujohtaja johtava sosiaalityöntekijä/palvelujohtaja johtava sosiaalityöntekijä/palvelujohtaja
--	--	--	---

Keskeisimmät riskit kyseisen tavoitteen toteutumiseksi

- työpaine ja kuormitus lisääntyvät lainsäädäntöuudistusten vuoksi

Miten riskit hallitaan/miten niihin voidaan reagoida

- työyhteisöpalaverit pidetään säännöllisesti viikoittain
- työryhmätyöskentelyä hyödynnetään
- työkuormitusta seurataan säännöllisesti liiallisen työpaineen ehkäisemiseksi
- varhaisen välittämisen keskustelujen käyminen tarvittaessa

Tehtävä:

Sosiaalihuoltolain sekä muiden sosiaalihuollon erityislakien (lastensuojelulaki, vammaispalvelulaki, kehitysvammalaki, päihdehuoltolaki, toimeentulotukilaki, perhehoitajalaki, omaishoidontukilaki) mukaisten palvelujen järjestäminen kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

Kehitysvammaisilla autetaan asiakkaita, joiden toimintakyky on häiriintynyt synnynnäisesti tai kehityksessä saadun sairauden, vian tai vamman vuoksi

Lastensuojelulla turvataan lapsen oikeus turvalliseen ja virkeitä antavaan kasvu- ja elinympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen ja vaikutetaan kasvuolosuhteisiin sekä tuetaan vanhempia heidän kasvatustehtävässään ja toteutetaan yksilö- ja perhekohtaista lastensuojelua

Vammaispalveluilla edistetään vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistään ja poistetaan vammaisuuden aiheuttamia haittoja omaisten ja eri yhteistyötahojen kanssa

Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on parantaa henkilön elämänhallintaa ja toimintakykyä, jotta hän voisi työllistyä, hakeutua koulutukseen tai osallistua TE-hallinnon työllistymistä edistäviin palveluihin. Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu pääsääntöisesti pitkään työttöminä olleille henkilöille.

Myöntämällä toimeentulotukea sekä toteuttamalla aikuissosiaalityötä ja palveluohjauksellista työtä tuetaan, ohjataan ja neuvotaan asiakkaita omatoimisuuteen ja itsenäiseen selviytymiseen, mikäli asiakkaan omat voimavarat tai tulot eivät riitä

Myöntämällä omaishoidontukea sekä järjestämällä perhehoitoa ja asumispalveluja mahdollistetaan vanhusten ja vammaisten henkilöiden tarpeenmukainen hoito osana tarkoituksenmukaista palvelu- ja hoitoketjua

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnittelukaudella:

- Eri-ikäisten asiakkaiden palveluketjujen tarkastelu taloudellisuuden ja asiakaslähtöisyyden näkökulmasta
- Ehkäisevän työn näkökulman vahvistaminen eri palveluissa huomioiden sosiaalihuoltolain uudistuksen edellyttämät toimenpiteet
- Eri sektoreiden välisen yhteistyön tehostaminen nuorten yhteiskuntatakuun edistämässä ja pitkäaikaistyöttömyyden hoidossa työmarkkinatuen rahoitusvastuun muuttuessa
- Yhteistyömahdollisuuksien hyödyntäminen eri hallintokuntien ja lähikuntien kesken huomioiden sote-palvelurakennemuutoksen eteneminen sekä seudulliset hyvät käytännöt ja toimintamallit
- Perhekeskusmallin suunnittelu ja työstäminen
- Omavalvontasuunnitelman tarkistaminen vuosittain

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Sosiaalipalvelujen nettokustannukset 4.992 600 €/5213	euroa/asukas	986	932	958			
Työmarkkinatuen kuntaosuus 230 000 €/5213	euroa/asukas			44			
Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien menot 911 400 €/5213	euroa/asukas	184	189	175			

Henkilöstön määrä (htv1)	Tp 2014	Ta 2015	Ta 2016	Ts 2017	Ts 2018	Ts 2019
Hallinto ja sosiaalipalvelut						
Vakituiset	10	9	9	10		
Sijaiset	1,2					
Työllistetyt				1		
Muut määräaikaiset	1	1	1			
Oppisopimus						
Yhteensä	12,2	10	10	10		

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365(osa-aikaprosentti/100), hallinnon ja sosiaalipalvelujen henkilöstö.*

Sosiaalipalvelut 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Sosiaalipalvelut						
Tulot	84	74	83			
Menot	1832	1654	1728			
Netto	-1748	-1580	-1645	-1 670	-1 494	-1 520
Vammaispalvelut						
Tulot	17	21	16			
Menot	979	1002	927			
Netto	-961	-982	-911	-925	-939	-952
Toimeentuloturva						

Tulot	214	235	0			
Menot	696	695	295			
Netto	-482	-460	-295	-299	-304	-308
Asuntola-toimintakeskus						
Tulot	73	40	37			
Menot	268	265	265			
Netto	-195	-225	-228	-231	-235	-238
Omaishoito ja perhehoito						
Tulot	131	130	130			
Menot	492	577	539			
Netto	-361	-447	-409	-415	-421	-428
Muut sosiaalipalvelut						
Tulot	39	14	43			
Menot	1453	1267	1547			
Netto	-1414	-1253	-1504	-1 527	-1 549	-1 573
Sosiaalipalvelut yhteensä						
Tulot	560	513	308			
Menot	5722	5460	5301			
Netto	-5162	-4948	-4993	-5 068	-5 144	-5 221

3.4.3 Vanhuspalvelut

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Laitosvaltainen palvelurakenne korvataan avo- ja asumispalveluilla.	Ikäihmisten kotona tai kodinomaisissa olosuhteissa asuminen varmistetaan hyvin suunnitellulla ja joustavalla palvelurakenteella . Tehostetun palveluasumisen paikkoja on riittävästi vastaamaan laatusuosituksen tavoitetta. Laitoshoitoa kehitetään sisällöllisesti kuntouttavammaksi Toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointiin on selkeät mittarit	91–92 % yli 75-vuotiaista asuu omassa kodissaan Säännöllisen kotihoidon piirissä 13–14 % yli 75-vuotiaista Tehostetussa palveluasumisessa 6–7 % 75 vuotta täyttäneistä Laitoshoidossa hoidetaan enintään 2–3 % kunnan yli 75-vuotiaista Arviointi on tasalaatuista ja sisällöltään yhtenevää	vanhuspalvelupäällikkö palveluvastaavat

Tehostetun palveluasumisen henkilöstömitoitus on laatusuositusten mukainen.	Henkilöstömitoituksen tulee vastata laatusuosituksia	Hoitajamitoitus vähintään 0,5	vanhuspalvelupäällikkö palveluvastaavat
---	--	-------------------------------	---

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Vanhuspalvelujen laadun ja riittävyyden arviointi vuosittain	PETULTK arvioi palvelujen laatua ja riittävyyttä asiakaspalautteiden perusteella	Asiakaskyselyn toteuttaminen	palveluvastaavat
Uuden palvelukulttuurin sisäistäminen asiakaslähtöisessä hoiva- ja hoitotyössä	Henkilöstön muutoskoulutusta jatketaan terveyden ja toimintakyvyn tukemiseen ja asiakaspalveluun liittyvällä koulutuksella. Koulutussuunnitelman tekoon osallistuu myös henkilöstö.	Koulutussuunnitelman mukaiset koulutukset toteutuneet, %	palveluvastaavat

Riskit

Keskeisimmät riskit toiminnallisen tavoitteen toteutumiselle

- alle 75-vuotiaiden asiakkaiden määrä lisääntyy samalla kun yli 75-vuotiaiden palvelutarve lisääntyy
- asiakkaista alle 75-vuotiaiden osuus lisääntyy.
- pidentynyt elinikä lisää palvelujen tarvetta yli 80-vuotiailla
- kotona asuvat henkilöt yhä huonompikuntoisia ja monisairaita
- muistisairauksien lisääntyminen
- koulutetun henkilöstön riittävyys tulevaisuudessa
- lakisääteiset määrääjat eivät toteudu

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan

- ennalta ehkäisevän työ (seniorikeskus, hyvinvointia tukevat kotikäynnit, muistiplk toiminta, neuvontapalvelut, fysioterapeutti, voimavarahoitaja)
- riittävä henkilöstön resurssointi, myös sijaisuuksiin
- resursseja varattava myös alle 75-vuotiaiden hoitoon
- optimointijärjestelmän käyttö kotihoidossa
- asumispalvelujen lisääminen tukemaan kotihoitoa ja vähentämään laitoshoidoa
- asiakaspalautteen kerääminen
- vanhusneuvoston roolin vahvistaminen ja mukaan ottaminen suunnitteluun ja arviointiin

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Henkilöstön työhyvinvoinnin ja ammattitaidon ylläpitäminen vähintään nykyisellä tasolla	Varmistetaan henkilöstön riittävä osaaminen koulutuksella.	Koulutuspäivät > 3 pv/hlö/v	palveluvastaavat
	Varmistetaan henkilöstön jaksaminen erilaiset työturvallisuusriskit minimoiden ja työolosuhteita parantamalla	Sairauspoissaolojen ka < 20 kalenteripv/hlö/v	palveluvastaavat

Keskeisimmät riskit kyseisen tavoitteen saavuttamiselle

- työpaine ja kuormitus lisääntyvät asiakasmäärien kasvaessa ja asiakkaiden toimintakyvyn laskiessa
- lainsäädännön tuomat paineet kotihoidolle
- keskeiset tehtävät ja palvelut yksittäisten työntekijöiden vastuulla

Miten riskit hallitaan / miten niihin reagoidaan

- säännölliset tiimipalaverit kerran viikossa
- kehityskeskustelut vuosittain
- koulutussuunnitelman tekeminen kattavasti koko vanhustenhuoltoon
- varhaisen välittämisen keskustelujen käyminen tarvittaessa
- varahenkilöstöjärjestelmän kehittäminen ja keskitetty sijaisjärjestely

Tehtävä: Hoito- ja huolenpitopalveluiden tuottaminen läpi koko palveluketjun.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

- Kotihoito edistää kunnan asukkaiden hyvinvointia ammattitaitoisilla ja kokonaisvaltaisilla hoito- ja huolenpitopalveluilla yhteistyössä omaisten ja muiden tahojen kanssa tukien asukkaiden omatoimisuutta.
- Palveluasumisen toiminta-ajatuksena on antaa hoitoa ja huolenpitoa kodinomaisissa olosuhteissa vanhuksille, jotka eivät enää selviydy tukitoimienkaan avulla omassa kodissaan.
- Sosiaalihuoltolain mukaista laitoshoidon tarjoava yksikkö pyrkii tukemaan vanhusten kotona selviytymistä ja ennalta ehkäisemään pitkäaikaiseen laitoshoitoon siirtymistä järjestämällä yksilölliseen kuntoutussuunnitelmaan pohjautuvaa kuntouttavaa lyhytaikaishoitoa sekä palvelu- ja hoitosuunnitelmaan perustuvaa vuoroa hoitoa niille, joiden toimintakyky tai kotona selviytyminen muutoin on heikentynyt. Arviointijaksoilla kartoitetaan kokonaisvaltaisesti vanhuksen palvelujen tarve pyrkien mahdollistamaan kotona asuminen mahdollisimman pitkään avohoidon turvin.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnitelmakaudella

- Vanhusten palvelurakenteen muuttaminen avohoidon suuntaan vahvistamalla kotihoitoa ja tehostamalla kotiutusta sairaaloista kotiin. Palveluasumista ja perhehoitoa kehitetään niin, että vältetään raskaammilta hoitomuodoilta
- Hoidon oikea kohdentaminen, palveluprosessien sujuvuuden mahdollistaminen ja varmistaminen kotiutustiimitoiminnan avulla, sekä SAS-ryhmän tehokkaalla työskentelyllä
- Hyvinvointia tukevien kotikäyntien ja terveystarkastusten kohdentaminen riskiryhmille ja tarvittaessa kalenterivuonna 80 vuotta täyttävälle henkilölle
- Vanhuspalvelulain veloitteiden toteuttaminen

- Yhteistyön lisääminen eri hallintokuntien ja lähikuntien välillä huomioiden kunta- ja palvelurakennemuutosten ja sote-uudistuksen tuomat vaatimukset ja seudulliset mahdollisuudet

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Kotikäyntien yksikkökustannukset: Kotihoito							
1.767.700/48.800	€/tunti (brutto)	-	37	36	-	-	-
1.545.200/48.000	€/tunti, netto	-	33	32	-	-	-
Päiväranta							
1.345.200 €/12.154	€/hoitopv/netto	99*	112	111			
Metsätähti							
732.000 €/7300	€/hoitopv/ netto	110*	86	100			
Kotiranta							
705.700 €/7665	€/hoitopv, netto	94	92	92			
Tammela							
400.000 €/4015	€/ hoitopv, netto		130	100			
Tammiranta							
820.400 €/5840	€/ hoitopv. /netto		136	140			

Henkilöstön määrä tulosityksikkötasolla henkilötyövuosina (htv1)	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2017	Ts 2018	Ts 2019
Vakituiset	69,05	98	97	98	98	98
Sijaiset	24,69	22	18	11,7	11,7	11,7
Työllistetyt	3,7	4	4	4	4	4
Muut määräaikaiset			1			
Oppisopimus						
Yhteensä	97,44	124	120	113,7	113,7	113,7

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/ 365*(osa-aikaprosentti/100)

Vanhuspalvelut 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017
Kotihoito			
Tulot	826	231	223
Menot	2030	1794	1767
Netto	-1203	-1563	-1545
Vanhuspalvelujen rakennemuutos			
Tulot	400	400	450
Menot	0	400	0
Netto	400	0	450
Vanhuspalvelujen rakennemuutos, voimavaraohoitaja			
Tulot		35	35
Menot		35	35
Netto		0	0
Kotihoidon tukipalvelut			
Tulot		213	209
Menot		267	320
Netto		-54	-111
Päiväkeskus Päiväranta, Seniorikeskus			
Tulot	30	36	36
Menot	173	174	213
Netto	-143	-138	-177
Palveluasuminen Metsätähti			
Tulot*		181	261
Menot*		810	993
Netto*		-629	-732
Palveluasuminen Päiväranta			
Tulot		419	419
Menot		1740	1764
Netto		-1321	-1345
Palveluasuminen Kotiranta			
Tulot		267	262
Menot		962	968
Netto		-695	-706
Palveluasuminen Tammela			
Tulot		134	131
Menot		656	531
Netto		-522	-400
Tammiranta			
Tulot		231	123
Menot		1027	943
Netto		-796	-820
Vanhuspalvelut yhteensä			
Tulot		2147	2150
Menot		7865	7537
Netto		-5718	-5387

*Metsätähden osalta vertailussa pitää ottaa huomioon se, että sekä tulot että menot sisältävät vasta TA -vuodesta 2017 kiinteistön asuntojen vuokratulot ja kiinteistön menot sisäisenä vuokrana. Suunnitelma vuosia tällä tarkkuustasolla ei ole lähdetty jakamaan, mutta kokonaislaskelmissa myös vanhuspalvelut on mukana.

3.4.4 Terveyspalvelut

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Hyvinvointia ja terveyttä edistävien, laadukkaiden ja kustannustehokkaiden perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluiden järjestäminen	Palvelujen tuottamista ohjaa vähintään vuosittain käytävissä sopimusohjaus-neuvotteluissa tarkistettu kuntalaisten palvelujen tarve. Palvelutuotannossa keskeistä on avoimuus tilaajan ja tuottajan välillä.	Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit/ 1000 asukasta ≤ 2300	palvelujohtaja
		Perusterveydenhuollon muut avohoitokäynnit/ 1000 asukasta ≥ 1400	palvelujohtaja
		Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärin potilaat yhteensä % väestöstä ≤ 75	palvelujohtaja
		Sairastavuusindeksi, ikävakioitu ≤ 118	palvelujohtaja
		Terveyskeskussairaaloiden käyttöaste ≤ 8/v	palvelujohtaja

Riskit

Keskeisimmät riskit toiminnallisen tavoitteen toteutumiselle

- päivystyskäyntien lisääntyminen keskussairaalassa
- terveyskeskussairaaloiden käyttöasteen lisääntyminen
- lääkäriresurssien heikkeneminen Hankasalmen terveysasemalla
- kiireettömän hoidon jonojen pidentyminen avosairaanhoidossa
- ongelmat vanhusten muistisairauksien hoidon ja kuntoutuksen järjestämisessä

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan

- kunnan kotihoidon 24/7 toimivien palvelujen varmistaminen
- yhteistyön ylläpitäminen ja kehittäminen erikoissairaanhoidon, JYTen ja kunnan välillä
- kotiutuksen toimintamallin jatkuva kehittäminen
- kunnan muistikoordinaattoritoiminnan käynnistäminen
- kuntouttavan lyhytaikashoidon saatavuuden varmistaminen

Tehtävä:

Kuntalaisten terveystarpeisiin ja palvelukysyntään perustuvien ennaltaehkäisevien, hoitavien ja kuntouttavien sekä kustannustehokkaiden palvelujen tilaaminen Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskukselta sekä terveellisen ja turvallisen elinympäristön turvaaminen kuntalaisille Jyväskylän kaupungin hallinnoiman ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen palveluilla.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

JYTen sopimuskunnat, Jyväskylä, Hankasalmi, Uurainen määrittelevät käytettävissä olevien resurssiensa puitteissa Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskuksen järjestämien terveydenhuollon palvelujen sisällön ja laajuuden. Jyväskylän kaupungin ympäristöterveydenhuollon palveluyksikkö hoitaa ympäristöterveydenhuollon tehtävät Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Toivakan ja Uuraisten alueilla.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnitelmakaudella

- Sote-uudistukseen valmistautuminen
- Uusien alueellisten toimintamallien kehittämiseen sitoutuminen
- Osallistuminen maakuntamallia tekevien työryhmien toimintaan
- Uusi Sairaala -hankkeen etenemiseen valmistautuminen yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa
- Hankasalmi-ohjelman tavoitteiden huomioiminen terveydenhuollon sopimusohjausneuvotteluissa

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Perusterveydenhuollon (ml. suun terveydenhuolto) nettokustannukset 3.317.500 €/netto/5213	euroa/asukas	504	594	636			
Erikoissairaanhoidon nettokustannukset 7.102.700 €/netto/5213	euroa/asukas	1365	1334	1362			

Erikoissairaanhoidon nettokustannukset eivät sisällä vanhoja eläkevastuita, 66. 300 €.

Terveyspalvelut 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Perusterveydenhuolto JYTE						
Tulot	358					
Menot	3 206	3 153	3 326			
Netto	-2 848	-3 153	-3 326	-3 376	-3 427	-3 478
Erikoissairaanhoido						
Tulot						
Menot	7 145	7 180	7 169			
Netto	-7 145	-7 180	-7 169	-7 277	-7 386	-7 496
Ympäristöterveydenhuolto						
Tulot						
Menot	212	228	230			
Netto	-212	-228	-230	-233	-237	-241
Terveyspalvelut yhteensä						
Tulot	358					
Menot	12 208	10 560	10 725			
Netto	-11 850	-10 560	-10 725	-10 886	-11 049	-11 215

TP 2015 perusterveydenhuolto sisältää kulut: jyte, sairaala, hoitotarvikevarasto, ei vertailukelpoinen.

3.5 Sivistyslautakunta

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
1000 e						
Toimintatulot	1 110	981	931	945	959	974
Myyntitulot	414	451	436			
Maksutulot	327	328	283			
Tuet ja avustukset	335	182	199			
Muut toimintatulot	34	20	13			
Toimintamenot	10 096	9 899	10 045	10 198	10 351	10 506
Henkilöstömenot	6 012	5 826	5 859			
Palvelujen ostot	2 282	2 272	2 339			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	356	365	364			
Avustukset	378	410	394			
Muut toimintamenot	1 068	1 025	1 089			
Toimintakate	-8 987	-8 918	-9 115	-9 254	-9 393	-9 533
Poistot	221	210	210	200	180	180

3.5.1 Hallinto ja toimisto

Hallinto ja toimisto, sivistys	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
1000 e						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	171	178	175	178	180	183
Netto	-171	-178	-175	-178	-180	-183

3.5.2 Koulutuspalvelut

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Laadukkaiden koulutuspalveluiden turvaaminen	Ylläpidetään edellytyksiä laadukkaaseen oppimiseen, kestäväan hyvinvointiin ja monipuolisiin oppimisympäristöihin	Toimiva kouluverkko Pätevä henkilöstö Jatko-opintoihin sijoittuminen (%/ päättötodistuksen saaneet)	sivistystoimenjohtaja koulun rehtori/johtaja

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Opetussuunnitelmien käyttöönotto portaittain ja toimintakulttuurin	Monimuotoisten oppimisympäristöjen käyttö	Tarkoituksenmukaisten ympäristöjen (mm. Google Gafe) käyttö opetuksessa sekä	sivistystoimenjohtaja koulun rehtori/johtaja erityisopetuksen koordinaattori

jalkauttaminen	<p>Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden lisääminen</p> <p>Opiskelun suunnittelun, seurannan ja arvioinnin sekä kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittäminen sähköisiä ympäristöjä hyödyntäen</p>	<p>suunnittelussa ja kehittämisessä/käyttäjien määrä</p> <p>Monialaisten oppimiskokonaisuuksien /aihekokonaisuuksien toteutuminen kouluittain/määrä sekä toiminnan onnistuminen sisäisen arvioinnin mukaan</p> <p>Yhteistyöverkoston kanssa toteutuneen opinto-, harrastus- ja kerhotoiminnan laajuus / yhteistyötahojen sekä kerhojen (lukiossa hyväksiluettavien opintojen) määrä.</p> <p>Wilman käytön tehostaminen osana opintojen arviointia ja opiskeluhuoltoa/Formatiivisen arvioinnin + itsearvioinnin siirtyminen Wilmaan perusopetuksessa.</p> <p>Lukio kehittää GoogleGafe - ympäristössä itse- ja vertais- ja ulkopuolista arviointia. Summatiivinen arviointi Wilmassa.</p>	
Henkilöstön koulutus ja työhyvinvointi	<p>Osaava ja motivoitunut henkilöstö</p> <p>Talous- ja henkilöstöhallinnon toimintojen kehittäminen ja koordinointi</p> <p>Uuden tvt-pedagogiikan edistäminen ja riittävä, ajanmukainen välineistö</p> <p>Fyysinen ja sosiaalinen</p>	<p>Työhyvinvointikyselyt Koulutussuunnitelman laajuus</p> <p>Käyttäjäkysely/tulokset</p> <p>Tvt-strategian mukaisten tavoitteiden saavuttaminen (=erillinen vuosittainen arviointi)</p> <p>Riskien kartoitus ja</p>	<p>sivistystoimenjohtaja koulun rehtori/johtaja kunnan tv-t-ryhmä</p>

	turvallisuus	toimenpiteiden seuranta	
--	--------------	-------------------------	--

Riskit

Keskeisimmät riskit toiminnallisen tavoitteen toteutumiselle

Opetussuunnitelman käyttöönotto ja jalkauttaminen

Riskit:

- Sähköisen ympäristön tekniset ongelmat ja käyttäjien koulutuksen puute
- Kerhotoiminnan hankeavustuksen vähentyminen/mahdollinen päättyminen
- Arvioinnin käytänteiden ja perusteiden muuttuminen uusien opetussuunnitelmien myötä aiheuttaa tiedonpuutetta ja epävarmuutta

Riskien toteutumisen ehkäiseminen:

- Sähköisen ympäristön kuntoon saattaminen ja henkilöstön täydennyskoulutus
- Kerhotoiminnan tarkka suunnittelu sekä omavastuuosuuden kasvattaminen
- Arvioinnin yhteisten käytänteiden varmistaminen opetuksen järjestäjän toimesta sekä tehokas tiedottaminen ja henkilöstön kouluttaminen arvioinnin osalta

Henkilöstön koulutus ja työhyvinvointi

Riskit:

- Koulutuksiin osallistumattomuus ajanpuutteen ja työhaasteiden vuoksi
- Opetustilojen kunto ja ahtaus
- Puutteellinen tv-t-osaaminen ja tekniikan ongelmat -> henkilöstön ajanhallinta ja väsyminen
- Tiedon ja yhteisten toimintamallien puute
- Oppilaiden haastava ja epäasiallinen käytös

Riskien toteutumisen ehkäiseminen:

- Koulutussuunnitelman laatiminen ja siitä kiinni pitäminen
- Yhteistyön kehittäminen kunnan eri toimijoiden välillä (kiinteistöä koskevat asiat, työsuojelu)
- TVT-strategian mukaisiin tavoitteisiin pääseminen
- Kouluttaminen ja tiedottaminen talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmistoihin liittyen
- Yhteisten toimintamallien kehittäminen haastaviin tilanteisiin
- Opiskeluhuollon toteuttaminen suunnitellusti ja moniammatillisesti

Tehtävä:

Esi-, perus- ja lukiokoulutuksen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

- Laadukkaiden koulutuspalveluiden järjestäminen

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnitelmakaudella

- Turvallisen oppimisympäristön varmistaminen
- Toimintojen kehittäminen hankerahoituksella (Kerhotoiminnan kehittäminen, erityisopetuksen kehittäminen jne.)
- Osallisuuden lisääminen koulupäivään
- Uusien opetussuunnitelmien etenevä käyttöönotto, jota tuetaan opettajien koulutuksin
- Lukiossa opiskelijoiden valmentaminen sähköisen yo-tutkinnon kokeisiin

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Taloudellisuus	Nettokustannukset/ oppilas	9224	9772	9585			
	Nettokustannukset/ lukion opiskelija	10184	9817	9855			
	Nettokustannukset/ aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuva lapsi	1450	1750	1897			

Henkilöstön määrä (htv1)	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Koulutuspalvelut						
Vakituiset	59,96	62	63,62			
Sijaiset	4,68	3,33	2,22			
Työllistetyt	2,75	0,78	2,55			
Muut määräaikaiset	7,81	4,99	2,93			
Oppisopimus	0,32		0,80			
Yhteensä	75,52	71,10	72,12			

*htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)*

Koulutuspalvelut 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Perusopetus						
Tulot	477	374	329			
Menot	5 495	5 428	5530			
Netto	-5 017	-5 055	-5201	-5279	-5 358	-5 439
Lukio						
Tulot	29	28	37			
Menot	801	791	796			
Netto	-772	-763	-759	-770	-782	-794
Ammatillinen koulutus						
Tulot	0	0	0			
Menot	4	4	4			
Netto	-4	-4	-4	-4	-4	-4
Koulutuspalvelut yhteensä						
Tulot	507	402	366			
Menot	6 300	6 223	6 330			
Netto	-5 793	-5 821	-5 964	-6 053	-6 144	-6 236

3.5.3 Vapaa-ajan palvelut

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Kuntalaisten osallistaminen vapaa-ajan palveluiden kehittämiseen	Kansalaisopiston, kirjasto-, nuoriso-, liikunta-, ja kulttuuri-palveluiden kehittäminen yhdeksi	Kuntalaispalaute Toimijatapaamiset jatkuvat säännöllisinä	vapaa-ajan tiimi

Liikunta-, virkistys-, ja vapaa-ajan suunnitteluprojektin eteneminen	kokonaisuudeksi riittäväillä resursseilla ja henkilöstöllä Palveluiden parantaminen kuntalaisnäkökulmasta	Käynnistyvät projektit	
--	--	------------------------	--

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Vapaa-aikatoimen yhteistyön tiivistäminen Yhteistyön syventäminen ja kehittäminen myös yli hallintokuntarajojen Tilojen ja välineistön käytön sekä tiedottamisen tehostaminen	Haetaan tehostettuja yhteistyömalleja laajemmassa yhteistyössä esim. yhteisten projektien kautta.	Vapaa-ajan palveluiden strategian valmistuminen	vapaa-ajan tiimi

Riskit

Keskeisimmät riskit toiminnallisen tavoitteen toteutumiselle

- Monitahoiset toimenkuvat
- Kunnan taloudellisen tilanteen kiristyminen
- Henkilöstön kuormituksen lisääntyminen

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan

Riskeihin varautuminen:

- Toimintojen kehittäminen tiimimäisessä yhteistyössä. Olemassa olevien toimintamallien (Yhteistiedotus, Kulttuuripolku) hyödyntäminen, sekä olemassa olevien yhteistyöverkostojen vahvistaminen
- Työhyvinvointiin panostaminen

Tehtävä:

Laadukkaiden vapaa-ajanpalvelujen tarjoaminen kuntalaisille

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

- Vapaa-ajanpalvelut tukevat ja edistävät kuntalaisten hyvinvointia
- Kansalaisopiston, kirjasto-, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelujen avulla luodaan edellytyksiä monipuoliselle harrastamiselle (esim. eri liikunta- ja taiteenlajit, kirjallisuus ja kulttuuri) sekä elinikäiselle oppimiselle
- Vapaa-ajanpalvelut tarjoavat moniarvoisia ja monipuolisia virikkeitä, tasavertaisia sivistyksellisiä mahdollisuuksia ja moniammatillista tukea, joiden avulla ehkäistään syrjäytymistä ja edistetään yhteisöllisyyttä

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnitelmakaudella

- Vapaa-ajanpalvelujen tarjoaminen mahdollisimman tasapuolisesti kaiken ikäisille kuntalaisille lähipalveluina
- Saumaton yhteistyö kunnan ulkoisten toimijoiden, kuntalaisten, kolmannen sektorin ja rinnakkaisten julkisyksiköiden kanssa
- Olemassa olevien resurssien täydentäminen ja toimintojen kehittäminen hankkeita toteuttamalla

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Kirjastopalveluiden kustannustehokkuus	Käyttötalouden nettomenot, e/asukas	61,48	60,39	65,09			
Kulttuuripalveluiden kustannustehokkuus	Käyttötalouden nettomenot, e/asukas	18,40	15,82	17,19			
Liikuntapalveluiden kustannustehokkuus	Käyttötalouden nettomenot, e/asukas	35,60	36,23	42,63			
Nuorisopalveluiden kustannustehokkuus	Käyttötalouden nettomenot, e/alle 29-vuotiaat asukkaat	127,34	68,94	81,44			
Kansalaisopiston kustannustehokkuus	Käyttötalouden nettomenot, e/opetus-tunti	48,53	52,3	51,27			
	Opetustuntien lukumäärä	7298	7250	7300			

Henkilöstön määrä (htv1)	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Vapaa-ajan palvelut						
Vakituiset	5,04	7,53	9,2			
Sijaiset	3,16	1,42	1			
Työllistetyt	1,65	1,85	1,85			
Muut määräaikaiset	5,28	2,05	2,8			
Oppisopimus	0,57		1			
Yhteensä	15,70	12,85	15,85			

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365(osa-aikaprosentti/100)*

Vapaa-ajan palvelut 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Kansalaisopisto						
Tulot	149	141	125			
Menot	504	510	494			
Netto	-354	-370	-369	-375	-380	-386
Kulttuuripalvelut						
Tulot	8	6	5			
Menot	106	94	94			
Netto	-97	-89	-89	-90	-92	-93
Kirjastopalvelut						
Tulot	8	16	12			
Menot	330	346	349			
Netto	-322	-330	-337	-342	-347	-352
Liikuntapalvelut						
Tulot	24	31	28			
Menot	210	229	248			
Netto	-186	-198	-220	-223	-227	-230

Nuorisopalvelut						
Tulot	195	149	189			
Menot	380	252	301			
Netto	-185	-104	-112	-114	-115	-117
Vapaa-ajan palvelut yhteensä						
Tulot	386	341	358			
Menot	1 530	1 432	1 485			
Netto	-1 144	-1 090	-1 127	-1 144	-1 161	-1 178

3.5.4 Lasten päivähoitopalvelut

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Uuden kuntakohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja sen käyttöönotto.	Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden muokkaaminen Hankasalmen varhaiskasvatukseen sopivaksi. Yksi kuntakohtainen VASU ja lapsen VASU.	Kuntakohtainen ja lapsen VASU käytössä 1.8.2017.	Kaikki päivähoiton esimiehet

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
1. Toimintakulttuurin kehittäminen lapsia, huoltajia, yhteistyökumppaneita osallistamaan suuntaan.	Vasu-työssä mukana lapset, huoltajat ja yhteistyökumppanit	VASUn työvaiheissa on mukana edustus edellä mainituista ryhmistä.	Esimiehet
2. Google verkkotyökalun käyttöönotto ja hallinta.	Henkilöstö osaa hyödyntää Google verkkotyökalua työssään.	Koko henkilöstö on saanut Googlen käyttöön koulutuksen/ohjauksen.	Esimiehet
3. Varhaiskasvatuksessa toimintamuotoina on päiväkotijä ja perhepäivähoitoa kunnan järjestämänä.	Paikallisen tarpeen mukaan tarjolla on päiväkotijä ja perhepäivähoitoa.	Varhaiskasvatuspaikka järjestyy lain määräämissä puitteissa 100 %.	Varhaiskasvatuspäällikkö

Riskit

Keskeisimmät riskit toiminnallisen tavoitteen toteutumiselle

- Vasutyöskentely: Huoltajat ja muut yhteistyötahot eivät osallistu VASU-työskentelyyn.
- Google verkkotyökalu: Googlen haltuunotto ei suju / vie kohtuuttomasti aikaa.
- Varhaiskasvatuksen toimintamuodot: Perhepäivähoitajia ei löydy eläköityvien / pois jäävien tilalle. Päiväkotipaikkoja ei ole riittävästi kaikille halukkaille

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan

- 1. Esimiehet ottavat VASUn haltuun ja suunnittelevat yhdessä työskentelyn tavoitteelliseksi ja tehokkaaksi. Tehokas ja selkeä tiedottaminen VASU- työskentelystä yhteistyötahoille.
- 2. Google -työkaluun kouluttautuminen, ohjelmaa jo enemmän käyttäneistä tukihenkilöitä muille.
- 3. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen. Ennakointi ja rekrytointiohjelman hallinta ja tehokas käyttö.

Tehtävä: Varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

Turvata lapsen suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvun, oppimisen ja hoidon kokonaisuus, jossa painottuu pedagogiikka. Lapsen ja perheen hyvinvointia edistävä ja osallistava varhaiskasvatus päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa.

Vaihtoehtona päivähoidolle kunta maksaa lakisääteistä kotihoidontukea ja yksityisen hoidon tukea.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnitelmakaudella

- VASUn tekeminen ja käyttöönotto.
- Osallisuuden lisääminen.

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Varhaiskasvatuksen menot / lapsi pysyvät nykytasossa.	Päivähoidon nettokustannukset / hoidossa olleet lapset / vuosi	9111	8720	8864			

Henkilöstön määrä (htv1)	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Lasten päivähoitopalvelut						
Vakituiset	31	33,68	31,38			
Sijaiset	1					
Työllistetyt	0,6	1	1			
Muut määräaikaiset	2,8	1,8	1,5			
Oppisopimus	0,4					
Yhteensä	35,80	36,48	33,88			

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365(osa-aikaprosentti/100)*

Lasten päivähoitopalvelut 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Päiväkoti Sillankorva						
Tulot	61	65	73			
Menot	577	582	555			
Netto	-516	-517	-482	-489	-497	-504
Päiväkoti Metsätähti						
Tulot	36	35	52			
Menot	342	303	399			
Netto	-306	-268	347	-352	-357	-363
Päiväkoti Sinisiipi 1.8.2014 alkaen						
Tulot	42	53	31			
Menot	269	261	253			
Netto	-227	-208	-222	-225	-229	-232
Perhepäivähoito						
Tulot	79	85	50			
Menot	552	529	479			
Netto	-472	-444	-429	-435	-442	-449
Lasten kotihoidontuki						

Tulot	0	0	0			
Menot	356	390	370			
Netto	-356	-390	-370	-376	-381	-387
Hankkeet, OHOI-Osaamista vuorohoitoon						
Tulot	0	0	0			
Menot	0	1	0			
Netto	0	-1	0			
Lasten päivähoitopalvelut yhteensä						
Tulot	218	238	206			
Menot	2 095	2 067	2 056			
Netto	-1 877	-1 829	-1 850	-1 878	-1 906	-1 935

3.6 Ympäristölautakunta

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 1000 e	Tp 2015	Ta 2016 alkup.	Ta 2016 muutos	Ta 2016 muutettu	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Toimintatulot	5 726	5 759	-280	5 479	5 949			
Myyntitulot	3 201	3 157		3 157	3 187			
Maksutulot	33	51		51	41			
Tuet ja avustukset	4	4		4	0			
Muut toimintatulot	2 488	2 548	-280	2 268	2 721			
Toimintamenot	5 480	5 769		5 769	5 949			
Henkilöstömenot	2 457	2 490		2 490	2 566			
Palvelujen ostot	1 262	1 374		1 374	1 520			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 339	1 468		1 468	1 400			
Avustukset	81	115		115	115			
Muut toimintamenot	341	322		322	348			
Toimintakate	-246	-10	-280	-290	0	-62	-13	21
Poistot	1 237	1 250		1 250	1250	1370	1400	1460

SoTe-ratkaisut voivat vaikuttaa arvioon vuodesta 2019 alkaen

3.6.1 Ympäristöpalvelut ja rakennusvalvonta

Toiminnalliset tavoitteet

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Koko ympäristöpalvelut ja rakennusvalvonta: ympäristön viihtyisyys, turvallisuus ja terveellisyys	Rakennus- ja ympäristövalvonnan keinoin ja vihertoimen ja jätehuollon palveluiden avulla edistetään elinympäristön turvallisuutta, terveellisyttä ja viihtyisyyttä	Asuinympäristön viihtyisyyden yleisarvosana kerran valtuustokaudessa toteutettavan asiakastytyväisyyskyselyn mukaan >3,5	ympäristönsuojelusihteeri, rakennustarkastaja, puutarhuri
Ympäristönsuojelu: Vesistöjen tilan parantaminen	Valvonnan, lupa-asioiden ja vesistöjen hoidon keinoilla pyritään parantamaan vesistöjen tilaa	Merkittävimpien vesistöjen kemiallisen tilan seuranta joka 2. vuosi: parantuva suuntaus 10 vuoden aikavälillä	ympäristönsuojelusihteeri
Puistot: Viheralueet ja kunnan kiinteistöjen ympäristöt edistävät viihtyisyyttä	Erilaisia puisto- ja viheralueita ja kunnan kiinteistöjen ympäristöjä hoidetaan niin, että ne lisäävät kuntalaisten elinympäristön viihtyisyyttä	Vihertoimen arvosanojen keskiarvo asiakastytyväisyyskyselyn mukaan >3,5	puutarhuri

Jätehuolto edistää kestävästä kehitystä ja ympäristön viihtyisyyttä	Jätehuollon järjestämisellä edistetään kierrätystä ja vaarallisten jätteiden ohjautumista asianmukaiseen käsittelyyn, sekä osaltaan varmistetaan ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta.	Kotitalouksien jätehuollon laillisuus ja toimivuus: Järjestetyn jätehuollon piirissä > 98 % kiinteistöistä	puutarhuri, ympäristönsuojelusihteeri
Rakennusvalvonnan tavoitteena on edistää hyvää rakennustapaa ja huolehtia siitä, että rakennettu ympäristö toteutetaan ja ylläpidetään turvallisena, terveellisenä ja viihtyisenä voimassa olevia määräyksiä ja kunnan asettamia tavoitteita noudattaen.	Toiminnan tarkoituksena on neuvonnan, ohjauksen, lupakäsittelyn sekä valvonnan avulla edistää turvallista, terveellistä ja ympäristöön sopeutuvaa rakentamista ja ylläpitää rakennetun ympäristön hyvää laatua.	Rakennuslupakäsittely < 2 kk	rakennustarkastaja

Keskeisimmät riskit kyseisen tavoitteen toteutumiselle ja miten riskit hallitaan:

Ympäristönsuojelu:

Hajakuormitus on merkittävin vesistöjen veden laatuun vaikuttava tekijä Hankasalmen kunnan alueella. Myös ilmastonmuutos vaikuttanee vesistöjen veden laatuun. Huomattava osa vesistöjä kuormittavista toiminnoista ei kuulu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan piiriin. Vaikutetaan niihin tekijöihin, joihin voidaan vaikuttaa, ja pyritään edistämään järkeviä vesistöjen hoitohankkeita Järvien ja lampien hoitoluokituksen mukaisesti.

Puistot:

Pieni ja suurelta osin väliaikaisista työntekijöistä koostuva henkilöstö sekä työllisyyksien järjestämisen vaikeutuminen. Rekrytoinnin ja töiden ohjaamisen avulla pyritään mahdollisimman hyvään työsuoritukseen.

Jätehuolto:

Pienen kunnan on haastavaa vastata toimintaympäristöstä ja jätelainsäädännön muutoksista aiheutuviin muutoksiin. Toiminnan järjestämiseen liittyvät päätökset voivat merkittävästi vaikuttaa taloudellisen varautumisen riittävyyteen. Kouluttaudutaan aktiivisesti ja pyritään yhteistyöhakuisen toimintaan.

Rakennusvalvonta:

Pienen valvontaorganisaation henkilöstöresurssit asettavat omat rajansa em. tavoitteiden toteutumisessa, huomioiden rakentamiseen liittyvän lainsäädännön laajuus ja nopea/jatkuva muuttuminen sekä toimintaympäristön laajuus. Riskeihin reagoidaan aktiivisella alan kouluttautumisella ja tekemällä alueellista yhteistyötä, esim. luomalla yhteisiä rakennusvalvontaan liittyviä käytäntöjä.

Tehtävä:

Ympäristön hoito ja suojele, jätehuollon järjestäminen.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa rakennustoimintaa kunnan alueella yleisen edun kannalta ja huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

Viihtyisän, turvallisen ja terveellisen ympäristön tuottaminen, viheralueiden hoito, rakennus- ja ympäristövalvonta, jätehuollon järjestäminen

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnitelmakaudella

Ympäristönsuojelu:

Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain toimeenpano ja vesistöjen hoito: ympäristönsuojelun valvontaohjelman laatiminen ja taksan uudistaminen, osallistuminen Kuuhankaveden säännöstelyn muutoshankkeeseen ja Iso-Hertun hoidon edistäminen, pohjavesien suojelusuunnitelma yhteistyössä Infrapalveluiden kanssa

Puistot:

Viheralueiden ja kunnan kiinteistöjen ympäristön hoito, leikkipaikkojen turvallisuus.

Jätehuolto:

Jätehuollon tulevaisuuden näkymät eivät ole selkiytyneet toimintasuunnitelman laatimisen aikana. Jätelain uudistuksen edellyttämät välttämättömät toimenpiteet edellyttänevät henkilöstöltä merkittävää työpanosta vuonna 2017: Alueellisen yhteistyön mahdollisuuksien selvittäminen ja tämän päätöksen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen. Vaihtoehtoina on joko tehtävien siirto yhteistoiminnalliselle yksikölle, tai koko jätehuollon järjestäminen omana toimintana.

Rakennusvalvonta:

Rakentamisen laadun parantaminen, neuvonnan ja ennakoivan laadunohjauksen lisääminen ja keskeneräisten rakennushankkeiden saattaminen ajan tasalle.

Sähköisen asiointipalvelun hyödyntäminen rakennetun ympäristön lupa-asioinnissa. Alueellisen ylikunnallisen rakennusvalvontayksikön/-yksiköiden mahdollisuuksien/vaihtoehtojen selvittäminen Ympäristöministeriön ja Kuntaliiton tavoitteiden mukaisesti.

Taloudelliset tavoitteet

Henkilöstön määrä (htv1)		Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019
Ympäristöpalvelut ja rakennusvalvonta						
Vakituiset		5,2	5,2	5,2	*	*
Sijaiset						
Työllistetyt		2	2	2	2	2
Muut määräaikaiset		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Oppisopimus						
Yhteensä		7,7	7,7	7,7	7,7	7,7

* Henkilöstön määrä riippuu jätehuollon ratkaisusta

Ympäristöpalvelut ja rakennusvalvonta, 1000 e	Tp 2015	Ta 2016 alkup.	Ta 2016 muutos	Ta 2016 muutettu	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Ympäristönsuojelu								
Tulot	6	5		5	5			
Menot	99	98		98	96			
Netto	-93	-93		-93	-91	-90	-90	-90

Rakennustarkastus								
Tulot	30	47	47	37				
Menot	108	122	122	119				
Netto	-78	-75	-75	-82	-75	-75	-75	-75
Vihertoimi								
Tulot	365	472	472	471				
Menot	214	256	256	248				
Netto	151	216	216	223	210	200	200	200
Ympäristöpalvelut ja rakennusvalvonta yhteensä								
Tulot	401	524	524	513				
Menot	420	476	476	463				
Netto	-19	48	48	50	45	35	35	35

SoTe-ratkaisut voivat vaikuttaa arvioon vuodesta 2019 alkaen

3.6.2 Talon palvelut

❖ Siivouspalvelu

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Hankasalmen kunnan toimitilojen siivouspalvelun ja laitoshuollon järjestäminen	Luotettavaa laitoshuoltoa ja siivousta taloudellisesti kunnan omiin kiinteistöihin	- Talouden toteuman seuranta - Asiakastytyväisyyskyselyt	siivoustyönohjaaja

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Taloudellisesti ja ekologisesti järjestetty kunnan toimitilojen siisteys ja terveellisyys	Henkilöstö noudattaa siivoussopimuksia ja joustavaa toimintamallia	- Talouden toteuman seuranta - Koulutuspäivät/hlö - Henkilöstön kuukausipalaverit - Sairauspoissaolojen seuranta - Kehityskeskustelut	siivoustyönohjaaja

Riskit

Keskeisimmät riskit toiminnallisen tavoitteen toteutumiselle

- Sitoutuminen sopimusten mukaisiin tehtäviin
- Haasteet muutosjohtamisessa

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan

- Tiukkeneva talous, johon vastataan toimintaa tehostamalla
- Mitoituksen ja teknisten välineiden käyttö työnohjauksen apuna
- Työajan seurannan käyttöönotto
- Henkilöstön ammatillisen osaamisen lisääminen
- Työntekijöiden motivointi ja palkkiojärjestelyt

Tehtävä:

- Hankasalmen siivouspalvelu tuottaa siivousta ja laitoshuoltoa lähinnä kunnan omiin toimitiloihin.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

- Tuottaa laitoshuolto- ja siivouspalveluja sopimusten mukaisesti.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnitelmakaudella

- Palvelut tuotetaan sopimusten mukaisesti.

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017
Siivouksen taso	€ / m2 m2 / laitos- huoltaja	50,97 737,5	885	1150
Henkilöstön ammattilinen osaaminen	Koulutukseen osallistuminen 2 pv/hlö/ vuosi	Koulutuksia järjestetään / osallistutaan	Koulutuksia järjestetään/ osallistutaan	Sisäistä ja ulkoista koulu- tusta ammatti- taidon päivi- tykseen järjes- tetään

Hankasalmen kunnan siivouspalvelulla on siivottavia neliöitä n. 20 700.

Henkilöstön määrä (htv1)		Tp 2015	Ta 2016	Ta2017	Ts2018	Ts2019
Siivouspalvelu						
Vakituiset		20,5	20	18		
Sijaiset		tarvitaan	tarvitaan	tarvitaan		
Työllistetyt		1	2	2		
Muut määräaikaiset		3,5	*	*		
Oppisopimus		2	*	*		
Yhteensä		27	22	20		

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365(osa-aikaprosentti/100)*

❖ Kiinteistöhuolto

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuu viranhaltija
Kiinteistöhoito ylläpitää kiinteistötekni- sien keinoin turvalliset ja terveelliset olosuhteet kiinteistöissä	Toiminta vastaa sopimusten palvelukuvausta, huomioiden asiakaskeskeisen palvelun tilauksittain täydennettävät palvelut.	Palvelupyynn- töjen vasteajat Huoltojen ja päivystyskorjausten suhde Asiakaspalautteet	Kiinteistöhoitaja (H.H.) Kiinteistöjohtaja

Keskeisimmät riskit kyseisen tavoitteen toteutumiselle

- sitoutuminen sopimusten mukaisiin tehtäviin

- toimenpiteiden oikea mitoitus ja ajoitus
- toiminnanohjausjärjestelmän käyttö

Miten riskit hallitaan ja miten niihin reagoidaan

- henkilöstön säännöllinen ylläpitokoulutus
- päivystäjien perehdytys
- toiminnanohjausjärjestelmän tilastojen säännöllinen tarkastelu
- palautteiden analysointi ja tarvittaessa ohjeiston ja sopimusten tarkennukset

Tehtävä:

Tuottaa kiinteistönhoidon kunnan omille kiinteistöille ja kiinteistöyhtiö Hakalle

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

Laadukkaita palveluja monipuolisesti ja joustavasti yhdistetyllä henkilöstöllä

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnittelukaudella:

Kiinteistöhoito: Varmistaa toiminnallaan käyttäjille turvallinen toimintaympäristö.

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari		Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019
Kiinteistöhoito: -kiinteistönhoidon taso	m2 / työntekijä		8660				
Henkilöstön hyvinvointi ja ammattillinen osaaminen	Täydennys- koulutukseen osallistuminen 2 pv/hlö/vuosi		2				
Veden kulutus - poislukien vesilaitokset	Seuranta FimX ohjelmalla		25700				
Energian kulutuksen seuranta	FimX						

Henkilöstön määrä (htv1)		Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019
Kiinteistöhuolto						
Vakituiset		6	6	6	6	6
Sijaiset						
Työllistetyt		2	3	3	3	3
Muut määräaikaiset						
Oppisopimus						
Yhteensä		8	9	9	9	9

*htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti / 100)*

❖ Ruokapalvelu

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Kunnan ruokapalvelu toimii tulevana vuosina omana	* Toiminta on asiakas- lähtöistä ja kokonais- valtaista palvelua	> riittävä koulutus > sairauspoissaolojen	Ravitsemistyönjohtaja

toimintana	* Henkilöstö hallitsee joustavan toimintamallin * Palvelut tuotetaan monipuolisella ja osavalla henkilöstöllä tiimimäisesti	seuranta > kehityskeskustelut	
------------	--	----------------------------------	--

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Ruokapalvelu toimii Hankasalmen kunnan talonpalvelujen osana tuottaen ruokapalvelut kunnan omalle organisaatiolle	* Tuottaa laadukkaita, ravitsemussuositusten mukaisia ateriapalveluja asiakasläheisesti eri elämänkaaren vaiheissa oleville asiakkaille. * Toiminta on ammattitaitoista, turvallista, tehokasta ja taloudellista.	> suorite/hlö > koulutuspäivä/hlö	Ravitsemistyönjohtaja

Riskit

Keskeisimmät riskit toiminnallisen tavoitteen toteutumiselle

- Kunnan talous
- Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus
- Toiminnalliset muutokset
- Henkilöstön jaksaminen
- Ikäjohtaminen

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan

- Kunnan talous pysyy hallitusti vakaana
- Oikea-aikainen rekrytointi, palkkaus/työtehtävä
- Alan opiskelijoiden hyödyntäminen – opiskelijoiden työssäoppiminen
- Uusien työntekijöiden hyvä perehdytys
- TYHY-toiminta, henkilöstön huomioiminen ja arvostaminen
- Tiedonkulku ja tiedotus toiminnallisten muutosten kohdatessa
- Koulutuksen ja itsensä kehittämisen, uuden oppimisen arvostaminen

Tehtävä:

Hankasalmen kunnan ruokapalvelu tuottaa laadukkaita, ravitsemussuositusten mukaisia ateriapalveluja asiakasläheisesti eri elämänkaaren vaiheissa oleville asiakkaille.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

Ruokapalvelun toiminta on ammattitaitoista, turvallista, tehokasta ja taloudellista.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnitelmakaudella

- Palvelutason turvaaminen joustavalla, taloudellisella ja uudistavalla toiminnalla
- Henkilöstön ammatillisen osaamisen ylläpitäminen täydennyskoulutuksella
- Henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari		Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019
- Kouluruokailu	€/suorite suorite/työntekijä		3,10 24800	3,31 28600	3,13 27900		

- Laitosruokailu	€/suorite suorite/työntekijä		3,98 22400	4,10 20100	4,02 23100		
------------------	---------------------------------	--	---------------	---------------	---------------	--	--

Henkilöstön määrä (htv1) Ruokapalvelu		Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019
Vakituiset		14	14	14		
Sijaiset		tarvitaan	tarvitaan	tarvitaan		
Työllistetyt		2	2	3		
Muut määräaikaiset						
Oppisopimus						
Yhteensä		16	16	17		

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365(osa-aikaprosentti/100)*

Talon palvelut 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Hallinto, talon palvelut						
Tulot	0	0	0			
Menot	7	0	4			
Netto	-7	0	-4	-4	-4	-4
Siivouspalvelu						
Tulot	815	729	691			
Menot	705	689	670			
Netto	-110	40	21	10	10	10
Kiinteistöhuolto						
Tulot	1 520	1 467	1 653			
Menot	884	802	943			
Netto	636	665	710	710	719	726
Ruokapalvelu						
Tulot	1 241	1 245	1 313			
Menot	1 283	1 337	1 340			
Netto	-42	-91	-27	-24	-21	-20
Talon palvelut yhteensä						
Tulot	3 576	3 441	3 657			
Menot	2 879	2 827	2 957			
Netto	697	614	700	696	704	712

SoTe-ratkaisut voivat vaikuttaa arvioon vuodesta 2019 alkaen

3.6.3 Konsernin kiinteistöhallinto

❖ Konsernin kiinteistöhallinto

Konsernin kiinteistöhallinto 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Konsernin kiinteistöhallinto						
Tulot	40	40	30			
Menot	118	128	109			
Netto	-78	-88	-79	-80	-80	-80
Asuntotoimi						
Tulot	883	842	815			
Menot	704	809	813			
Netto	179	33	2	20	20	20
Pelastustoimi						
Tulot	0	0	0			
Menot	404	439	425			
Netto	-404	-439	-425	-431	-434	-444
Konsernin kiinteistöhallinto yhteensä						
Tulot	923	882	845			
Menot	1 225	1 375	1 347			
Netto	-303	-494	-502	-491	-494	-504

SoTe-ratkaisut voivat vaikuttaa arvioon vuodesta 2019 alkaen

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Kunnan kiinteistöjen ja kiinteistöyhtiöiden teknistaloudellisesti edullinen hallinta sekä hallintaprosessien toimivuus.	Kiinteistöomaisuuden arviointi ja ylläpidettävän kiinteistömassan kokonaistaloudellinen kehittäminen Investointien, korjausten, huollon, hankintojen ja tekniikan ohjaus kokonaistaloudelliseen tulokseen.	Käyttöaste, arvonmääritysten tulokset, asiakaskyselyiden tulokset	kiinteistöjohtaja

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Kiinteistöjen arvon säilyminen. Parantaa kiinteistöjen kannattavuutta ja vastata kustannusten hallinnasta sekä ylläpidon laadusta sekä hankintaprosessien toimivuudesta.	Kiinteistöjen kunnossapidosta huolehtiminen ja niiden kustannusten seuranta ja kohdentaminen. Hankkeiden kokonaistaloudellinen toteuttaminen. Kiinteistöjen hallinta omistaja	Ylläpitokustannusten seuranta (€/m ³) Energian kulutuksen seuranta (Mwh/m ³) Sähköisen huoltokirjan kattavuuden parantaminen ja sidosryhmien	kiinteistöjohtaja

	ohjauksessa. Toimintatapojen ja menetelmien tehostaminen ja jatkuva kehittäminen. Toiminta on voimassa olevien lakien ja määräysten sekä toimintaperiaatteiden mukaista ja että taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa.	sitouttaminen sähköisen kiinteistöhallinnan käyttöön. Budjetissa pysyminen	
--	---	---	--

Keskeisimmät riskit kyseisen tavoitteen toteutumiselle

- ennalta-arvaamattomat korjaus-/rakentamistarpeet
- energianhinnan muutokset ja hallinta

Riskien hallinta/miten niihin voidaan reagoida

- kustannusten tehokas seuranta ja muutoksiin reagointi ajoissa
- eri energiamuotojen vertailu ja käyttöönotto
- henkilöstön koulutus
- yllä pidetään ja uudistetaan kiinteistöjä taloudellisten resurssien mukaan tehokkaasti ja kannattavasti ottaen huomioon omistajien ja käyttäjien odotukset ja tarpeet ja samalla varmistetaan niiden arvon kehittymisen pitkällä aikavälillä.
- kunnan talouden hallinta kiinteistöhallinnan välinein

Tehtävä:

Kunnan yksin tai osittain omistamien kiinteistöjen arvon positiivinen kehitys ja kustannusten hallinta. Kiinteistöjen ylläpidosta sekä prosessien toimivuudesta vastaaminen. Kiinteistöjen käyttäjille ylläpidollisen palvelun tuottaminen.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Kiinteistöjen kokonaistaloudellinen hallinta ja kunnossapito
- Investointien kokonaistaloudellinen tuottaminen
- Käyttäjien kiinteistötöknisten toimintaedellytysten ylläpitäminen

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnittelukaudella:

- Sähköisen palautekanavan käyttöönotto
- Kiinteistönpidon kokonaistaloudellinen tarkastelu
- Kiinteistönpidon seurantajärjestelmien käyttöönottoon valmistautuminen

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Ta 2015	Ta 2016	Ta 2017
rakennuttamisen lomakkeiston yhtenäistäminen ja päivitys		lomakkeiston päivitys uusien lakien, määräysten ja asetusten mukaisiksi jatkuu		
sähköisen huoltokirjan käyttöönotto		uudistukset huoltokirjaan.		
SoKopro projektipankki				

		Projektipankkiin tulossa mallinnusohjelma, Kiinteistöjohtajaa pyydetty mukaan kehittämään sitä.		
Kiinteistöjen ylläpitokustannusten seurantarjestelmä				Hankinnan ja käyttöönoton tehtävät
Kiinteistökohtaisen kannattavuuden arvioinnin luominen				Hankinnan ja käyttöönoton tehtävät

❖ Asuntotoimi

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
<p>Luoda asiakkaille mahdollisuus hyvään asumiseen erilaisissa elämän tilanteissa.</p> <p>Tuottaa palvelua tehokkaasti, tarkoituksenmukaisilla toimintatavoilla ja kannattavasti ottaen huomioon omistajan odotukset ja tarpeet.</p>	<p>Tarjota monipuolisia, kohtuuhintaisia, asumisen ratkaisuja ottaen huomioon asukkaiden muuttuvat tarpeet.</p> <p>Asunto-omaisuuden kustannustehokas ylläpito.</p> <p>Kuntoarvioiden päivitys</p> <p>Korjattavuusarvioiden hankinta</p>	<p>vuokrahinnat €/m²</p> <p>asukaspalaute (>3)</p> <p>vuokrausaste (>92%)</p> <p>koulutus (> 3krt/v/hlö)</p> <p>Kunto- ja korjattavuusarviot</p>	kiinteistöjohtaja

Keskeisimmät riskit kyseisen tavoitteen toteutumiselle

- osa rakennuksista vaatii mittavia korjaustoimia
- äkilliset vahingot kiinteistöille
- poismuuttojen jälkeen asunnoissa voidaan joutua tekemään mittavia korjauksia
- lainakorot
- energiahinnat

Riskien hallinta

- toiminnan ja talouden seuranta ja niihin ajoissa reagointi
- työmenetelmien kehittäminen uusien ajatusten pohjalta
- kiinteistöjen ylläpidon kannattavuuden arviointi
- vuokrahintojen seuraaminen tuotos/panos pohjalta
- vuokrahintojen harmonisointi

Tehtävä:

Tarjota monipuolisia, kohtuuhintaisia asumisen ratkaisuja.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

Tuottaa edellä mainittuja palveluja tehokkaasti, tarkoituksenmukaisilla toimintatavoilla ja kannattavasti.

Luoda asumiselle tarkoituksenmukainen ja terveellinen ympäristö

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja suunnittelukaudella:

- heikkokuntoisten kiinteistöjen kehitystoimet
- toiminnan tehokkuuden kehittäminen

Taloudelliset tavoitteet

Kiinteistön hallinta, kunnan Koy:t ja asuntotoimi

Henkilöstön määrä (htv1)		Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019
Asuntotoimi						
Vakituiset		4,4		4,0		
Sijaiset						
Työllistetyt						
Muut määräaikaiset						
Oppisopimus						
Yhteensä		4,4		4,0		

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365(osa-aikaprosentti/100)*

3.6.4 Infrapalvelut

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Kestävän kehityksen mukainen infra	Kunnallistekniikan rakentaminen ja uusiminen mm. uusiomateriaaleja käyttäen. Esim. asfaltin kierrätys. Kaavoituksen ajan tasalla pitäminen, vesihuollon kehittäminen	Takaisinmaksuaika, kustannustehokkuus	tekninen päällikkö

Kunnan strategiaa tukeva toiminnallinen tavoite vuodelle 2017

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari	Vastuuviranhaltija
Talousarviossa mukainen toiminta	Infran kaikilla osa-alueilla suunnitelmallinen toiminta	Euro	tekninen päällikkö

Riskit

Keskeisimmät riskit toiminnallisen tavoitteen toteutumiselle

- Ammattitaitoisen henkilöstön riittävyys ja rahoituksen saaminen infratoimintoihin.

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan

- Koulutus
- Osaajien jääminen eläkkeelle, uuden henkilöstön rekrytoiminen

- Riittävän henkilöstömäärän pitäminen työssä jaksamisen takaamiseksi
- Nykyaikaisten työmenetelmien ja –välineiden käyttö

Tehtävä:

Infratoimintojen ylläpito ja kehittäminen

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

Mahdollistaa toimiva, viihtyisä ja turvallinen infrarakenne

Toiminnan painopistealueet vuonna 2017 ja taloussuunnitelmakaudella

- Vesilaitos- ja jätevesi toiminnan kannattavuus
- Valaistuksen saneerausohjema, katuvalaistuskeskusten valvonta- ja ohjausjärjestelmän käyttöönotto
- Kadut ja tiet
- Vesihuollon turvaaminen häiriötilanteissa, varavesilaitoksen käyttöönotto
- Kaavoituksen ajantasaistaminen
- Pohjavesien suojeleuohjelman laatiminen yhteistyössä ympäristöviranomaisen kanssa

Taloudelliset tavoitteet

Henkilöstön määrä (htv1)		Tp2015	Ta 2016	Ta2017	Ts2018	Ts2019
Infrapalvelut						
Vakituiset		9	6	6		
Sijaiset			0,5	0,5		
Työllistetyt			1	1		
Muut määräaikaiset		0,5	1	1		
Oppisopimus		0,5	0,5	0,5		
Yhteensä		10	9	9		

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365(osa-aikaprosentti/100)*

Infrapalvelut 1000 e	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Hallinto, infrapalvelut						
Tulot	0	0	0			
Menot	26	25	35			
Netto	-26	-25	-35	-36	-36	-37
Kaavoitus						
Tulot	3	0	5			
Menot	114	148	132			
Netto	-111	-148	-127	-148	-144	-140
Vesihuoltolaitos						
Tulot	735	812	812			
Menot	437	520	520			
Netto	298	292	292	287	292	296
Liikennealueet						
Tulot	1	0	1			
Menot	215	241	265			
Netto	-214	-241	-264	-275	-279	-283
Varikko						
Tulot	87	100	117			
Menot	162	156	230			
Netto	-75	-56	-113	-90	-72	-58
Infrapalvelut yhteensä						

Tulot	826	912	935			
Menot	955	1 090	1 182			
Netto	-129	-178	-247	-262	-239	-222

SoTe-ratkaisut voivat vaikuttaa arvioon vuodesta 2019 alkaen

3.6.5 Vesihuoltolaitos – kirjanpidollinen muu taseyksikkö

Eduskunta hyväksyi lait maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (682/2014) sekä vesihuoltolain muuttamisesta (681/2014) 3.6.2014. Lait tulivat voimaan 1.9.2014.

Vesi- ja viemärlaitoksen kirjanpito eriytettiin lakimuutoksen edellyttämällä tavalla taannehtivasti vuoden 2015 alusta lähtien. Erillisestä toimintayksiköstä tulee laatia tilinpäätöksen yhteydessä toimintakertomus.

Maankäyttö- ja rakennuslakiin lisättiin uusi luku 13 a. Lukuun on sisällytetty hulevesien hallintaa koskevat säännökset, jotka sisältävät uusia tehtäviä kunnalle. Vastuu hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueilla on jatkossa kunnalla.

Erillinen vesilaskun yhteydessä veloitettava hulevesimaksu otettiin käyttöön asemakaava-alueilla vuoden 2016 alussa.

VESIHUOLTOLAITOS

Taseyksikön avaava tase

1.1.2016

1000 e

PYSYVÄT VASTAAVAT	5257
Aineelliset hyödykkeet	5257
Rakennukset	3438
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1805
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	14
VAIHTUVAT VASTAAVAT	189
Saamiset	189
Lyhytaikaiset saamiset	189
Myyntisaamiset	189
VASTAAVAA	5446

OMA PÄÄOMA	3026
Peruspääoma	3492
Edellisten tilikausien alijäämä	-466

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	39
Poistoero	39

VIERAS PÄÄOMA	2381
Pitkäaikainen	2005
Lainat kotimaisilta talletuspankeilta	1575
Liittymismaksuvelat	430
Lyhytaikainen	376
Lainat kotimaisilta talletuspankeilta	350
Ostovelat	26
VASTATTAVAA	5446

Taseyksikön tulosbudjetti

1000 e

	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Toimintatulot	735	812	812			
Toimintamenot	-437	-520	-520			
Toimintakate	298	292	292	292	292	292
Rahoitustulot ja -menot	-125	-105	-92			
Korkomenot	-82*	-66	-57			
Korvaus peruspääomasta	-43	-39	-35			
Vuosikate	173*	187	200			
Poistot	-287	-267	-272			
Tilikauden tulos	-114*	-80	-72			

*)Tilikauden tulos 2015 vuodelta muutettu, koska huomioitu korkomenot.

Taseyksikön rahoituslaskelma

1000 euroa

Ta 2017

Tulorahoitus

Liikeyli-/alijäämä	-72
Poistot ja arvonalentumiset	272
Rahoitustuotot ja -kulut	-92
Satunnaiset erät	
Muut tulorahoituksen korjauserät	
Sisäiset tuotot	92
Sisäiset kulut	-16

Investoinnit

Investointimenot	-114
Rahoitusosuudet investointimenoihin	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	
Sisäiset katteet	

Tulorahoitus ja investoinnit, netto **70**

Rahoitustoiminta

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-350
Lyhytaikaisten lainojen muutos	114

Oman pääoman muutokset

Vaikutus maksuvalmiuteen **-166**

3.7 Toimenpideohjelma taseen alijäämän kattamiseksi

Kumulatiivista alijäämää oli vuoden 2015 tilinpäätöksessä kunnan taseessa 2 447 823 euroa, kun sitä vuoden 2016 talousarvion laatimisvaiheessa ennakoitiin pahimmillaan olevan jopa lähemmäs 3,5 miljoonaa euroa, eli selkeästi yli 500 euroa kuntalaista kohden. Nyt summaksi 31.12.2015 muodostuu noin 470 euroa kuntalaista kohden. Tilanteen koheneminen johtaa siihen, ettei Hankasalmella voimaan tulleen uuden kuntalain taloutta koskevia määräyksiä tulkiten olekaan aikaa taseessa olevan alijäämän kattamiseen vuoteen 2022 saakka, kuten talouden tasapainotusta on aiemmin suunniteltu. Talouden tasapaino on saavutettava taloussuunnitelmakaudella.

Vuoden 2016 toteuma tulee olemaan selkeästi ylijäämäinen ja on sitä, vaikka metsämaanmyyntituotto 300 000 euroa jääkin suurelta osin toteutumatta ja valtuusto on tehnyt asiasta talousarviomuutoksen. Samoin testamenttivarallisuuden kohdentamista vanhustalvelujen muutosten rahoittamiseen siirretään isolta osin vuoteen 2017, jolloin sen kautta voidaan toteuttaa suunniteltu seniorikeskushanke huolimatta kunnan talouden kireästä tilanteesta. Lokakuun 2016 toteuman kautta voidaan arvioida tilikauden 2016 tuloksen olevan selkeästi ylijäämäinen, mutta mm. erikoissairaanhoidon loppuvuoden toteuma ja mahdollinen kalliiden hoitojen tasauslasku tekevät arvioinnista vielä vaikeaa. Tasapainotusohjelma laaditaan arviolla, että vuoden 2016 ylijäämä on talouden syyskuun toteumaan pohjautuen 800 000 euroa.

Näin ollen kattamatonta alijäämää olisi 1 648 000 euroa vuoden 2017 alussa.

Käytännössä sote- ja maakuntauudistus toteutuessaan ennakoidusti tasapainottaa vuonna 2019 kunnan taloutta, kun poikkeuksellisen korkeat lastensuojelumenot, joihin pyritään aktiivisesti vaikuttamaan jo

vuosina 2017 – 2018 siirtyvät pois kunnan vastuulta. Tasapainotusohjelmaa ei kuitenkaan voi alkaa rakentamaan sellaisen hallinnollisen uudistuksen varaan, jonka lainsäädännöstä ei edes vielä ole päätöstä, vaikka KHO kyseiseen uudistushankkeeseen nojaten kumosikin mm. Rääkkylän kuntaliitoksen Kiteeseen nyt vuonna 2016.

Käyttötalousmenojen tasapainottaminen toimintavuoden 2017 kuluessa:

Taloussuunnitelmavuoden 2017 aikana toteutetaan seuraavat toimenpiteet turvaamaan ylijäämäinen vuositulos:

- 1) metsäkiinteistöomaisuuden myynti (kertaluonteinen tuloutus) 300 000 euroa
- 2) testamenttiomaisuuden tuloutus vanhuspalvelumuutokseen (rahoitetaan muutosta – ei varsinaisesti tasapainoteta taloutta) 450 000 euroa

KAIKKI YHTEENSÄ

750 000 EUROA

Näillä keinoilla synnytetään vuodelta 2017 vain 138 000 euron ylijäämäinen tulos, eli käytännössä tasapainotuksen tarvetta taloussuunnitelmakaudelle on vielä huomattavasti. Keinoja käyttömenojen tasapainotukseen kuvataan tarkemmin Hankasalmi-ohjelman päivityksessä.

Alijäämän kattaminen kokonaisuudessaan vuosien 2017 – 2020 kuluessa:

Yksilöidyt keinot:

- 1) Toimintakate saa kasvaa enintään 1,5 % taloussuunnitelmavuotta kohden
- 2) Kehitetään ja monipuolistetaan lastensuojelun ennaltaehkäisevää työtä ja tavoitellaan poikkeuksellisten suurten lastensuojelumenojen laskua hallitusti. Kulujen pienenemisen odotetaan kuitenkin toteutuvan vasta vuosina 2019 ja 2020, koska kyse on pitkäkestoisesta prosessista. Tavoitteeksi asetetaan vuodelle 2019 noin 200 000 euron säästötavoite nykymentasosta siihen mennessä ja tilanteen vakiintuminen vähintään siihen vuodesta 2020 eteenpäin. Mahdollisen maakuntauudistuksen toteutumisen kautta vaikutukset kuntatalouteen voivat tämän menokohdan kohdalla olla huomattavasti suurempiakin. Myös omana toimintana sosiaalipalvelujen jatkuessa näiden menojen tulee supistua hallitusti.
- 3) Myydään sähköomaisuutta kaiken kaikkiaan noin 1,5 miljoonan euron arvosta. Kyseinen keino on ollut osana Hankasalmi-ohjelmaa ja sillä vastataan myös välttämättömien investointien omarahoitusosuuteen. Myyntivoitto on arvioitu toteutumaan vuodelle 2018, mutta Hankasalmi-ohjelman mukaisesti se voi realisoitua milloin vain taloussuunnitelmakauden kuluessa.

Kyseistä tuloerää ei ole otettu huomioon taloussuunnitelman rahoitusmenoissa vähentävästi, mutta sillä on toteutuessaan vaikutusta korkomenoihin.

Näillä keinoilla taloussuunnitelmakaudella syntyy yhteensä ylijäämää 1 698 000 euroa ja kun otetaan huomioon vuodelta 2016 nyt arvioitavissa oleva 800 000 euron ylijäämä, on taseeseen 31.12.2015 mennessä kertynyt alijäämä 2 447 823 euroa tullut katetuksi taloussuunnitelmakauden kuluessa.

Jotta toimintamenojen kehityksessä saavutetaan vaadittava kustannustaso, on talousarvion yhteyteen päivitetty vuonna 2015 hyväksyttyä Hankasalmi-ohjelmaa.

Tasapainotusohjelmaa tarkistetaan seuraavan kerran vuoden 2016 tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

4 LASKELMAT

4.1 Tuloslaskelma

1000e	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2016	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
ulkoiset ja sisäiset tulot ja menot			alkuperäinen	muutos	muutettu				
Toimintatuotot	12854	13183	12628	-280	12348	9825	11117	9761	9907
Myyntituotot	6677	6615	6221		6221	3883			
Maksutulot	2512	2568	2390		2390	1890			
Tuet ja avustukset	1241	1346	1204		1204	1000			
Muut toimintatuotot	2424	2654	2812	-280	2532	3051			
Toimintamenot	-45587	-44952	-45276	-110	-45386	-42517	-43347	-43631	-44287
Henkilöstömenot	-18283	-18509	-18359	-45	-18404	-16060			
Palvelujen ostot	-20562	-19838	-20586	-65	-20651	-20382			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2238	-2049	-2107		-2107	-2035			
Avustukset	-2450	-2497	-2262		-2262	-1832			
Muut toimintamenot	-2053	-2059	-1962		-1962	-2208			
Toimintakate	-32731	-31769	-32648	-390	-33038	-32692	-32230	-33870	-34380
Verotulot	15093	15329	15300	0	15300	15340	15330	15780	16230
Tulovero	13233	13209	13320		13320	13300	13200	13600	14000
Yhteisövero	700	1330	640		640	720	750	800	850
Kiinteistövero	1160	790	1340		1340	1320	1380	1380	1380
Valtionosuudet	17886	18516	19600		19600	19130	19600	20000	20400
Rahoitustulot ja -menot	54	43	0	0	0	-40	-50	-60	-60
Korkotulot	4	1	1		1	1			
Muut rahoitustulot	270	148	135		135	95	60	60	60
Korkomenot	-126	-104	-100		-100	-100	-110	-120	-120
Muut rahoitusmenot	-94	-1	-36		-36	-36			
Vuosikate	301	2120	2252	-390	1862	1738	2650	1850	2190
Suunnitelman mukaiset poistot	-1470	-1634	-1600		-1600	-1600	-1700	-1700	-1750
Tilikauden tulos	-1169	485	652	-390	262	138	950	150	440
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys	22	22	0		0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-1147	507	652	-390	262	138	950	150	440

4.2 Rahoituslaskelma

1000 euroa		Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Toiminnan rahavirta		136	1892	1952	1738	2650	1850	2190
Vuosikate		301	2120	2252	1738	2650	1850	2190
Satunnaiset erät								
Tulorahoituksen korjaukset		-165	-228	-300	0	0	0	0
Investointien rahavirta		-2427	-3151	-2391	-1601	-1494	-1091	-664
Investointimenot		-3323	-3518	-2431	-1641	-1534	-1131	-704
Rahoitusosuudet investointimenoihin		656	30	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		240	337	40	40	40	40	40
Toiminnan ja investointien rahavirta		-2291	-1259	-439	137	1156	759	1526
Rahoituksen rahavirta		1952	1025	940	1164	294	194	-906
Antolainauksen muutokset		7	82	1	-20	-20	-20	-20
Antolainasaamisten lisäykset		-20	0	-20	-20	-20	-20	-20
Antolainasaamisten vähennykset		27	82	21	0	0	0	0
Lainakannan muutokset		1959	854	939	1184	314	214	-886
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		1219	0	0	1700	1000	1000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-760	-649	-561	-516	-686	-786	-886
Lyhytaikaisten lainojen muutos		1500	1503	1500	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset								
Muut maksuvalmuiden muutokset		-14	89	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	=	-338	-233	502	1301	1450	953	620
Vaikutus maksuvalmiuteen		-338	-233	502	1301	1450	953	620
Rahavarojen muutos		-338	-233	502	1301	1450	953	620
Rahavarat 31.12.		790	556	1058	2359	3809	4762	5382
Rahavarat 1.1.		1128	790	556	1058	2359	3809	4762
Tunnusluvut								
Lainanhoitokate		0,3	3,3	4,7	3,9	4,4	2,6	2,7
Kassan riittävyys, pv		6	47	8	19	30	38	43

5 INVESTOINTISUUNNITELMA 2017-2020

INVESTOINTISUUNNITELMA 2017-2020

Investointiraja 8.000 euroa (arvonlisäveroton).

Sitovuustaso valtuustoon nähden: rakennukset ja rakennelmat

hankekohtainen, liikennealueet yhteensä

ja muut muut investointikohteet lautakuntakohtainen .

PYSYVÄT VASTAAVAT Investointihankkeet euroa	Kokonais- kustannus- arvio	Kustannus- arvio 2017-2021	TS 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET							
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	37 000	37 000	37 000	0	0	0	0
Atk-ohjelmat	0	0	0	0	0	0	0
Kunnanhallitus	0	0	0	0	0	0	0
		0					
		0					
		0					
Muut	37 000	37 000	37 000	0	0	0	0
Kunnanhallitus	0			0	0	0	0
Sivistyslautakunta	37 000	37 000	37 000	0	0	0	0
Kulttuuripalvelut	37 000	37 000	37 000	0	0	0	0
Hankasalmen historia 2	37 000	37 000	37 000				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET							
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	37 000	37 000	37 000	0	0	0	0
Nettomenot	37 000	37 000	37 000	0	0	0	0
MAA- JA VESIALUEET		0					
Ympäristölautakunta	0	0	0	0	0	0	0
Maa-alueiden hankinta	160 000	160 000	40 000	40 000	40 000	40 000	
Maa-alueiden myynti	-160 000	-160 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	
MAA- JA VESIALUEET							
Tulot	-160 000	-160 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	0
Menot	160 000	160 000	40 000	40 000	40 000	40 000	0
Nettomenot	0	0	0	0	0	0	0
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT							
Ympäristölautakunta	3 368 000	1 645 000	895 000	480 000	270 000	0	0
Kunnanhallitus	100 000	100 000	40 000	40 000	20 000	0	0
Hallintopalvelut	100 000	100 000	40 000	40 000	20 000	0	0
sisäilmatutkimukset ja akuutit korjaustoimenpiteet	100 000	100 000	40 000	40 000	20 000		
		0					
Perusturva	454 000	454 000	294 000	110 000	50 000	0	0
Sosiaalipalvelut	0	0	0	0	0	0	0
		0					
		0					
		0					
		0					
Vanhuspalvelut	426 000	426 000	266 000	110 000	50 000	0	0
Tammelan ulkoilualue ja sisääntuloluiskan uusinta	20 000	20 000	20 000				
Tammelan parvekkeen korjaukset	8 000	8 000	8 000				
Tammelan keittiön alakaappien ja kodinkoneiden uusiminen	8 000	8 000	8 000				
Päivärannan kosteusvauriokorjaukset	10 000	10 000	10 000				
Päivärannan jätekuilu	25 000	25 000			25 000		
Tammirannan jätekuilun muutos	15 000	15 000			15 000		
Tammirannan pesuhuoneen kosteusvauriokorjaukset	50 000	50 000	50 000				
Fysioterapian sisäänkäynnin uusiminen	10 000	10 000	0		10 000		
Metsätähden yhteisten tilojen muutokset	130 000	130 000	70 000	60 000			
Metsätähden asuntojen pintaremontti sis. wc-ovet	60 000	60 000	40 000	20 000	0		
Metsätähden ulkoilualueen kiveys ja aita	60 000	60 000	60 000				
Tähtelän pyykkihuoneen muutostyöt	20 000	20 000		20 000			
Aseman kotihoidon autokatos	10 000	10 000	0	10 000			
		0					

		0					
Terveyspalvelut	28 000	28 000	28 000	0	0	0	0
Neuvolan väistötilan äänieristykset ja ilmanvaihto	28 000	28 000	28 000				
		0					
		0					
Sivistystoimi	2 199 000	476 000	476 000	0	0	0	0
Koulut	303 000	177 000	177 000	0	0	0	0
Koulukeskuksen ulkopintamaalaukset ja paneliverhoukset	33 000	14 000	14 000				
Koulukeskuksen pohjoisseinän ikkunoiden uusiminen	60 000	60 000	60 000				
Niemisjärven koulun lämpö- ja varavoimat	152 000	45 000	45 000				
Niemisjärven koulun muutostyöt	50 000	50 000	50 000				
Niemisjärven koulun ulkomaalaus	8 000	8 000	8 000				
	0	0					
	0	0					
		0					
		0					
		0					
		0					
Kirjasto	20 000	20 000	20 000	0	0	0	0
Rakenteelliset korjaukset	20 000	20 000	20 000				
		0					
Nuorisotilat	1 812 000	215 000	215 000	0	0	0	0
Monitoimitalo II-vaihe	1 812 000	215 000	215 000				
		0					
		0					
Lasten päivähoito	64 000	64 000	64 000	0	0	0	0
Metsätähden päiväkodin lumiesteet	9 000	9 000	9 000				
Metsätähden päiväkodin aidan muutos ja pihakiveykset	9 000	9 000	9 000				
Monitoimitalon esiopetustilojen kuraeteinen	36 000	36 000	36 000				
Sillakorvan päiväkodin piha-alueen kunnostus	10 000	10 000	10 000				
		0					
Ympäristötoimi	615 000	615 000	85 000	330 000	200 000	0	0
Palo- ja pelastuslaitos	0	0	0	0	0	0	0
		0					
		0					
Ruokahuolto	545 000	545 000	15 000	330 000	200 000	0	0
Päivärannan keittiön peruskorjaus	280 000	280 000	0	80 000	200 000		
Kuuhankaveden koulun keittiön peruskorjaus	265 000	265 000	15 000	250 000			
Varikko	70 000	70 000	70 000	0	0	0	0
Sosiaalitulojen perusparannus	70 000	70 000	70 000				
		0					
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT							
Tulot	0	0					
Menot	3 368 000	1 645 000	895 000	480 000	270 000	0	0
Nettomenot	3 368 000	1 645 000	895 000	480 000	270 000	0	0
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET							
Ympäristölautakunta	3 639 000	3 189 000	484 000	910 000	760 000	605 000	430 000
Liikennealueet	1 228 000	905 000	220 000	335 000	230 000	100 000	20 000
Kaavateiden vuotuinen perusparannus	50 000	50 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Kaavateiden päällysteiden uusiminen	50 000	50 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Katuvalaistuksen saneerausohjelma	233 000	55 000	20 000	20 000	15 000		
Kuusipolun peruskorjaus	80 000	40 000	30 000	10 000			
Laitalantien sirotepinta	20 000	20 000			20 000		
Valkolantien peruskorjaus	70 000	30 000	30 000				
Pienimäentien päällyste	10 000	10 000	10 000				
Näkinniementien peruskorjaus	180 000	130 000		50 000	50 000	30 000	
Rantakalliontien peruskorjaus	75 000	60 000	30 000	30 000			
Pienmäen alueen katuvalaistus	60 000	60 000		30 000	30 000		
Anterontien peruskorjaus	85 000	85 000		50 000	35 000		
Salontie (200 m)	60 000	60 000		30 000	30 000		

Metrontien peruskorjaus, Asema	50 000	50 000	30 000	20 000			
Hilkantie	65 000	65 000		35 000	30 000		
Kirkkorannantie (250 m)	90 000	90 000	50 000	40 000			
Rinnekadun sirotepinta	20 000	20 000				20 000	
Suotien sirotepinta (400 m)	30 000	30 000				30 000	
	0	0					
		0					
		0					
		0					
		0					
		0					
		0					
		0					
Puistot, ulkoilu- ja urheilualueet, yleiset alueet	2 060 000	1 950 000	130 000	495 000	460 000	455 000	410 000
Torin perusparannus	120 000	20 000	20 000				
Aseman viheralueet, leikkialueen laajentaminen	45 000	35 000	15 000	10 000	10 000		
Puistokalusteiden ja leikkivälineiden uusiminen	30 000	30 000	10 000	10 000	10 000		
Puistot ja leikkialueet	40 000	40 000	15 000	15 000	10 000		
Tonttien puistokaistaleiden kunnossapito	30 000	30 000	10 000	10 000	10 000		
Latupohjien perusparannus	40 000	40 000	10 000	10 000	10 000	10 000	
Mäntyranan kuntopolun siirto	20 000	20 000	20 000				
Kaavoituksen ajantasaistaminen ja pohjakarttojen digitalisaatio	50 000	50 000	30 000	20 000			
Itsenäisyyspuiston valaistus	15 000	15 000				15 000	
Hankaveden puisto	10 000	10 000				10 000	
		0					
Haapatien leikkipaikan kunnostus	30 000	30 000		20 000	10 000		
Ympäristöterveydenhuollon puisto	30 000	30 000				20 000	10 000
Liikunta, virkistys ja vapaa-ajan suunnitelman toteuttaminen	1 600 000	1 600 000	0	400 000	400 000	400 000	400 000
Vesi- ja viemärlaitos	281 000	264 000	114 000	50 000	50 000	50 000	0
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	281 000	264 000	114 000	50 000	50 000	50 000	0
Talojohdot ja uudet linjat	17 000	17 000	17 000				
Kk/As viemäriverkosto, vuotovesien vähentäminen (2017-2021)	200 000	200 000	50 000	50 000	50 000	50 000	
JV-puhdistamon hiekanerotin kuljettimen peruskorjaus	12 000	12 000	12 000				
Verkostokarttojen digitointi, vaihe 2	27 000	10 000	10 000				
Vesitornin kunnostus	15 000	15 000	15 000				
Tervaniemen vedenottamon aitaus ja portti	10 000	10 000	10 000				
		0					
		0					
		0					
		0					
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	70 000	70 000	20 000	30 000	20 000	0	0
Jätehuolto, jätepisteet ja astiat	20 000	20 000	10 000	10 000			
Käytöstä poist. öljysäiliöiden kartoitus, puhdistus ja poisto	50 000	50 000	10 000	20 000	20 000		
		0					
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET							
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	3 639 000	3 189 000	484 000	910 000	760 000	605 000	430 000
Nettomenot	3 639 000	3 189 000	484 000	910 000	760 000	605 000	430 000
KONEET JA KALUSTO							
Kunnanhallitus	105 000	105 000	60 000	15 000	30 000	0	0
kunnanviraston langaton verkko	10 000	10 000	10 000				
aktiivilaitteet ja mittarit kunnan valokuituverkon liitoksiin	15 000	15 000		15 000			
verkon ja tietoturvan kehittäminen, palvelimen uusiminen	20 000	20 000			20 000		
luottamushenkilöiden kannettavat	30 000	30 000	30 000				
kunnan markkinointimateriaalit ja niiden suunnittelu	20 000	20 000	10 000		10 000		
hallintohenkilökunnan kalusteiden uusiminen	10 000	10 000	10 000				

Perusturvalautakunta	39 000	39 000	39 000	0	0	0	0
<i>Vanhuspalvelut</i>	39 000	39 000	39 000	0	0	0	0
Tammelan puutarhakalusteet	10 000	10 000	10 000				
Metsätähden puutarhakalusteet	10 000	10 000	10 000				
Metsätähden henkilönostimet ja pesupaarit	9 000	9 000	9 000				
Metsätähden pyykinpesukone ja kuivausrumpu	10 000	10 000	10 000				
		0					
		0					
Sivistyslautakunta	124 000	349 000	131 000	63 000	71 000	53 000	31 000
<i>Koulutuspalvelut</i>	50 000	168 000	58 000	40 000	40 000	30 000	0
Sähköisten ylioppilaskirjoitusten varavoima	10 000	10 000	10 000				
Aseman koulun purunpoistokone		0	0				
Kuuhankaveden koulun atk-laitehankinnat	40 000	40 000	20 000	10 000	10 000		
Koulukeskuksen kalustohankinnat		40 000	10 000	10 000	10 000	10 000	
lukion ykkösten kannettavat tietokoneet		78 000	18 000	20 000	20 000	20 000	
<i>Kansalaisopisto</i>	0	8 000	8 000	0	0	0	0
atk-laitteet ja kalusteet		8 000	8 000				
		0					
<i>Kirjastopalvelut</i>	0	0	0	0	0	0	0
		0					
		0					
<i>Liikuntapalvelut</i>	0	99 000	23 000	15 000	23 000	15 000	23 000
liikuntavälineitä urheilukentille ja monitoimitalolle		75 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
suunnistuskartat		24 000	8 000		8 000		8 000
<i>Nuorisopalvelut</i>	74 000	74 000	42 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Monitoimitalon yläkerran monitoimitilan kalustehankinnat	34 000	34 000	34 000				
Nuorisotilojen ja Taitotuvan laite- ja kalustohankinnat	40 000	40 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
		0					
		0					
<i>Lasten päivähoitopalvelut</i>	0	0	0	0	0	0	0
		0					
		0					
		0					
Ympäristölautakunta	221 000	197 000	53 000	28 000	78 000	38 000	0
Kalustohankinnat vihertoimi (mm. ruohonleikkuri)	40 000	20 000	10 000			10 000	
Konekeskuksen kalustohankinnat	24 000	32 000	8 000	8 000	8 000	8 000	
Ruokapalvelun kalustohankinnat	92 000	80 000	20 000	20 000	20 000	20 000	
Varikon lava-auton hankinta	50 000	50 000			50 000		
Siivoustoimen kone- ja kalustohankinnat	15 000	15 000	15 000				
		0					
		0					
		0					
KONEET JA KALUSTO							
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	489 000	690 000	283 000	106 000	179 000	91 000	31 000
Nettomenot	489 000	690 000	283 000	106 000	179 000	91 000	31 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIOITUKSET							
OSAKKEET JA OSUDET							
Ympäristölautakunta	-140 000	-140 000	-70 000	0	-70 000	0	0
Asuntotoimi	-140 000	-140 000	-70 000	0	-70 000	0	0
Asunto-osakkeiden hankinta		0					
Asunto-osakkeiden myynti	-140 000	-140 000	-70 000		-70 000		
OSAKKEET JA OSUDET							
Tulot	-140 000	-140 000	-70 000	0	-70 000	0	0
Menot	0	0	0	0	0	0	0
Nettomenot	-140 000	-140 000	-70 000	0	-70 000	0	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ							
Tulot	-300 000	-300 000	-110 000	-40 000	-110 000	-40 000	0
Menot	7 693 000	5 721 000	1 739 000	1 536 000	1 249 000	736 000	461 000
Nettomenot	7 393 000	5 421 000	1 629 000	1 496 000	1 139 000	696 000	461 000
kaavan tarkistus	7 393 000	5 421 000	1 629 000	1 496 000	1 139 000	696 000	461 000
ero	0	0	0	0	0	0	0

6 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2016-2019

KUNNANHALLITUS Virka- tai toiminimike	Henkilömäärä		Muutos edelliseen vuoteen		
	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Kunnanjohtaja	1	1			
Palvelujohtaja		0,5			
Elinkeinopäällikkö	0,4	0,4			
Kuljetussuunnittelija	0,5	0,5			
Toimistosihtööri	1	1			
Kanslisti	3,5	3,5			
Taloussihtööri	1	1			
Kirjanpitäjä	1,5	1,5			
Palkanlaskija	2,2	2,2			
Atk suunnittelija	1	1			
Atk-tukihenkilö	2,5	2,5			
Lomituspalvelupäällikkö	1	0			
Lomasihtööri	0,3	0			
Johtava lomittaja	2	0			
Lomittajat	49	0			
Pääluottamusmies	0,6	0,6			
Työsuojelupäällikkö	0,16	0,16			
KUNNANHALLITUS	67,66	15,86	15,86	15,86	15,86

Pääluottamusmiehen ja työsuojelupäällikön tehtävät kunnanhallituksen alaista henkilöstöhallintoa. Tulevien vuosien luontainen poistuma aiheuttaa pientä vähenemää, jota nyt ei voi ennakoida. Mahdollinen maakuntaudistus vähentää myös hallintohenkilöstön määrää.

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Virka- tai toiminimike	Henkilömäärä		Muutos edelliseen vuoteen		
	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Hallinto ja toimisto					
Palvelujohtaja	0,5	0,5			
Toimistosihtööri	1,1	1,5			
Yhteensä	1,6	2,0	1,6	1,6	1,6
Sosiaalipalvelut					
Sosiaalityöntekijä	2	3,0			
Palveluohjaaja	1	1			
Perhetyöntekijä	1	1			
Sosiaalipalvelusihtööri	1	0,5			
Yhteensä	5	5,5	5	5	5
Kotihoito/seniorikeskus					
Vanhuspalvelupäällikkö	1	1			
Sairaanhoitaja	8	8			
Lähi-/perushoitaja	15	14			
Kodinhoitaja	6	6			
Palveluvastaava	1	1			
Päiväkeskusohjaaja	1	1			
Fysioterapeutti	1	1			
Toimistosihtööri	0,5	0			
Projektityöntekijä Seniorikeskus		1			
Yhteensä	33	33,5	33,5	33,5	33,5

	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Päivärannan palveluasuminen					
Palveluvastaava	1	1			
Sairaanhoidaja	2	2			
Perus/lähihoitaja	18	17			
Hoitoapulainen	2	2			
Yhteensä	23	22	23	23	23
Palvelutalo Kotiranta					
Palveluvastaava	1	1			
Sairaanhoidaja	1	1			
Lähihoitaja	10	10			
Yhteensä	12	12	12	12	12
Palvelutalo Metsätähti					
Palveluvastaava	1	1			
Sairaanhoidaja	1	1			
Lähi/perushoitaja	9	9			
Kotiavustaja	1	1			
Yhteensä	12	12	12	12	12
Palvelutalo Tammela					
Palveluvastaava	0,3	0,3			
Lähi/perushoitaja	6	6			
Yhteensä	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
Kehitysvammaispalvelut					
Kehitysvammahuollon ohjaaja		1			
Ohjaaja	2	2			
Yhteensä	2	3	2	2	2
Tammiranta					
Palveluvastaava	0,7	0,7			
Sairaanhoidaja	3	3			
Lähi/perushoitaja	7	7			
Toimistosihtööri	0,5	0			
Yhteensä	11,2	10,5	11,2	11,2	11,2
Vanhuspalveluiden varahenkilöstö	2	2			
PERUSTURVALAUTAKUNTA	108,6	108,6	106,6	106,6	106,6

SIVISTYSLAUTAKUNTA Virka- tai toiminimike	Henkilömäärä		Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
	Ta 2016	Ta 2017			
Sivistystoimenjohtaja	0,8	0,8			
Kansalaisopiston rehtori	0,2	0,2			
Apulaisrehtori	0,75	0,75			
Toimistosihteerit (hallinto)	1	1			
Peruskoulun rehtori	1	1			
Lehtori	15	15			
Luokanopettaja	17	17			
Erityisluokanopettaja	2	2			
Erityisopettaja	5	5			
Päätoiminen tuntiopettaja	7	7			
Sivutoiminen tuntiopettaja	2	1			
Koulukuraattori	1	1			
Lukion rehtori	1	1			
Lehtori	6	6			
Sivutoiminen tuntiopettaja	1	1			
Koulusihteerit	1	1			
Toimistotyöntekijä	1	1			
Suunnittelijaopettaja (kansalaisopisto)	0,65	0,65			
Opistosihteerit	1	1			
Kulttuurisihteerit	0	0			
Kulttuurituottaja	0,35	0,35			
Kirjastonjohtaja	1	1			
Kirjastonhoitaja	1	1			
Kirjastovirkailija	1	1			
Kirjastovirkailija/auto	0	0			
Kirjastovirkailija/sivukirjastot	1	1			
Liikuntasihteerit	0,25	0,25			
Nuorisotyöntekijä	1	1			
Työpajaohjaaja	2	2			
Päätoiminen tuntiopettaja (esiopetus)	3	3			
Kasvatusohjaaja	1	1			
Koulunkäynninohjaaja	12,5	12			
Koulunkäynninavustaja	2,5	2,5			
Varhaiskasvatuspäällikkö	1	1			
Päiväkodin johtaja	3	3			
Lastentarhanopettaja	5	4,7			
Lastenhoitaja	9	8			
Perhepäivähoitaja	13	11			
Perhepäivähoitaja, päiväkotit	1	1			
Työllistetty	1	0			
Ryhmäavustaja	2	1			
Varahenkilö	2	1,5			
SIVISTYSLAUTAKUNTA	127,0	120,7	120,7	120,7	120,7

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA Virka- tai toiminimike	Henkilömäärä		Muutos edelliseen vuoteen		
	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019	Ts 2020
Kiinteistöjohtaja	1	1			
Tekninen päällikkö	1	1			
Kanslisti	1,6	1			
Toimistosihteeri	1,3	2			
Asuntosihtööri	1	1			
Ympäristönsuojelusihteeri	1	1			
Puutarhuri	0,84	0,84			
Rakennustarkastaja	1	1			
Varikon työnjohtaja	1	1			
Vesi- ja viemärlaitoksen hoitaja	2	2			
Yhdyskuntarakentaja	1	1			
Ympäristönhoitaja	1,5	1,5			
Liikunta-alueiden hoitaja	1	1			
Siivoustyönohjaaja	1	1			
Laitoshuoltaja	18	15			
Kiinteistönhoitaja	6	6			
Ravitsemistyönjohtaja	1				
Ravitsemustyönjohtaja	1	1			
Emäntä	1	1			
Ravitsemistyöntekijä	11	11			
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	52,34	50,34	50,34	50,34	50,34
<i>Sote- ja jätehuoltoratkaisut voivat vaikuttaa arvioon.</i>					
KAIKKI YHTEENSÄ	355,6	295,5	293,5	293,5	293,5

Talousarvion henkilöstösuunnitelma ei sisällä Hankasalmi-ohjelman mukaisia muutoksia.

7 KUNNAN TUKI YRITYSTOIMINNALLE

Maatilayritykset

Maaseudun yrityskohtaisen koulutus-, neuvonta- ja suunnittelutuen maksuperusteet vuonna 2017. Tuki myönnetään arvonlisäveron sisältäville kustannuksille.

- Tilakohtaiset suunnitelmat
Salaojitussuunnitelma 50 % enintään 260 €/suunnitelma
- Erikoistuotantosuunnitelma
Perustamis-, tuotanto-, markkinointi-, yms. suunnitelma 70 %, enintään 350 €/tuotannonala
- Tuotantorakennussuunnitelma
50 %, enintään 1000 €/suunnitelma
- Metsätaloussuunnitelma
15 %, enintään 250 €.
Tuettavaan osuuteen voi sisällyttää neuvojan matkakorvaukset, postimaksut ja vastaavat palvelun saamisen edellytyksenä olevat kustannukset.
- Tuetun maksullisen lomituksen lisääminen
Kunnan 2 €:n tuki/tunti Melan tukemille maksullisille lomituspäiville.

Muut yritykset

Tuki myönnetään arvonlisäveron sisältäville kustannuksille. Kaikki tuet niille hankasalmelaisille yrityksille, jotka toimivat ja työllistävät työvoimaa Hankasalmen kunnan alueella. Yrityksen kotipaikkakuntamerkintä Hankasalmelle ei siis oikeuta näihin yritystukiin, vaan yrityksen on toimittava ja työllistettävä Hankasalmella, jotta on näihin oikeutettu.

- Oppisopimustuki
Hankasalmelaiselle yritykselle, joka tekee oppisopimuksen hankasalmelaisen työttömän kanssa.

Tuki on 170 € kuukaudessa korkeintaan 12 kuukauden ajalta.

- Korkotuki
Poistuu vuoden 2017 talousarviossa, koska ei tavoita samalla tavoin tasapuolisesti kaikkia yrityksiä, kuten muut yritystukimuodot.
- Koulutuksista
Yrittäjän toimialaan liittyvistä kurssimaksuista korvataan 50 %, enintään 400 €/v.
- Yrityksen kehittämiseen
Konsultointikustannuksista, jotka kohdistuvat yrityksen kehittämiseen, korvataan 50 %, enintään 400 €/vuosi, mikäli rahoitusta ei ole mahdollista saada/saatu muista lähteistä.
- Messu/näyttelypaikkatuki
50 % enint. 300 €/näyttelykerta. Tuki voidaan myöntää kahteen tapahtumaan/yritys/vuosi.
(Tuki koskee näyttelypaikan vuokraa.)
- Teollisuusmaan myynti
Teollisuusmaata myydessä peritään valtuuston kulloinkin vahvistama hinta ja vesihuollon liittymismaksu.

- Maksatus

Avustuksia on haettava kirjallisesti. Avustus maksetaan jälkikäteen ja hakemukseen on liitettävä kuittijäljennökset suoritetuista maksuista tai muu selvitys toimenpiteen toteutumisesta. Avustuksia laitetaan maksuun kolme kertaa vuodessa: huhtikuussa, elokuussa ja joulukuussa.

8 AVUSTUKSET TALOUSARVIOSSA 2017

Avustuksen tarkoitus	Määräraha 2017	Määräraha 2016	Muutos euroa
KUNNANHALLITUS	317 500	262 500	+55 000
<i>Luottamushenkilöhallinto:</i>			
Veteraanien kuntoutus	13 000	13 000	
Yleisavustus 4H:lle	12 500	12 500	
4H, toimistohuoneen vuokra	1 000	1 000	
9-luokkalaisten kesätyöllistämiseen 4H:lle	3 000	3 000	
Stipendit ensimmäisen tutkinnon suorittaneille hankasalmelaisille	25 000	25 000	
Seurantalojen ylläpitoavustukset	3 500	3 500	
Haja-asutusalueen vesihuolto	35 000	0	+35 000
Suurtahtumien tuki (mm Kihveli Soikoon)	18 000	18 000	
Joukkoliikenteen tukeminen	140 000	120 000	+20 000
<p>Linja-autolla tehtävä ostoliikenne Lisäksi kunnan sisäistä liikennettä Kärkkäälän ja Venekosken suuntaan lisätty. Haja-asutusalueella joukkoliikennettä hoidetaan reititettyinä taksiliikenteenä. Monipalveluliikenteenä 5 päivänä viikossa kunnan eri osista kirkonkylään. Walttikortit</p>			
<i>Elinkeinopalvelut:</i>			
Tuet yrityksille	18 000	18 000	
<i>Maaseutupalvelut:</i>			
Kylätoimikuntien avustukset	500	500	
4H, toimistohuoneen siivous ja vuokra	4 000	4 000	
Tuet maatilayrityksille	2 000	2 000	
<i>Lomituspalvelut, hallinto:</i>			
Tuettujen maksullisten lomapäivien tuki	7 000	7 000	
<i>Kunnallinen työllistäminen:</i>			
Hankasalmelaisten nuorten työllistämiseen (4H)	16 000	16 000	
Kuntalisä 200 €/kk järjestöille työttömän (ensisijaisesti pitkäaikaistyötön) työllistämisestä - tai 300 €/kk yritykset/yhdistykset/järjestöt, jos työllistävät pitkäaikaistyöttömän ilman palkkatukea väh. 80% työajalla	19 000	19 000	

Avustuksen tarkoitus	Määräraha 2017	Määräraha 2016	Muutos euroa
PERUSTURVALAUTAKUNTA	57 900	50 400	+7 500
<i>Hallinto ja toimisto:</i>			
Mielenterveysyhdistys Tuikku (avustusta maksetaan 53 000 e, laskennallinen alv- palautus huomioituna kunnan menoksi jää 50 400 e)	50 400	50 400	0
Avustukset yhteisöille	2 500	0	2 500
Avustukset MLL	5 000	0	5 000
SIVISTYSLAUTAKUNTA	22 900	20 400	+2 500
<i>Kulttuuritoimi:</i>			
Avustukset yhteisöille ja yksityisille	12 000	9 500	+2 500
<i>Liikuntatoimi:</i>			
Avustukset seuroille	7 000	7 000	
<i>Nuorisotoimi:</i>			
Avustukset nuorisojärjestöille	3 900	3 900	
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	115 000	115 000	0
<i>Liikennealueet:</i>			
Yksityisteiden kunnossapito- ja perusparannusavustukset	115 000	115 000	0
KAIKKI YHTEENSÄ	513 300	448 300	+65 000

Talousarviossa on muitakin avustuksia kuin tässä luettelossa mainitut, kuten lomituspalvelun lomatoiminta sekä avustuksia, jotka ovat lakisääteisiä, esim. sosiaalipalvelut/toimeentulotuki.

9 KULJETUSKUSTANNUKSET

(sisältyvät eri hallintokuntien talousarvioihin)

euroa	Ta 2017	Ta 2016
Joukkoliikenne	140 000	120 000
Toimintakeskus	40 000	40 000
VPL-kuljetukset (vammapalvelulaki)	260 000	265 000
Sosiaalilainsäädännön mukaiset kuljetukset	57 700	63 200
ateriat	42 700	42 700
SHL	0	0
päiväkeskus Päiväranta	15 000	20 500
Koulukuljetukset	600 000	613 000
11-vuotinen oppivelvollisuus	75 000	75 000
perusopetus	500 000	512 000
lukio	25 000	26 000
YHTEENSÄ	1 097 700	1 101 200

10 KONSERNIN TYTÄRYHTIÖT

Kunnan tytäryhtiöt	Osakkeiden tuottama
Yhtiö:	määräysvalta:
Kiinteistö Oy Hankasalmen Haka	100 %
Kiinteistö Oy Hankasalmen Somerinkulma	100 %
Kiinteistö Oy Hankasalmen Virastotalo	68,54 %
Kiinteistö Oy Hankasalmen Vuokratalo	98,33 %
Kiinteistö Oy Vuokrahanka	58,20 %

Kuntakonsernin tytäryhtiöiden asettamat suunnittelukauden taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet :

10.1 Kiinteistö Oy Hankasalmen Haka

Toiminnalliset tavoitteet/toiminnan painopistealueet

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari
Energiatehokkuuden parantaminen	Lämmitys- ja kiinteistösähkölukujen vähentäminen, lämmitystarve huomioiden	Vertailu aikaisempien vuosien lämmitystarveluvulla korjattuihin kulutuslukuihin
Vuokrien kohtuullinen hintataso.	Kiinteistöjen kokonaistarkastelun kautta tehostetaan tilan- ja energian käyttöä.	Vertailu aikaisempien vuosien ja ympäristökuntien vuokratason

Riskit

Keskeisimmät riskit tavoitteen toteutumiseksi:

- Lainojen korkojen nousu
- Vuokrasaattavien luottoriskit
- Lämmitys- ja sähköenergian hintojen nousu
- Heikko käyttöaste
- Vakavat vahingot ja onnettomuudet

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan:

- Lainojen ja korkojen hallinta neuvottelujen ja mahdollisten uudelleenjärjestelyjen kautta
- Luottokelpoisuuden tarkastus asuntoa haettaessa ja tehokas perintä varmistamaan vuokrasaattavia
- Kokonaistaloudellisessa tarkastelussa vertaillaan eri energiamuotojen käytön vaikutuksia ja pyritään löytämään edullisin lämmitystapa
- Käyttöastetta nostetaan kiinteistökantaa kunto- ja korjattavuusarvioiden tulosten perusteella muuttamalla, sekä korjausrakentamisella.
- Vakuutukset vahinkojen ja onnettomuuksien varalle

Tehtävä:

Perustehtävänä on tuottaa ja ylläpitää Hankasalmen kunnassa kohtuuhintaista vuokra-asuntotoimintaa.

Kiinteistöjä ylläpidetään teknistaloudellisesti järkevällä tavalla.
Yhtiön taloudenpidossa noudatetaan omistajan ohjausta.

Toiminnan lyhyt kuvaus (palveluajatus):

Tarjoamme kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.

Taloudelliset tavoitteet

Vuoden 2017 tavoitteena on nostaa vuokrausastetta, kiinteistökantaa kunto- ja korjattavuusarvioiden tulosten perusteella muuttamalla.

Tavoitteen määrittely	Mittari	TA 2016	11/2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Vuokrausaste		> 92 %	78 %	> 85%	> 90 %	> 90 %	> 95 %

Merkittävimmät investoinnit 2017

- Kiinteistö Oy Hankasalmen Vuokralalon sulauttaminen osaksi Kiinteistö Oy Hankasalmen Hakaa
- Kunto- ja/tai korjattavuusarviot kaikkiin kiinteistöihin
- Mahdollisia kunto- ja korjattavuusarvioissa kiireellisiksi todettavia toimia

10.2 Kiinteistö Oy Hankasalmen Somerinkulma

Toiminnalliset tavoitteet/toiminnan painopistealueet

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari
Kiinteistön arvo säilyy ja omistaja saa kohtuullisen tuoton	Kiinteistöä ylläpidetään siten, että tavoite täyttyy. Tarvittaessa vuokrasopimukset neuvotellaan uudelleen.	Kiinteistö tuottaa omistajalle kohtuullista voittoa (1 – 5 % vuokratulosta)

Tehtävä:

Omistaa ja hallita Hankasalmen kunnan Hankaveden kylässä sijaitsevaa liikekiinteistöä (077-404-4-24).

Toiminnan lyhyt kuvaus /palveluajatus:

Kiinteistön liike- ja asuintilojen käyttöaste pyritään pitämään korkeana, alueellisesti kilpailukykyisillä mutta kannattavilla vuokratasoilla.

Merkittävimmät Investoinnit 2017-2020

- Hallituksen/yhtiökokouksen korjaussuunnitelmassa ei ole esitetty investointeja vuosille 2017-2020.

10.3 Kiinteistö Oy Hankasalmen Virastotalo

Toiminnalliset tavoitteet/toiminnan painopistealueet

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari
Kiinteistön arvon ylläpito	Suunnitelmallisten ylläpitokorjausten avulla estetään kiinteistön arvon lasku	Hoitovastikkeen taso Kiinteistöarvion tulos

Riskit

Keskeisimmät riskit tavoitteen toteutumiselle:

- Lämmitys- ja sähköenergian hintojen nousu
- Lainojen korkojen nousu
- Vakavat vahingot ja onnettomuudet
- Kiinteistön käyttöaste SoTe-uudistuksen toimeenpanon yhteydessä

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan:

- Lainojen ja korkojen hallinta neuvottelujen ja mahdollisten uudelleenjärjestelyjen kautta
- Käyttöaste pyritään pitämään korkeana
- Kiinteistön vetovoimaisuus ylläpidetään ylläpitokorjausrakentamisella.
- Vakuutukset vahinkojen ja onnettomuuksien varalle

Tehtävä:

Tarjota nykyaikaiset ja tarpeenmukaiset toimitilat kiinteistön käyttäjille, ja täyttää kiinteistön omistajien tuotto-odotukset.

Toiminnan kuvaus/palveluajatus:

- Tarjotaan käyttäjille terveelliset ja toimivat tilat
- Järjestetään käyttäjille toimitilapalvelut sopimusten mukaisesti

Taloudelliset tavoitteet

- Tiloja nykyaikaistamalla ja kunnostamalla säilytetään kilpailukyky, vetovoimaisuus, käyttäjille kohtuulliset menot ja omistajille odotusten mukainen tuotto.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Ta 2015	Ta 2016	Ta 2017	Ts 2018	Ts 2019
yhtiövastike		4,63	4,55	4,96		

Merkittävimmät Investoinnit 2017-2020

- Sosiaali- ja taukotilojen perusparannus
- Mattojen ja kiintokalusteiden uusiminen
- Kattoikkunoiden uusiminen tai poisto

10.4 Kiinteistö Oy Vuokrahanka

Toiminnalliset tavoitteet/toiminnan painopistealueet

Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittari
Kustannustehokkuuden nosto	Maksuvalmiuden palauttaminen Huoneistojen hyvä käyttöaste	Maksuvalmius, velkaantumis- ja käyttöaste

Yhtiö tullaan sulauttamaan Kiinteistö Oy Hankasalmen Hakaan vuoden 2017 aikana.

Riskit

Keskeisimmät riskit tavoitteen toteutumiselle:

- Lainojen korkojen nousu
- Vuokrasaatavien luottoriskit
- Lämmitys- ja sähköenergian hintojen nousu
- Vakavat vahingot ja onnettomuudet

Riskien hallinta, miten riskeihin varaudutaan ja miten ne hallitaan:

- Sulautuminen Kiinteistö Oy Hankasalmen Hakaan vuoden 2017 aikana
- Lainojen ja korkojen hallinta neuvottelujen ja mahdollisten uudelleenjärjestelyjen kautta
- Luottokelpoisuuden tarkastus asuntoa haettaessa ja tehokas perintä varmistamaan vuokrasaatavia
- Vakuutukset vahinkojen ja onnettomuuksien varalle

Tehtävä:

Omistaa ja hallita vuokra-asuntoja

Toiminnan kuvaus/palveluajatus:

- Vuokra-asuntojen vuokraus ja ylläpito

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Ta 2015	Ta 2016	Ta 2017
Käyttöaste	%	95,0	97,0	97,0

Merkittävimmät Investoinnit 2017

- Huoneistoremonttien loppuun saattaminen